

MĖNESINIS MOKSLEIVIŲ ŽURNALAS

1927 M.

GRUODŽIO M.

Nr. 12

TURINYS

	Psl.
1. Sveiki, sulaukę Šv. Kalėdu	553
2. <i>Aleksys Dilepėris</i> : Atodūsis	554
3. . . . . Iš praūžusių valandų	554
4. <i>H. Helne</i> : Lorelei (<i>Girdenio</i> vertimas)	556
5. <i>A. Vaičiulaitis</i> : Žvejai	557
6. <i>Vl. Villamas</i> : Organizacinio darbo reikalavimai	564
7. <i>Dr. jur. Pr. V. Raulnaitis</i> : Vado asmenybė	566
8. <i>Prof. Pr. Dovydaitis</i> : Didžio vyskupo V. E. Kettelerio jaunystės, studijų ir civilinės tarnybos metai	570
9. <i>K. J. A.</i> : A. a. Antanas Brazdžius	582
10. <i>Motiejus</i> : Pirmos snaigės	584
11. <i>Neantakutis</i> : Rimtas darbas, tikras džiaugsmas	584
12. <i>Stendhal</i> : Mozarto Requiem (<i>A. Vaičiulaičio</i> vert.)	585
13. Žūva „Baltasis Laivas“	587
14. Įvairenybės	588
15. Moksleivių atkių regulaminas	589
16. Abstinentų, eucharistininkų, meno, mokslo visuomenininkų sekcijų regulaminai	591
17. Apžvalga	597
18. Knyga ir menas	600
19. Mūsų gyvenimas	605
20. Redakcijos žodis, Administratoriaus aplinkraštis, pranešimai	610
21. „Ateities“ 1927 metų turinys	613

„Atelites“ Redakcija: Kaunas, Laisvės Alėja 61 Telefonas 345,

„Atelites“ Administracija: Kaunas, Laisvės Aleja 3 Telef 15—80,

„Atelites“ kaina: Lietuvoje metams . . . . . 15 lt.
 Užsieniuose metams . . . . . 20 lt.
 Atskiras numeris . . . . . 1 lt. 50 c.
 Moksleiviams imant kuopose . . . . . 1 lt.

Atelitininkai!

Atvažiuavę į kursus per Kalėdas, nepamiršk, kad

Radio aparatus

ir jų dalis parduoda techn. **J. BARISAS**,
 Kaunas Laisvės Alėja 64.

24-91

ATEITIS

Mėnesinis mokslėvių žurnalas

Nr. 12.

1927 m. Gruodžio mėn.

XVII

Sveiki, sulaukę Šv. Kalėdų!

*Garbė Dievui aukštybėse ir ramybė žemėje
geros valios žmonėms! Šv. Luko 2.14.*

„Rasokite dangus iš aukštybių ir debesis teislyja Teisūji. Teatsiveria žemė ir tepagimdo mums Išganytoją“.
— kartojo pasaulis Izajo žodžius.

Ir prieš du tūkstančių metų Betliejaus padangė su-
žibo skaisči žvaigždė, jos spinduliai pasiekė vargų prislėgtą
juodąją žemę. Gimė Kristus.

Ilgai laukęs pažadėtojo Mesijo pasaulis nudžiugo.
Vargingoj prakartėlėj gimusį Dievą-Žmogų sveikino varg-
šai piemenėliai ir trys turtingi Karaliai iš Rytų. Jų visų
veiduose spindėjo laimė ir džiaugsmas.

Juodą žmonijos gyvenimo kelią nušvietė nauja viltis.
Kristus pasakė: „Aš pasaulio šviesa. Kas mane seka, ne-
vaikščioja tamsybėje: jis turės gyvenimo šviesos“ (Jon.8.12).

Šiandie taip pat, kai tik suskambą Kalėdų varpai,
visas krikščioniškas pasaulis su džiaugsmu ir malda pasi-
tinka gimusį Kristų. Jam neša aukoti savo vargus ir rū-
pesčius, savo džiaugsmus ir laimę. Kristus visų Karalius.

Dažnai ir mus jaunos pasitinka juoda nerimo šmėkla.
Nuodėmingoji žemė nori mus padaryti savo vergais. Nel-
Mes ne vergauti juodajai žemei esam skirti, bet savo gy-
venimu turime prisidėti, kad nudžiūtų vargančių ašaros,
kad suskambėtų jų džiaugsmo giesmės.

Pasaulio Išganytojas mums padės. Štai jo žodžiai:
„Ateikite pas Mane visi, kurie trokštate ir esate suvargę,
— o Aš jus atgaivinsiu!“ Mes jauni ir Kristus su mumis!

Aleksys Dičpetris

Atodūsis

Į menkąją būitį tekrinta lelijos,
kai Tavo tik vardą išstart ketinū,
o skausmė dieneles — kaip žvaigždės toli jos,
už tūkstančių milių mėsvų vandenu.

Ir šypsosi žemė sužydusiu sodu —
lelijos, lelijos visose šalys —
o tyliąją būitį be verkiančių godų
bučiuoja šventosios aušros spindulys.

Krūtinėj įsidegiau tolimą ugnį,
į žemę atneštą iš Tavo šalies,
ir tekančia saule nušvito bedugnės. —
Žinau, kad čia žemėje mano dalies
naktis tamsiaveidė niekad nebėlies.

Kai nuskriaustas verksi, ar būsi rūstus,
užeiki, keleivi, kur žydi lelijos. —
Nejaučiami vėjai atvers tau vartus, —
be žodžių išgirsi tu vardą Mārijos,
ir pilkąjį tavo gyvenimo kelią
nušvies tolimosios laimūžės saulėlė.

Aleksys Dičpetris

Iš praūžusių valāndų

1.

Tu buvai toks didis aš verkiau mažutė
viešajam kelely, kur tu jaunas ėjai,
kūdikiška meile, lyg brangi motutė
tu mane mylėjai, taip karštai mylėjai.

O paskui galingas su laisvais ereliais
nuskridai pakilti virš aukštų kalnų,
aš slėny žaliajam palikau našlaitė
ginti savo rūtų nuo rudens šalnų.

Aš jau pražiūrėjau viešąjį kelelį,
rožės sužydėjo... — vis tavęs nėra,
norš žinau, kad grįši, vėl gėlių darželį
ir mane lankysi, širdimi tyra.

Aš tada priskinsiu daug baltų lelijų,
kur tyriausios žydi tik prie vandens —
ir tu sužinosi, kaip tave mylėjau,
ir delko darželį gyniau nuo šalnų.

2.

Nuėjoėjo žiedų mergelė —
senai nuėjo, ilgai negrižta,
lyg liūdnas kryžius prieš viešo kelio,
jos laukia mano tyra jaunystė.

Senai sudžiūvo žiedai rasoti,
lankoj užmigo drugių dainelė —
tik mano jaunó dvasia nesoti —
ir vėlai gula ir anksti kelia.

Jaunučiai žygiai skausme suklupo
ir plėšo širdį malda ugninė —
skausme pasilgus sudžiuvę lūpos
tik vieną vardą — brangiausios mini.

Nuėjoėjo žiedų mergelė —
senai nuėjo, ilgai negrižta —
lyg liūdnas kryžius prieš viešo kelio,
jos laukia mano tyra jaunystė.

* * *

O gal nė nėbuvo viliokės mergužės,
gal nieks nenuėjo į viešąjį kelią —
tik jaunas berželis nuo vėtrų palūžęs
tenai gal apverkia viliokę eglelę?...

H. Heine

Lorelei

Nežinau, ką galėtų tai reikšti,
 Kad aš taip nuliūdes esu,
 Kad pasakos tošios užmiršti
 Senoviškos vis — negaliu.

Jau vakaras: Temsta, migloja;
 Ir Reinas sruvena ramiai.
 O kalnų viršūnės žėruoja,
 Juos puošia rausvi spinduliai.

Gražiausia mergelė ten sėdi
 Viršui, ant pat kranto uolos.
 Retežiais auksiniais ji žėri,
 Šukuoja si aukso kasas.

Auksinėmis šukoms šukuoja
 Ir dainą dainuoja jinaį.
 Gaida jos taip žavi, liūliuoja,
 Ir gema tau aukso sapnai.

Taip žveją mažajam laively
 Viliojo dainos jos garsai.
 Net skęsdams uolynų tarpekly,
 Dainos vis dar klauso jisai.

Tikiu aš, jog vilnys praris juos —
 Laivelį ir žveją aną,
 Nes bus Lorelei sužavėjus
 Ji savo aistringa daina.

Išvertė Girdenis.

Žvejai

Netoli ežero, įsiterpusi į dvaro laukus, stovėjo maža, apsmilkusiaisiais langais ir pakrypusiomis durimis pirkelė. Senai, prieš penkiasdešimt metų, keletas skurdžių, kuriems įgriso po svetimu stogu sėdėti, sudėjo savo skatikus, nupirko iš grafiinės smiltėtą žemės sklypą ir ten įsikūrė. Neponiškas buvo jų gyvenimas, jauniejiems patgėjus ir ankšta pasidarė. Bet seniems mirus, jų vaikai nepanoro po žmones bastytis, gyveno ir mito draugė. Vyriausias, visų globėjas, buvo Petras.

Ežerą grafiinė nuomodavo, nes pačiai atrodė daug gražiau pinigus išsyk gauti, negu per visus metus rankioti.

Tuo laiku ežeras teko geram poniutės pažįstamam, tos papirijos klebonui. Petras ir jo kaimynai tada nuolatino darbo neturėjo, todėl nuėję pas kleboną, prašė, kad juos priimtų. Tas sutiko, ir nauji žvejai po kelių dienų jau leido į ežerą tinklus.

Iš pradžios dirbė sąžiningai, bet toliau, kaip viskas ilgainiui kinta, ir jie šluo atveju pakito. Ir kur čia žmogus iškęs! Žuvis tokios gražios, tokios riebios, kad nė nepajusdavo, kaip viena kita jų krepšy atsidadavo.

Bet jų noras sparčiai didėjo, lydekų ir lynų vis daugiau ir daugiau jų pastogėj atsidadavo, jog klebonas pradėjo abejoti, kodėl ežeras taip nežuvingas. Kad jokios abejonės jo nekankintų, pasamdė užveizdą. Buvo tai žmogus status, sakė visada tai, ką galvoj turėjo. Priėjęs prie Petro, paklausė:

— Ką, ar jau daug žuvų nukaušei?

— Skaityt neskaičiau, bet, kai pats sučiupsi, turėdamas laiko, galėsi suskaiyti.

— Žinoma, kad neištrūksit iš manęs, atsakė pasididžiudamas užveizdas. Pamatysit...

— Pažiūrėsim, pridėjo Petras, o kiti vyrai garsiai nusijuokė.

Kelias dienas sekėsi puikiai. Apvalinasis dėdė (taip žvejai dėl jo drūtumo praminė užveizdą) tolydžio stovėjo prie valčių ir gudria akim į viską smiliai žiūrėjo. Kai darbininkai nuplaukdavo į ežero vidurį, jis irstydavosi sau aplink juos ar, atsigulęs ant smėlio prieš saulę, kaitinosi, leisdamas aukšty iš savo pypkutės melsvų dūmų kamuolius.

Tačiau netrukus pastebėjo, kad darbininkai žuvų ne tiek daug, kaip iš pradžių sugauna, ir rūpestis pradėjo žmogaus galvą graužti. Suprato, kad čia kąs negera, bet niekaip negalėjo kaltininko rasti. Bijodamas, kad klebonas neapsižiūrėtų ir jo nepavarytų, pasiūžo, jo žodžiais, šiūlo galą su galu sumegzti.

Pirmiausia mėgino geruoju darbininkus atkalbinėti, tik nieko iš to neišėjo. Jie ranka numojo, pasiijuokė ir vėl savo darė. Paskui griebėsi kitos priemonės: gąsdino juos pavarysias. Bet

jis pavaryti, negalėjo: reikėjo, kad klebonas su tuo sutiktų. O pranešti klebonui buvo nelabai patogu, nes niekas negalėjo patvirtinti, ar ir paties užveizdo neatleis, kad prižiūrėti nemoka. Todėl, pats gelbėdamasis, sukandęs dantis tylėjo, nors širdis pykčiu nerimę. Pagaliau, vienas kelias teliko — sekti. Šis darbas vargšui jokio džiaugsmo ir malonumo nedarė. Užuoť pakrantėj ant smėlio šildėsis ir nuo vieno šono ant antro, lyg karosas, vartėsis, turėjo valty sėdėti ir, kas pikčiausia, dažnai visai negražių juokų klausytis. Bet niekaip negalėjo pastebėti darbininkų vagiant. Jis puikiai matė, kaip tinklus iš ežero ištraukdavo, sugautas žuvis į valtį galą išimdavo. Nieko bloga, nieko įtartina! Krante vėl uoliai žiūrėjo, kad ešeriai ir lynai į svetimus krepšius nesusliuoktų. Bet kur tau — viskas kuō geriausiai! Apgavimo nė šešėlio nematyti.

Ir nejučiomis ėmė užveizdas darbininkais pasitikėti ir net ant savęs pykti, kam toks įžulus buvęs. Mintis, kad šie metai iš tikrųjų baisiai nežuvingi, jam pasirodė labai teisinga. Nekitaip galvojo ir klebonas.

Tik gaila, kad drūtuoliui užveizdui teko netrukus labai nusiminti. Mat, keletas miestėlėnų pirmiau buyp ėmę iš jo žuvų. Kartą paklausus, kodėl dabar, jie neperka, tie visai atvirai pasisakė, jog būtų kvailas daiktas pas jį pirkti, jei gali pas darbininkus daug pigiau gauti.

Užveizdas stvėrėsi už galvos. Viešpatie! Tai tau nežuvingi metai ir patiklūs žvejai! Kad juos kur gražia dieną perkūnėlis trenktų, visus lig vienam išdaužytų! Tik, gera, kad perkūnas nebūvo toks staigus, nes jau artinosi rudenio dienos, kada ir dangaus galybės sparnus nuleidžia.

Su rudeniu žūklė baigėsi. Darbininkai nesiskundė, nes per vasarą buvo gerokai uždirbę, todėl dabar, biauriems orams prāsėdėjus, kiekvienam buvo mieliau namie lindėti, negu vėją ir lietų kešti. Žiemą, kai ežerą storas ledas padengė, jog skersai ir išilgai rogėmis galėjai važiuoti, jie vėl stvėrėsi darbo. Iškirsdavo didelį ekečių, o pridususios žuvis būriais prie jų plaukė, bet, deja, tučiuojau dar didesnį dusulį pajusdavo, netikėtai ant ledo patekusios. Triūsavo kiaurą dienele, nes darbas nebuvo spartus, o dorų ir ramių piliečių, ypačiai ilgiems pasninkams atėjus, žuvų pasiūgimas taip augo, kad jie vos-ne-vos gaudyti spėjo. Zinoma, niekas jų godu nekaltins, nes jie ištikimai tebevyginėjo, o jų sąžinė nebuvo tokia rami, kaip tų, kurie prie nieko neprieina, tuo labiau, kad gavėnia artinosi, o su ja ir velykinė.

Taip, velykinė! Kad ją Petras su bičiuliais būtų seniau atsiminę! Teisybę pasakius, taip baisiai jos primiršę nė nebuvo, nors nuo to meto, kai pradėjo žuvauti, išpažinties nėjo. O tai dėl mažo dalykėlio: nueisi pas kleboną, bala žino kas gali būti; nueisi pas kitą kunigą, lieps gražinti. Ir gražink žmogau, jei toks gudrus: iš kur imsi neturėdamas?

Tačiau pusantro mėnesio prieš velykinę taip sąžiningai dirbo, jog daug žmonių ėmė manyti, kad žuvis ir žiemą po ledu veisiasi. Veltui taip galvojančiams miestelio mokytojas kiekviena proga aiškino, kad, kaip lapė negalinti oru lakioti ar žvirblis po vandeniu gyvas tris dienas čirkšti, taip žuvis jokia būdu negalinčios po ledu veistis.

Pavasaris po šaltos žiemos atėjo netikėtai: vieną rytą atsibudę, žvejai pamatė, kad keletą savaičių, kol ištirps ledas, galės pasilsėti.

Velykos artinosi. Ir juo arčiau jos buvo, tuo labiau Petras nerimo. Vakarais ilgai neužmigdavo, vis mąstydavo, ką čia padarius. Neiti išpažinties? Jam nė galvoj tokia mintis netilpo. Eiti? Ir jis, versdamasis lovoj ant kito šono, pradėdavo nuodėmes skaityti. Bet vos tik pasiekdavo žuvis, tuoj jį šaltas prakaitas išpildavo, raudoni paukščiai akyse šmėkščiodavo. Tačiau ilgainiui apsiprato ir jau galėjo ramiai, kaip koks mokslininkas, visus nelemtus įvykius suskaityti ir apsvarstyti. Po kiek laiko Petras visų metų nuodėmes taip puikiai mokėjo, kad nė nemirktelėjęs galėjo visas iš eilės pasakyti.

Vieną vakarą, jam prie mažo rūkstančio žiburio besėdint, atsidarė durys ir į kambarį įėjo seni jo bičiuliai. Iš jų galėjai spręsti, kad svarbių reikalų turi, kad ir jų dvasia nerami.

— Žinai ką, Petrai, tarė jie, susėdę kur papuolė, būk žmogus kvailas ar gudrus, o kai pamąstai, gerai apsvarstai, nieko daugiau nenusprendi: reikia eiti išpažinties — gavėnia baigiasi.

— Aš juk ne kunigas, tarė Petras, lyg jų būklės nesuprasdamas, ko jums reikia?

— Nieko, brole, nepadarysi, atsakė jam. Mums ramiau būtų, jei visi sykiu nueitume. Lyg smagiau, lyg ką...

— Reikėjo šitaip ir sakyti, prabilo Petras. Puiki mintis! Kur daugiau, vis drąsiau.

Jie susitarė, kada eis, o paskui ligi gaigystės kalbėjosi. Kai jie atsiskyrė, buvo nusprendę ir kur susitiks, ir kokią tvarką priėmė prieš kunigo eis.

Dar neprašvite, bet rytuos miglos palšėja. Laukuose tuščia. Daiktais dar matyti balti, jau baigia tirpti, karniai. Jokio balso negirdėti, tik kur-ne-kur penkiems keleiviams purptelia sučirškęs vyturėlis. Iš ūkanų išsineria kuosų būrelis ir, tingiai kiauktelėjusios, pralėkia aukščiau jų galvų, vėl tamsoje pranykdamos. Toli, dvare, sukilę bernai retkarčiais surinką, o kampe šuo amtelėja.

Kol miestelij pasiekė, Petras vieną kitą žodėlį iš bičialių teisgirdo. Nė neturėjo apie ką šnekėti. Miestely dar maža kas tebuvo sukilę. Vienur kitur jau spinksojo žiburys, ką kur pasirodydavo papurusi galva. Tik retkarčiais jie pralenkdavo susikūpinusią senutę, kuri, prie krūtinės sudžiūvusiomis rankomis storas maldaknyges prispaudusi, į bažnyčią skubėjo.

Bažnytėlė nedidelė, medinė. Viduje dar tamsiau, negu ore. Kelios lempos mirkčioja, mažą ratą tenušviesdamos. Iš altorių žiūri tylūs, ramūs šventieji į apsupančias juos sutemas ir lėtai slankiojančius šešėlius.

Bet aplink klausyklą pilna žmonių. Ilga ilga virtinė kantriai stovi. Vieni, sučiaupę lūpas, pasidavę rimties ir šventumo nuotaikai, mąsto, kiti meldžiasi. Retkarčiais kažkas tyliai atsidūsta, ar susigraudinusi moteriškė slapčia skepetaitės kraštu ašarą nubraukia.

Vyrai, į eilę atsistoję, pamatė, kad laukti reikės ilgokai. Klebono klausykloje dar nebuvo. Bet greit iš zakrjistijos pasirodė jo baltas stuomuo. Greita eisena rodė jo karštą būdą. Geras buvo tai žmogus, bet staigus, kaip ugnis. Tačiau kaip greit supykdamo, taip greit ir atsileisdavo.

Kol Petras klausyklą pasiekė, jau visai prašvitė. Daug žmonių išsiskirstė, tik vienas kitas dar meldėsi. Klebonas kelisyk buvo išėjęs, be to, kiekvieną ilgai laikė.

Kai jau pirmas prie langelio atsistojo, Petrui pasidarė neįjauku ir sunku. Pas kitą kunigą — tai nieko, gi dabar, žmogau, lyg išmaidos prašyti rengiesi. Netyčia pasisukęs į šalį, pamatė draugų veiduose tą pačią jausmą: ir jie truputį neramūs, lyg nusiminę.

Bet tuo tarpu klebonas subeldė į kitą klausyklos šoną. Petras pakilo, priėjo prie pat klausyklos ir atsiklaupė. Pasakojo akis nuleidęs, viską paeiliui, taip, kaip buvo susiskaitęs, nieko nepraleisdamas. Palengva pakėlęs akis, žvilgtelėjo į jau truputį pavargusį kleboną. Jis sėdėjo ramus, vieno kito dalykėlio kartais paklausdamas. Petras pirmiausia sakė pačius mažuosius nusikaltimus, o toliau didesnius. Bet prie kiekvienos didesnės nuodėmės ramumas iš klebono veido nyko. Kartą pakando lūpą, kitą, negerai taip, vaikel* pasakė. Kai Petras priėjo prie žuvų, valandėlę stabtelėjo, bet greit susigriebė ir pasakė.

— Kieno žuvis, sūnau? tarė klebonas.

— Jūsų, atsakė Petras ir nė nepajuto, kaip šiurpulis per visą perėjo.

— Ką? paklausė nesupratęs kunigas. Kaip mano?

— Mes buvom jūs žvejai, pasakė jam.

Staiga klebonui viskas paaiškėjo. Ir jam prieš akis stoji visa skriauda ir nuostolis. Karštas iš prigimimo jo kraujas užvirė, kaip jis laikė aukštai į klausyklos šoną įrėmęs ranką, taip visų smarkumu ir paleido ją žemyn, kad durelės taip sudundėjo ir apytuštėj bažnyčioj nuaidėjo, jog atrodė, lyg smarki vėtra būtų pro duris į vidų įsiveržusi ir po skliautus sėlus.

Eik saul sušuko klebonas.

Petras visai nesitikėjo, kad pavarys. Ot, mąstė pasibars, ir tiek. Jis pasitraukė į šalį, o atsigręžę žmonės žiūrėjo į jį, kaip į vilką; viena kita moterėlė taip reikšmingai linktelėjo galvą, lyg jai būtų paaiškėję, kada pasaulio pabaiga ateis.

Dar keturisyk, nors netaip smarkiai, sudundėjo klausyklos durelės dar keturi pavaryti vyrai nuėjo į šalį, o geroms kūmutėms pasaulio pabaiga keturisyk aiškesnė tapo.

Kai paskutinis nuleidęs galvą ant galų pirštų nuo klausyklos pasitraukė, Petras pažiūrėjo atgal. Jo žvilgsnis staiga pataikė ant klebono, iškaitusio, bet jau netaip smarkaus ir netikėtai juodviejų akys susitiko. Petras nenorėjo savim tikėti pamatęs, kaip klebonas pakėlė ranką ir jį pamojo.

Vaikinas priėjo, ir kunigas liepė baigti išpažintį. Jis klausė rāmūs, akis nuleidęs, lyg savo pasikarščiavimo gėdydamasis, nė žodžio nesakydamas.

Po Petro prie klausyklos grįžo keturi jo draugai.

Buvo tai garsioji išpažintis, apie kurią ir dabar Petras, jau žilas žilutėlis senis, nesusijaudinęs, negali pasakoti.

Kelios savaitės praslinko. Sausas pietų vėjas pūstelėjo, ir žemė pradžiūvo. Ežere darbas vėl prasidėjo. Vyrai buvo manę, jog jų nesamdys, bet ne tik kad pasamdė, o ir užveizdą atleido. Jie dirbo sąžiningai. Tačiau jiems sunku tapdavo, kai praėjusias dienas atsimindavo. Petrus dažnai rodės, jog klebonas toli kur stovi, lyg kokia dvasia, ir į juos žiūri. Ne, nežiūri, dar pikčiau— jų darbus žino. Tuomet, norėdamas tai pamiršti, taip smarkiai dirbdavo, kad, sulaukus vakaro, visą skaudėjo. Jis jautė, kad tarp jų, darbininkų, ir klebono kažkas stovi. Kažkas nejauku, lyg šmėkla tarp jų stovi ir ramumą drumsčia.

Graži diena. Vyrai pačiam ežero vidury tinklus leidžia, o aukštai saulutė juokiasi ir smulkutėmis vilnimis žaidžia. Čia kregždė pro jų galvas pralekia ir balta krūtine į ežero paviršių suduoda, ten naras ant vandens supasi ar balių ančių būrelis irstosi.

Vyrai traukia tinklą ir mąsto, kas galėtų būti, kad toks sunkus.

— Gal akmenį pagavom? spėja vienas.

— Gal koks kelmas? taria antras.

— Kas čia kelmą dės, abejoja trečias.

Prie valtės krašto pasilenkę, stengiasi žiūrėti, bet pro vandenį nieko nemato. Dar kelis syk virves truktelėjo ir giliai pasirodė palša dėmė.

— Žuvis! suriko nudžiugę.

— Didelė žuvis!

Po kelių minučių jie gražiai matė, kaip ilga lydeka tinkle smarkiai daužosi, ištrūkti norėdama. Visi nudžiugo, stiprai virves suėmė ir netrukus valtyje gulėjo didelė lydeka. Ir kas per žuvis! Jie negalėjo atsistebėti, nors prie ežero buvo gimę ir augę.

— Ar nebus ežero žuvų karalius? tarė vienas žvejų.

— Ką gali žinoti, atsakė jam kiti.

— Ir tajp ilgai ji į mūs tinklą nepateko. Žmonės šneka, kad tarp mūs ežerū ir Žalsvių eina urvas, o tam urve pilna didžiausių žuvų, kalbėjo Petras.

— Pasaka, atsiliepė vienas vaikinai.

— Nežinau tarė Petras, bet mano tėvas pasakojo, kad kartą, Žalsvių ežere lydeką pagavę, varpelį parišę ir paleidę, o po kelių dienų vyrai tą lydeką su varpeliu mūs ežere sužvejojo.

Taip kalbėdami, jie pasiekė krantą. Lydeką iš valtios išėmė. Žuvis žiotimis orą gaudė ir smarkiai uodega smėlį plakė, jog tas į visas šalis tiško.

— Palauk, nusijuokė vyrai, neilgai žiopsėsi.

Jie paėmė lydeką ir užmovė ant stulpo, prie kurio paprastai valtis prirakindavo. Nelaimingas sutvėrimas, norėdamas išsivaduoti, rėžė uodega orą, visas virpėjo. Iš tolo žiūrint, prieš saulę ji atrodė kaip nuolat švysčiojās žaibas.

Tuo tarpu ant kelio pasirodė dulkių kamuolys. Vyrai nė nespėjo apsižvalgyti, o prie jų privaziavo karieta, ir iš jos išsoko klebonas. Siandie jis buvo gerai nusiteikęs.

— Ė, kas čia?! linksmai sušuko klausdamas.

— Tai, tėveli, sutvėrimas, kur iš mūs visus metus ištrūkdavo, atsakė Petras.

— Puikus daiktas! stebėjosi klebonas. Tik, vyručiai, nekaninkit, nuimkit nuo stulpo.

Lydeką nuėmė, o klebonas ilgai ją gėrėjosi. Žvejai stovėjo patenkinti už jo, savo laimikiu džiaugdamiesi.

— Vyras esi, prabilo pagaliau klebonas ir paplojo per petį Petrul, kurs pirmutinis stovėjo.

Žvejai pajuto, kad tą valandą tarp jų ir kunigo kažin kas trūko ir pražuvo. Kai klebono karieta po valandėlei dvaro vartuose pranyko, žvejai nuo kranto valtį pastūmė ir nusiyrė į ežero vidurį. Jiems atrodė ir saulė arčiau tą dieną prie žemės prislinkus, ir gamta gražesnė, ir vėjas švelnesnis: dingusi ramybė ir senas džiaugsmas tuo metu pas juos grįžo.

Kariūnas

K. Simonis

Organizacinio darbo reikalavimai

„Aš miegojau, miegodamas sapnavau, jog gyvenimas grožybė tėra: pabudau ir pamatčiau, jog gyvenimas pareigos tėraėjimas“

Kantas.

Mes ateltininkai turime jau aiškiai nustatytą, išdirbtą ideologiją, aiškiai formuluotus principus ir pareigas. Gyvendami pagal tą ideologiją mes tapsime visai tobula organizacija ir galėsime būti pavyzdžiu daugeliui kitų organizacijų. Nors daugeliu atžvilgių mes pirmąją vietą esame laimėję, tačiau giliau pažvelgus į mūsų organizacinį gyvenimą galima rasti dar kai kurių netobulumų, kurie būtinais reikia pašalinti. Čia norima suminėti, keletas praktinio pobūdžio pareigų, kurios organizaciniame gyvenime valdina nemažą vaidmenį.

1. *Veiklumas* ir energingumas gimdo gražiausius kultūros žiedus; apsileidimas ir nedarbas pasmerkia žūti didžiausius ir gražiausius sumanymus. Susnūdimo ir tinginystės yra pas mus dar gana daug. Mes ateltininkai turim sulaužyti tas vergovės liekanas, pilko gyvenimo rutiną ir sukelti visoje tautoje energijos pasireiškimą ir veiklumo nuotaiką. Mūsų kuopos turi būti neišsenkančios energijos šaltiniai. Mes neprivalome bijoti didelių darbų ir nueiti prieš juos rankas. Turi dirbti ne vien vadai, bet visi nariai. Tik visi veikdami geriau įsisaugonsime į mūsų organizacijos kilniuosius uždavinius ir atsileksime didesnių laimėjimų. Mūsų veikimas neprivalo būti monotoniškas vienodas, bet vis turi pasireikšti naujomis lytimis, naujais žyglais ir užsimojimais. Mes visuomet privalome atsiminti, kad darbas yra geriausias mokytojas ir kad dideli darbai yra mūsų gyvybės reikalas.

2. *Tvarkingumas.* Neužtenka veiklumo, bet reikia ir tvarkos. Netvarka organizacijos pančiai, jos stabdis ir net žudytojas. Mes dažnai neįvertiname ir pamirštame tvarkingumą ir gyvename tik ideališkais susižavėjimais. Tačiau tvarkingumas reikalingas visur, kad ir mažiausiuose dalykuose. Visos kuopų raštinės, vedamos knygos ir susirašinėjimai turi būti kiek galima tvarkingai vedama. Kuopos dažnai neįsivaizduoja, kokią jos netvarką daro neatsiūsdamos laiku pranešimų, anketų, neišpildydamos kitų reikalavimų. Palmėm pavyzdžiui anketas. Kiek jų mūsų organizacijoje buvo daryta ir išleista! Tuo tarpu nei vieną kartą jų daviniai negalėjo būti tikslūs ir apibrėžti, nes kiekvieną kartą vis rasdavosi kuopų, kurios anketų laiku arba net visai neatsiūsdavo.

Tvarka mus turi lydėti kiekvienam žingsny. Taip pat neprivalome pamiršti punktualumo, kuris yra vienas didžiausių tvarkos palaikytojų.

3. *Sąžiningumas.* Mūsų tautoje dar iš priespaudos laikų yra užsilikusi bloga tradicija žiūrėti į valstybės bei visuomenės turtus

labai abejingai, jei taip galima išsireikšti, ultrakomunistiškai. Laisvai tuos turtns naudoti, išsisukinėti nuo įvairių mokesčių nelaiškina jau taip dideliu nusikaltimu. Tas blogas reiškinys yra pėrėjęs į organizacijas ir sudaro vieną priežastį, kad organizacijose pliniginiai reikalai blogai stovi. Šių reiškinų kartais pasitaiko ir mūsų organizacijoje. Nerangus nario mokesčio ir spaudos organų prenumeratos užsismokėjimas, įvairių skolų laiku neatsilyginimas daro labai blogą įspūdį.

Kad būtume visai laisvi nuo pasitaikomų apsileidimų ir pagundų, reikia visuomet su svetimais plinigais elgtis kuo atsargiau. Juos laikyti griežčiausioj kontrolėj ir tiksliai vesti išdo knygas.

4. *Drausmingumas.* Organizacija be drausmės maža kuo skiriasi nuo paprastos mīnlos. Nedrausmingas asmuo neišvengiamai patenka į neprotingų savo užgaidų ir instinktų verguę, o nedrausminga visuomenė skęsta paprastai netvarkoje bei anarchijoje — sako prof. Šalkauskis. „Kad gyventume ir laimėtume, kalba vienas pedagogas, pasauly turime būti drausmingi. Drausmingas yra tas, kuris tinkamai eina uždėtas pareigas ir moka paklusti išmintingems organizacinės tvarkos reikalavimams. Mokėjimas paklusti net sudaro tam tikrą meną, be kurio negalima visuomeninė kultūra. Gerai supраста organizacinė drausmė visai nepanaši į vergiškumą, kur vien reiškiasi nesąmoningas įsakytojų norų pildymas.

Vadų įsakymai bei drausmės prižiūrėjimai turi būti išmintingai daromi, o tada jie bus visų mielai pildomi ir visoj organizacijoje jausis darnumas ir geras sugyvenimas.

Prie šios progos galima tarti keletas žodžių apie organizacinį mandagumą, kuris visą veikimą daro malonų, gražų ir jaukų. Čia iš vienos pusės turi pasireikšti narių prisirišimas ir gerbimas savo vadų, mokėjimas juos užjausti sunkiame darbe; iš kitos pusės vadai privalo škaltytis su nariais ir mokėti juos prie savęs patraukti.

Balgdamas dar noriu iškelti draugiškumo reikalą. Nors mes ir esame draugiški, bet organizacijoje jaučiama tam tikro šaltumo, šturštumo. Mes per maža branginam savo draugus, greit juos nelaimėje ar nepasisekime apleidžiame. Nemažas mūsų savymėllės jausmas draugiškumui taip pat labai kenkia.

Ateltininkas ateltininkui turi būti geriausias draugas.

Balgiamė 1927 metus. Greit ateis Kalėdos ir Nauji Metal. Pasiryžkim nuo Naujų Metų atsikratyti senų klaidų ir su nauja energija, nauju pasiryžimu, suglaudę elles žygiuokim į Naują Rytų.

Dr. jur. Pr. V. Raulinaitis

Vado asmenybė

(Paskaita, laikyta ateltininkams visuomenininkams Palangoj per Reorganizacinę Konferenciją 1927 mt. liepos 15—20 d.)

1. Vadų reikalingumas. Jau ne nuo šandien privatiniame ir viešajame gyvenime mes matome atskirus asmenis, kurie turi pareigos ir rūpinasi ne vien savais, bet ir kitų bendrais reikalais valdo atskiras įstaigas ar įmones, turi savo žinioje žmonių ir turtų.

Tokia gyvenimo santvarka yra neišvengiama, nes jei visi žmonės imtų visu kuo rūpintis, tai išeitų didžiausias nesutarimas ir netvarka. O tvarkos ir darnumo gyvenimas reikalauja taip, kad tam ir atskiri, tuo dalyku besirūpiną žmonės reikalingi. Juos mes galime vadinti vadais. Tuos vadus mes randame kaip draugijose, taip visuomenėj, kaip šeimoj, taip ir valstybėj. Šitie vadai yra socialiniai—visuomeninė ir politinė būtenybė, be jų socialinis ir visuomeninis gyvenimas pakriktų, valstybėje būtų anarchija ir suirutės, šeimynos ir draugijos negalėtų gyvuoti, iširtų ir virstų ne susitelkimo, bet ardymo židiniais, kuriuose viešpatautų visokia negera dvasia.

Mūsų organizacinis, visuomeninis ir valstybinis gyvenimas taip sparčiai tvarkomas ir naujai kuriamas, reikalingas daugiau nekaip kitose valstybėse ir tautose gerų vadų. Mažai kultūringoje tautoje daug netinkamų ir žalingų žmonių prasiiveržia į visuomenės vadovybę ir tai visuomenei vadovauja, imdami sau iš to didžiausios asmeniškios naudos. Mes, kaip ateltininkai, kol esame moksleiviai ir ruošiamės į gyvenimą, turime atjausti gerų vadų reikalingumą ir į juos ruoštis, nes pati mokykla šiam tikslui dar nepajėgia savo auklėtinių paruošti.

Pažymėję gerų vadų reikalingumą, mes turime taip pat pabrėžti tą psichologinį dorovingojo jaunuolio ar jaunuolės sielos stovį, kuris verčia jį atsisakyti nuo ruošimosi į vadus. Būtent, matoma, kad socialiniame ir politiniame gyvenime dažnai neverti žmonės vadovauja ir tą vadovybę įgauna, nesiskaldydami nė su jokiais priemonėmis, tai doras žmogus nenori su tokiais „didvyriais“ konkuruoti ir verčiau pasitraukia iš kovos kelio. Bet čia pat turim pabrėžti, kad tokis manymas yra negeras ir žalingas, nes jei dori žmonės trauksis į šalį, tai nedorėliai—tuojau apims visas veikimo ir gyvenimo sritis ir jose viešpataus. Tada jau daug sunkiau bus juos iš tenai išprašyti. Kol nevelu, reikia pagalvoti, reikia atsikratyti kuklumo ir kartais nemalonumų kovos su nedorovingais vadais.

Ateltininkas-e turi garbingai eiti į šią kovą ir būti jai pasiruošęs. Jo išpažįstamoji religija yra aktingųjų žmonių tikėjimas, kuris skatina į darbą ir žada užmokesnį Amžinybėj. Kovoj už

savus idealus reikalingi vadai, tad pažūrėkime dabar, kokių asmensavybių tie vadai privalo turėti.

2. Būtiniosios vado savybės. Kiekvienam darbu reikalingas tam tikras gebėjimas, nusimanymas, patyrimas. Kiekvienas gebėjimas turi visą eilę ypatybių, kurios sudaro pamatą. Tos ypatybės yra šios: 1) fizinės ypatybės—sveikata, jėga, miklumas; 2) proto, intelektualinės ypatybės: galėjimas suprasti ir išmokti; sprendimas; jėga ir vikrumas, lankstumas intelektualiniu atžvilgiu; 3) moralinės ypatybės: energija, pastovumas, atsakomybės drąsa; iniciatyva, pasišventimas, taktas, vertingumas; 4) bendras ir specialinis išsilavinimas; pastarasis liečia specialiai kurį nors uždavinį; 5) patyrimas, gaunamas darbe. Čia yra bendras pamatas, kuriuo reikia kiekvienam atsiremti; vadas gi turi dar toliau eiti. Jam privalu dar visa eilė savybių, kurias čia trumpai ir paaiškindamas nurodysiu. Ne kiekvienas žmogus gali ir turi būti vadas, nes jis neturėtų vedamųjų, bet beveik kiekvienas atšalininkas-ė yra tam pašaukti ir ši savo pašaukimą turi sąžiningai atlikti. Geras vadas galima apibūdinti šiais požymiais.

Jis turi visuose jį ir jo uždavinį liečiančiuose dalykuose greitai ir tiksliai orientuotis ir mokėti davinėti gerų nurodymų. Turėdamas išspręsti kuriuos nors klausimus, atlikti vieną ar kitą darbą, vadas privalo nesiblaškyti, per daug neabejoti ir savo pareigų atlikimo neatidėlioti, ką nors darydamas ar suėdamas su kitais žmonėmis, jis neprivalo žadėti tokių dalykų, kurių negali įvykinti arba jau kartą pažadėjęs turi ir atlikti taip, kaip pažadėta. Jei sutarta, pavyk., kur nors nueiti, susitikti, tai kitaip ir negali būti pasielgta, nes priešingai, nustojama pasitikėjimo ir gerbimo. Savo pažaduose ar darbuose per daug skubiam nereikia būti ir sprendimus patiektais klausimais reikia daryti tik supratęs dalyką ir gerai įsigilinus į patiektą klausimą, nes skubus sprendimas dažnai yra reikalingas taisyčių ir atmainymų. Kartais, tiesa, reikia savo darbuose ar sprendimuose ir rizikuoti, nes yra tokių dalykų, kurių visas pasėkas sunkiai galima numatyti, o be rizikos gali nukentėti kuris nors svarbus sumanymas ar darbas. Kad gerai orientuotumės ir veiktume, reikia nuolat vystyti savo protą, nuolat augti ir mokslintis, kitaip sustosime vietoj ir pradėsime žengti atgal.

Privatiname ir viešajame gyvenime reikia nevien žodžiais, bet ir darbais vadovauti. Menkas yra tas vadas, kuris kitus moko gerai daryti, o pats pirmą progą savo žodžiams nugriauti duoda blogą pavyzdį. Tik su gerais nusistatymais ir skelbiamomis idėjomis suderintas pavyzdys gali ir privalo mums vadovauti. Jei kas skelbia dorybes, o jų gyvenime nesilaiko, yra didelis niekšas; geriau tad tylėti ir gyventi, kaip gyvena. Deja, gyvenime ir visuomenėj tokių niekšų pasitaiko, bet čia mūsų šventa pareiga yra pasiruošti jį vadus, kad panašius asmenis iš viešojo gyvenimo kuo greičiausiai pašalintume.

Savo gyvenime ir santykiuose su žmonėmis vadas neturi būti išdidus, kuris nepakenčia kitų nuomonės, o stengiasi taip vadovauti miniai, kad ji visad jo klausytų ir jam tarnautų. Visad reikia išklaustyti ir kitų nuomonės, nors dar tai nesako, kad sulig jomis privalu ir elgtis. Jei kiti klaidingai arba vienpusiškai dalyką supranta, tai nėra būtino reikalo tam supratimui pasiduoti. Žinoma, reikalinga išaiškinti, kodėl viena ar kita nuomonė yra klaidinga arba dėl vieno ar kitų priežasčių nepriimtina.

Vis dėlto reikia draugijos ar visuomenės tarpe duoti progos visoms rimtesnėms nuomonėms pasireikšti, jas apsvarstyti, kad ir kiti asmens, kurie šlandien nėra vadai, rytoj poryt priprastų ir atėjus reikalui, vadų vietas užimtų. Savo sumanymuose, darbuose ir santykiuose su kitais žmonėmis reikia visados būti savų principų ribose. Galima nepripažinti kitų nusistatymo, galima kovoti su savo idėjiniais priešais, nekęsti jų klaidų, bet juos reikia mylėti, kaip savo artymą.

Geras vadas su dorovingais žmonėmis moka susitarti ir sugyventi; jis žino, kaip ir kiek reikia kitiems nusileisti, kur reikalinga savo ambicija turėti ir išlaikyti. Tam tikslui vadas auklėja savo vailą, ją kasdieniniais darbais ir pareigomis užgrūdina; jis pasirenka geras knygas skaityti, skaito tik tas, kurios skatina į darbą, į aktingumą, duoda optimistinių minčių ir nusiuteikimų, o pesimistinių knygų, neturiningų ir nenaudingų gyvenimui ir darbui neskaito, nes gyvenimas trumpas, o knygų daug ir jų visų visvien niekados neperskaitysi. Tad geriau yra skaityti kas naudinga, o ne kas gali papulti. Vadas turi mokėti gyvenime susitvarkyti. Jis privalo žinoti svarbiausius kiekvieno, o ypač vado, veikimo elementus. Tai visa trumpai suglaudus bus: pramatymas, dalykų sutvarkymas, sugebėjimas nusistatyti, paskui vykdyti ir turėti darbe patvarumo bei mokėjimo savus darbus, savas mintis, jausmus ir sumanymus kontroliuoti. Be to dar, vadas turi mokėti savo veikimui nustatyti tikslą, jį organizuoti, pasirinkti padėjėjų, mokėti visų darbus derinti, juos valdyti, kontroliuoti ir dėti atitinkamą sankcijų. Reikalinga išmanyti kolektyvus, visuomeniškas gyvenimas ir žinoti jo pagrindai, kas pasiekama sociologiniai visuomeninėmis studijomis ir savais gyvenimo stebėjimais. Veikimas reikalauja, kad visuomenė ar draugijoje esančių žmonių siekimai ir valios būtų suderinti į vieną didelį, kitus vyranjantį siekimą ir vieną pasiryžusią vailą, kitaip darbas nesiseks. Patsai darbo atlikimas reikalauja padalinimo: visa atlikti vienas vadas nesugebės, jam turi bendadarbiauti ir kiti, kuriems padalintas uždavinys, ir kaskart privalo mokytis, kaip įvairius darbus tiksliau ir geriau atliktus arba, trumpai tariant, kaip turi būti darbo metodai tobulinami.

Jau ir jaunutis moksleivis-e gali savajame gyvenime pratinintis būti vadu. Čia galima mokytis iš savo darbų ir pareigų sutvarkymo, iš draugavimo su kitais, iš sunkių ir saulėtų bei džiaugsmingų gyvenimo valandų. Čia, pav., gali būti naudinga

mokyti tvarkyti savas kambarys, knygos, nustatymas darbo ir poilsio valandų, gebėjimas duoti komandą draugų tarpe, kaip va—ekskursijos, žaidimų, šokių metu... Reikia stropliai saugoti save nuo jaunatvės, kad nepakriktum moraliniu atžvilgiu, nenu-pultum skalstybėje, nesuvystum fiziškai. Neigiamosios būdo savybės turi būti tuojau šalintamos, pav., beveik daugumai priprastas išdidumas mažintinas ir naikintinas, nes išdidumas šalina nuo žmonių ir verčia savy užsidaryti. Dora, sveika savigarba ir išdi-dumas yra lelstinas ir būtinas.

3. Vado asmenybės ugdyimas. Mes kalbėjome apie tai, kokių savybių turi būti vado asmenyje, dabar pažūrėkime, kaip šias savybes galima ir reikalinga išauginti. Žinoma, čia aš nemanaū nurodyti smulkiai visų galimumų ir duoti konkrečių patarimų. Mūsų reikalui pakaks bendrų minčių. Ruošiantis į vadus, yra būtina sąlyga geras intelektualinis prisirengimas, kuriuo paskui galima būtų pajėgti tvarkyti kaip savo privatinis taip ir bendras, viešas gyvenimas, kad būtų galima nusimanyti viešojo gyvenimo reikalais ir reikalavimais ir juos derinti į užsibrežtojo tikslo atsiekimą. Viešųjų reikalų geras vedimas ir įlėms visuomenės palenkimas galimas tik tinkamu ir mokslingu išsilauklėjimu, nes demokratijos laikais jėga negali būti įtikinantis ir atsveriantis motyvas ir akstinas. Mokslas yra tiek svarbus, kad ši jo svarba net jau Senajam Įsta-tyme pažymėta, kur sakoma: Mokslas duos vietos tarp didno-merės (EccI. XI,1), net amžius nesvarbu, ir jaunas bus senų gerblamas (Sap. VIII,10); žinome, kad 12 metų Jėzus Kristus sužavėjo visus savo mokslingumu Jeruzalės bažnyčioj.

Prie bendrojo mokslingumo ir savo profesinio kompeten-tingumo reikia, kad geras vadas nusimanytų ir religijos dalykuos ir turėtų drąsos būti ir rodytis katalikas mūsų gyvenimo sąlygose, deja asmenišku žvilgsniu dažnai yra žalinga, bet tikras katalikas to neturi baugintis, kaip daro liberalai, ir kiti, kurie bijo kovos už religiją ir geriau laikosi neva neutraliai, nors iš tikrųjų neutra-lumas nėra galimas.

Mūsų studijoms turi vadovauti šūkis — Ad hoc volunt intelligere, ut bene faciant — visa tam, kad gera darytų. Tautos didybė ir atspara pirmiausia yra jos atskirų narių moralinėje vertybėje, nes aukšta technika ir dideli turtai nesudaro to lobio, kuris mus ugdytų. Tiesa, visa tai reikalinga, bet prie jų būtina! reik turėti moralinę asmenybę mokslas, žiniija, kas kartoduoda tautai kultūrinį augimą ir materialę gerovę. Visuomenės auklėjimas sąmoningu ir principų vienuroje yra sąlyga, kuri ligalini sudaro visuomenės ir tautos stiprybę. Ši stiprybė gali būti visuomenėje bendra viešąja nuomone atremta.

Anot jezuito Felix, viešojo opinija yra pasaulio karalienė, bet šią karalienę valdo ir jai nurodymų duoda kalbą, kuri išteka faktipoji pasaulio valdovė. Todėl reikia mokyti savo mintis formuluoti, parašyti ir reikia išmokti kalbėti, kas duoda progos

veikti jausmus, žaldžiant gražiais žodžiais, taip ir pavergti valią ir protą. Gera kalba tur būti sklandi, darni ir suprantama, laisva nuo svetimų žodžių ir atskirų sakinių.

Prie kalbos turi būti priderinta taip pat kalbėtojo nuotaika, jo veido išraiška, judėjimai ir t. t.

Kai kurie jaunuoliai-ės, sugebėtų kalbėti ir gražiai savo mintis išdėstyti, bet bijo pradėti. Patariama kiekvienam-ai supranta ir veik visus pradedančius apimanti baimė nugalėti; ją nugalėjus, bus galima toliau laisvai pradėti kalba ir savo mintys reikšti. Norintieji ilgesnę ir rimtą kalbą pasakyti, turi ją paruošti, savo mintis gerai sutvarkyti, pravartu net pasirašyti, bet patartina jau laisvai išmokti, kad nepasidarius dirbtinai savo kalbos įrankiu.

Vadams ir visiems kalbėtojams reikia atsiminti, kad be reikalo ir tuščiai nepravartu kalbėti ir kitus savo kalbomis varginti. Pačios kalbos turi būti klausytojams prieinamos ir neperilgos, kad jų nenuvargintų. Mūsų tarpe, lietuvių, pastebėta, kad per daug kalbame, savo kalbomis norime pasirodyti, kad ir kartais nesame toki, koki turime būti ir kokias mintis skelbiame. Geriau rečiau ir mažiau kalbėti, vis pasirenkant tikrą ir neabejotiną reikalą, negu kad daug tuščiai kalbėti, tuo kitų ir savo brangų laiką gaišinti.

Prof. Pr. Dovydatis

Didžio vyskupo V. E. Ketteler'io jaunystės, studijų ir civilinės tarnybos metai

(Atmintinams susipažinti jo 50 metų mirties sukaktuvių proga).

Šių 1927 m. liepos m. 13 d. sukako lygiai pusšimtis metų, kai visa katalikiškoji Vokietija stovėjo liūdėdama prie karsto savo žemės didžio vyro—Majno vyskupo V. E. Ketteler'io. Šiųmetinės jo sukaktuvės taip pat buvo katalikiškoji užsienų spaudoj plačiai prisimintos. Lietuvių katalikiškoji spaudoj šias sukaktuves teko minėti šias eilutes rašančiam. Tuo tikslu ir parašiau paskubomis šios straipsnelius:

- 1) „Ketteleris—darbininkų vyskupas“¹⁾, apibūdindamas Kettelerį iš atžvilgio jo nuopelnų darbininkų būviui gerinti;
- 2) „Ketteleris—socialinis vyskupas“²⁾, liuddamas daugiausia, jo socialinės politikos ideologiją; ir
- 3) „Ketteleris—tikrai modernas kunigas ir vyskupas“³⁾, vy-

¹⁾ Darbo Žmonių Kalendorius 1928 m. (Darbo Federacijos leidinys).

²⁾ Krikščioniškas Demokratas 1927 m. gruodžio mėn. Nr. (L. Krikščionių Demokratų Partijos leidinys).

³⁾ Tiesos Kelias. Religijos bei doros mokslo ir visuomenės gyvenimo mėnesinis laikraštis. 1927 m. gruodžio mėn. Nr.

Vyskupas V. E. Ketteler'is.

riausiai valzduodamas, ji kaip ganytoją visuose hierarchijos laipsniuose ir iš ganytojo šono jo įsidirbimą į socialinę gyvenimo sritį.

Po šių visų stralpsnių tariasi ir „Atelties“ skaltytojams būtų pravartu susipažinti su Ketelerio tuo gyvenimo laikotarpiu, kurį įdomiausias jaunuomenei. Tada mėginu čional padaryti.

* * *

Vilhelmas Keteleris gimė 1811 m. Kalėdų švenčių pirmąją dieną (gruodžio m. 25 d.) šeštuoju kūdikiu Ketelerių šeimynoj Mūnsterio mieste Vestfalijoje, tuo laiku ji valdant prancūzams. Keteleriai buvo bajorų kilmės—grafai, tačiau ne iš pačių gukštųjų ne „grynojo kraujo“, bet iš žemesniųjų, kurie susiformavo viduriniai amžiais iš tos gadinės didikų tarnų. Keteleriai Mūnsterio mieste didumoj gyvendavo tik žiemomis, o vasarą šalia Mūnsterio — savo pily Harkotten, puslankely tarp Warendorf'o ir Iburg'o. Kai Vilhelmo tėvas atsisakė iš valstybinės „landroto“ tarnybos ir apsigyveno privatiu gyvenimu, tai ši pilis virto tikruoju visos Ketelerių šeimos židiniu.

Vilhelmo (jis, kaip „atneštas“ per pačias Kalėdas, dar buvo gavęs ir Kalėdų vardą „Emanuelis“, ty „Dievas su mumis“) gimdytojai buvo puikūs žmonės ir kaip bajorai, ir kaip krikščionys katalikai. Mums, lietuviams, kurių bajorija didžiausioj daugumoj virto savo tautos išgamomis, nepigu valždintis ir kurio kito krašto bajorą telglamais bruožais. Tačiau Vestfalijos bajorijos būta visais laikais kitokios: ji savo aukštesnę luominę būklę visuomenėj suprato kaip ją didesnių krikščioniškų pareigų už dėjęmą žemiau stovinčios visuomenės atžvilgiu (kaip patsai paskiau buvęs vyskupas Keteleris žiūrėjo į bajorystę ir bajorų pareigas, plačiau minėjau pirmiau — „Tiesos Kely“).

Ketelerių namuos viešpatavo tikras dievobaimingumas su namų sąmone ir griežta drausme. Šeimynoj buvo kalbama bendra malda. Kasdien kalbėdavo rašančių. Gimdytojai pirmoj eilėj buvo susirūpinę savo vaikus (jų viso buvo devynetas) auklėti tikroj krikščioniškoj dvasioj Dievui ir amžinajam gyvenimui. Berniukai ir mergaitės nebūvo lepinami kaip tai dažnai daroma toliuose didikų namuose. Harkottene „diena anksti prasidėdavo“. Valkų apdaras buvo paprastas ir kuklus. Bernalčiams kepurų visuos namuos nebūdavo, o apsiaustus jaunieji bernalčiai (buvo 6 bernalčių ir 3 mergaitės) tegaudavo 18-tais amžiaus metais. Drabužių papuošalams ir smaguriams nebūvo vietos. Kadangi gimdytojai iš savo vaikų norėjo turėti ne lepšes ir ištižėlius, bet tvirtu būdo žmones, tai juos nuo mažens ir pratindavo grūdintis bei marintis. Gimdytojai, reikalaudami iš vaikų drausmės, betgi ir patys švietė jiems atsižadėjimo paveikslu.

Ketelerių riteriška pilis stovėjo tarp girių, todėl vaikų būrys, džiugindamas savo tėvučius, augo atviroj gamtoj, ore ir saulėj. Tėvas buvo alstringas medžiotojas, kurį pamėgimą buvo iš tėvo

paveldėjęs ir Vilhelmas. Ir iš visa Vilhelmas skyrėsi iš kitų vaikų savo gyvumu, buvo toks išdykėlis, toks wilder jūge, kuris dėl savo ūmaus, alstringo būdo savo auklėtojams ir mokytojams buvo nepigu suvaldyti. Tačiau jis buvo geros širdies, niekam nieko bloga nepadarydavo. Kaip jam pyktis veikiai užėdavo, taip veikiai ir praėdavo, ir jis buvo linkęs taikytis, paslrenkęs atsiprašyti tų, kuriems buvo padaręs nemalonumo.

Pirmasis mokslas ėjo gimtuose namuose pasamdyto mokytojo teikiamas. Bavo griežtai reikalaujama išmokyti užduotas pamokas ir padaryti uždavinius, kad būtų mokytojų malonumo. Šitai nepadarius, mažas išdykėlis Vilhelmas buvo baudžiamas neduodant jam jo mėgiamo valgio. 1823 m. Vilhelmas lankė katedrinę mokyklą, o paskui trumpą laiką gimnaziją Mūnstery. Tačiau gimdytojai, matydami Vilhelmo smarkų būdą, nusprendė jį išskirti iš kitų vaikų ir atiduoti į kietesnes rankas. Todel trylikos metų Vilhelma, atėmę iš gimtinės gimnazijos, atidavė jį jėzuitų auklėjimo įstaigon Brig'e (Wallis'o kantone, Šveicarijoje), kurią ir šilp daugelis lankė iš Vokietijos. Ketelerių Vilhelma su sąlymi paslėmė taip pat tuomet ten važlavęs jaunas grafas Stolberg'as, vėliau vienas iš šv. Bonifaco sąjungos įkūrėjų. Vilhelmas džiaugėsi kelione; tačiau kai reikėjo atsiskirti su gimtine, liejo graudžias ašaras, kurias tačiau veikiai išdžiovino kelionės įspūdis.

Keltas ėjo per Maincą, kame keleiviai buvo apsisloję viename viešbuty. Kas tuomet būtų galėjęs pamanyti, jog šis gyvas, jaunuoliška jėga trykstantis moksleivukas sėdės šlame mieste Šv. Bonifaco vyskupiškame soste? Tačiau Dievo keltai, tai ne žmonių keltai; ir Dievas yra stebuklingas ne tik savo šventuosiuose, bet ir visuose, kurie nori toki būti.

Brige naujas auklėtinis veikiai apsiprato, kaip tai matyti iš jo laišku gimdytojams ir broliukams su sesutėmis. Jo nesuvaldoma prigimtis, jo pirmuonis gamtiškumas, vertęs taip susirūpinti jo tėvučius, rodo ir čia nekartą pasireiškė, tačiau su savo draugais jis betgi galėjo gerai sugyventi. O rūpestingai ir energingai vadaujamas savo mokytojų, jis pamažu išmoko save nugalėti, nors ir iki subrendusio amžiaus kai kuomet turėdavo sau daryti prievartos, iki visiškai save apvaldė.

Brigo įstaiga buvo internacinis institutas, kurio auklėtiniai buvo susirinkę iš daugelio kraštų; daugiausia tačiau čia buvo prancūziukų ir vokietukų. Svetimame krašte esant ypač kyla gimtojo krašto meilė ir pasilgimas. Tai ir Ketelerukas stipriai jautėsi esąs vestfalielis ir prūsas (mat, tėvas buvo Prūsų tarnybos valdininkas). O kai prancūziukai draugai jam kumšteldavo ar pešteldavo, tai ir jis duodavo jiems pajusti savo prūsiskumą su vestfališka kumščia.

Atostogomis mūsų mokiniai būtų labai buvę malonu parodyti gimtinę, tačiau Keteleriai buvo protingi ir taupūs žmonės. Keltas iš Šveicarijos į Vestfalią buvo tolimas ir kelionė buvo

brangi. Todel ir neleisdavo Vilhelmui važiuoti namon; užtat atsi-lyginimui jam tėvai leisdavo atlankyti savo gimines Švabuose, kame jis galėdavo eiti ir medžiuoti.

Moksiniai gerai sekantis, po ketverių metų Vilhelmas 1828 m. rugpjūty baigė įstaigą su gerais pažymiais. Aple savo mokytojus jis iš aikė gera atminimą per visą gyvenimą; jis, atsiskyres nuo jų, kaip paskiau pats rašė, „su giliausia pagarba ir neabejotiniausiu įsitikinimu, kad jų būta tokių žmonių, kurie kasdien patys sau statydavo aukščiausių dorovinių reikalavimų“.

Džiaugsmingai jis parvyko Harkotten'o pilyn (VIII dt), kame gimdytojai jį nuoširdžiai priėmė ir kame jį „džugines kiekvienas medis“. Dabar tai prasidėjo džiaugsmingas medžiojimas po girias ir pievas. Bet čia ir vėl atsitikdavo, jog jį apvaldydavo sena aistra—pyktis. Jis gyvenime kovojo ne vieną kovą, jį pavadino „karliaujančiu“ vyskupu, tačiau sunkiausia kova jam teko kovoti su pačiu savim, bet ir šioj srity jis buvo laimėjęs puiklausią kovą.

Polsio dienomis veikia praėjus, teko vėl užgulti ant knygų. Gerai padirbėjęs, jis stoji laikyti subrendimo egzaminus ir juos išlaikė 1829 m. rugpjūty. Tik dabar tai 18-kos metų grafitis turėjo jau dokumentą, įgalinantį studijuoti universitete. Laikinas tikslas buvo atslektas, pasaulis buvo atviras. Dabar jis jau bus laisvas, nebe tiesioginėj tėvų ir auklėtojų priežiūroj. Dabar jį laukė platus pasaulis su visais jo malonumais, bet ir su visais pavojais.

* * *

Savo motutės gerų norų ir tėvelio rimtų įspėjimų palydėtas, Vilhelmas 1829. XI. 29 išvyko į Goettingeno universitetą. Ilgai negalvodamas dėl pasirinktinio mokslo, jis nuėjo savo tėvo ir vyresniojo brolio pėdomis: pasirinko teislių mokslą, kuris ir jį turėjo nuvesti į Prūsų valstybės valdininkus. Tame pat universitete šiuo metu buvo studijavęs ir paskiau išgarsėjęs Vokietijos katalikų vadas Ludvikas Windhorst'as*), su kuriuo tačiau Keteleris tuokart, rodos, arčiau nebuvo susiėjęs.

Jau ir ano meto universitetuose gana buvo įsivyravęs religinis indiferentizmas, ypač pavojingas studentams katalikams, kadangi tuomet nebūta nei katalikiškų studentų sąjungų, nei korporacijų. Užtat gana buvo tokių sąjungų, kuriose studentai politi-kavo, laidokavo ir menzūravosi (kažojosi kardais dvikovose). Tokio-sen stodavo nariais ir daugel katalikų, kadangi ir iš katalikiško požiūrio čia nebuvo matoma esant daug bloga.

Tatai ir Keteleris tapo vienos tokios grupės— „Guestphalia“ — narys. Dėl savo ūmios prigimties nelgal trukus ir jis už įžeidimą buvo pašauktas dvikovon, iš kurios išėjo netekęs savo nosies galo ir dar pelnęs keturiolikos dienų karcerio, kurią bausmę jis vėliau turėjo atsėdėti Heidelberge. Galima suprasti, kaip

*] Aple jį buvo rašyta prieškarinė „Atelty“.

rimtai gimdytojai pažūrėjo į šlokį sūnais žygį; tėvas pareiškė nesileisias jo į akis tol, iki jis nebūsiąs susigydęs. O gydymas truko ilgokai, nes gydomasis nelurėdavo kantrybės būt su apraišlotu veidu ir viską nusidraskydavo. Viename savo laiške tėvams jis rašė, kad juk jiems netaip jau esą svarbu, ar jų sūnais nosis truputį ilgesnė, ar trumpesnė. Tačiau tėvas šio juoko juokais nenuleido. Todel jau Berline Vilhelmui teko pasiduoti itin nuobodžiai bei įkyriai kuracijai, kuri tikrai taip pat būtų nedavusi vaisių, jei jo geroji motutė nebūtų paskubėjusi pas savo sūnelį ir jį apaminusi savąja motiniška mielle bei rūpestingumu. Pagaliau suželstasis tiek apsigydė, jog veldas galėjo būt neaprašiotas ir galima buvo vykti tėviškėn. Paprastu būdu praleidęs atostogas Harkottene, rudenį jis grįžo Berlinan toliau studijuot. Tačiau ir čia jam nepatiko, ypač dėl čionykščių paprččių palaidumo. Todel po dviejų semestrų jis ir Berlinui parodė nugarą, persikeldamas į Heidelbergą, kame gavo pažymėjimą, jog „pažymingai uoliai“ buvo lankęs paskaitas. Tačiau kadangi universiteto teismas jį čia priverstė atsėdėt Goettingene pelnytą karcerio bausmę, tai ir iš čia jis nukratė dulkes nuo savo kojų, atsikeldamas studijuot į Muncheną, kame paskaitų klausė pagrįtinu uolumu.

Nemalonūs jaunuoliškos lengvamanybės padariniai telgiamai paveikė jo būdą. Nuo šio laiko jis pasižymi rimtomis studijavimo pastangomis. O čia dar visą Ketelerių šeimyną ištiko skaudus smūgis — tėvo mirtis 1832. VII. 30. Studentui Ketelerinui teko ir savo materialinės išlaidas sumažint. Visa tai jis priėmė su vyrišku rimtumu ir krikščionišku nusizeminimu. Surimtėjęs grįžo jis namon atostogų. Net nuo savo mėgiamiausios medžlokės dabar atsisakė, kad pasilikų su knygomis. Studijas baigti vėl nuvyko į Berliną, kame dvejetas jo brolių lankė karlinių mokyklą. Baigimo egzaminą išlankė Münsteri, gaudamas gerą pažymėjimą, jog yra visai kvalifikuotas būti juridiniu valdininku.

Aple vidujinį studento Ketelerio gyvenimą yra žinoma, kad jis šnuo laiku nors „nebuvo uolus katalikas“, tačiau „aukščiausia pagarba šventai religijai“ jame nebuvo išnykusį. Taip jis pats paskiau vieną kart apie save pasisakė artimam dvasininkui. Kitą kart jis taip rašė apie savo studentavimo laikus: „...aš buvau ein flotter Student, bet nuo tokių dalykų, kurių aš būčiau turėjęs gėdytis prieš žmones, Dievas mane apsaugojo“. Naujaušias Ketelerio biografas Vigener'is (sakoma atpuoles katalikas), nors, matyt, ir labai norėtų studentą Ketelerį turėt palikusį be tikėjimo, betgi, ir šiaip ir taip vingiuodamas, pagaliau turi pripažint, „jog tikėjimas jame nebuvo dingęs, bet tik buvo išblukęs in atšales“, o sugrįžimas gimtinėn jį vėl privedęs „prie uolėsnio bažnytiškumo“.

1833. V. 29 d. jaunas juristas Keteleris Münsterio teisme atliko tarnybinę priesaiką ir pradėjo praktikos darbą. Jis buvo

uolus ir punktualus valdininkas ir, kaip paliudijo jo viršininkai, dirbo „labai uoliai ir sutelkdamas patenkinimo“ Šiuo laiku (1833/34) jis atliko ir vienerius metus karo tarnybos husarų pulke. Ir čia viršininkai juo buvo patenkinti. Atsitarnavęs, gavo pažymėjimą, jog galiis būt tinkamas į atsargos karininkus. Dar ir 1838 m. vasarą jis atliko atsarginių pratybas kaip poka- rininkis. Nes į karininkus jis nesiekė, kadangi kareiviškos tar- nybos iš visa nemėgo. Viename savo laišku jis kareivišką mun- dierą sulyginō su pamišusiems ilgoniams priverstos drabužiu (Zwangsjacke). Jis turėjęs įgimto prikľumo kareiviškam gyvenimui taikos metu. Jo prigimčiai daug daugiau būtų tikęs rimtas žygis tėvynel arba kitam aukštesniam laubl ginti.

Balgęs savąją karo tarnybą 1835 m. pavasarį, tų pat metų rudenį jis, išlaikęs tam tikrą egzaminą, buvo paskirtas Aukštes- nlojo Telsmo referendaru. Ir savo naujose pareigose referenda- rās Keteleris pasižymėjo uolumu ir pareigoms ištikimumu. Jis dabar turėjo 25 m. amžiaus. Jo kilmė ir turimoji pozicija, jo dvasios ir kūno savybės laidavo jam garbingą, visuomenėį vietą. Jam—aukšto ūgio, gražaus veldo, gyvam, vikriam apsiėjime šyp- sojosi pulki ateltis, ir jo tokia pozicija nevienam turėjo atrodyt tikrai pavydėtina.

Aple jauno referendaro vidaus būklę ir plėtotę šiuo metu vlenas jo biografų, prelatas Forschner'is, taip rašo: Jo apsigyve- nimas Münsteri, jo ramus nuolatinis darbas, jo artimesuloji aplinka, mieste ir ypač aukštesniuose luomuose įsigyvenusi tikrai katalikiška dvasia, darė jam galingo poveikio. Visa gera, kas jo širdy buvo pasėta puiklu išauklėjimu, dabar šiomis apystovo- mis, Dievo malonės rāsai vilgant bet saulėi šviečiant, turėjo sudygt ir taip pat pasireikšt aikštėn. Neretai jis tuomet ankstybą rytą kellaudavo į Telgtę*), idant ten priimtų šv. Komuniją. Ir tik po to žengdavo jis į savąjį būrą. Buvo matyt, kad jame įvyko rimtas pasikeitimas.—Bet jei kas būtų galėjęs paskaityt, kas buvo įrašyta jo širdy, tai būtų sakęs, kad jis nesijautė patenkin- tas. Nepalsant viso darbo ir visos energijos, jame buvo kažko- kia tuštuma. Jo dirbamas darbas, kame buvo daug popieros o maža širdies, neatatikō jo vidujinį geismą kelt liaudies gerovę. Tarnyba jam išrodė monotoniška ir nuobodl. Jam atrodė, lyg turėtų įvykt kažkas nepaprasta ir ji iš viso to nuobodžlavimo ištraukt... Taip Foršneris.

Kogi dar galėjo trokšti jo jauna širdelė? Gal skaisčios mergelės mellės? Rods, ir šlto jam nebuvo stigę. Tiktai kadangi iš keleto manųjų šiuo momentu turimų Ketelerio biografijų apie tai užsimena tik tledvi, kurių dviejų autoriai yra nedvasininkai (prof. Vigener ir Dr. Maria Māgdalena Neufelnd), ir tai užsimena labai trumpai ir neaiškiai, tai aš negallu nustatyti, kokio povei-

*) Münsterio priemiestis su stebūkinga Dievo Motinos koplyčia.

kio jo dvasios plėtotel tatal yra padarę,—kas buvo priežastis, o kas padarinys.

Antai Dr. Neufelnd'altė spėja, jog tam Ketelerio didesniam suvidujėjimui (pagilėjimui, surimtėjimui) sukelti kuris jame pradėjo reikštis jo studijų galop, be tėvo mirties, galėjo dar prisidėti „auch die Liebe zu einer jungen Dame seiner Kreise, die er äusserer Verhältnisse wegen nicht ehelichen konnte“ (taip pat ir vienos jaunos jo sluoksnių moteriškos meilė, kurios jis negalėjo vesti dėl išorinių kliūčių). Vadinaisi, jo dvasinis palobulėjimas lyg būtų buvęs kaip ir vienas iš padarinių jo negalėjusios įsikūnyt mellės.

Tuo tarpu Vigener'is prie šito Ketelerio gyvenimo įvyklo prieina iš kito šono. Antai, jis taip ir tiek rašo: „Tikra yra tiek: būsimasis vyskupas šiuo (referendaravimo) laiku buvo artli to, kad neatskiriamai susirištų su pasauliu. Jis mylėjo ir buvo mylimas. Tikėjimas, vidujinis nusistatymas, taura kilimė, visa rodėsi laimingai derinosi. Ablejų pažūros buvo panašios ir blaiviai suvokiant išorines gyvenimo sąlygas; (betgi) ekonominuose santykiuose, kurie stovėjo skersai kello judviejų ryšul, juodu matė esant Dievo valią“.—Daugiau žinių apse šitai nepaduoda nė Vigener'is. Taigi, jauno valdininko Ketelerio mellės dalykas mums palieka reikiamai neišaiškintas.

Kaip ten bebūtų buvę, betgi ir Vigener'is, linkęs tikėti vieno protestantų bajoro atsiminimams, būsią Keteleris tuo metu gyvenęs „nur als flotter Referendar“, rodydamas mažiau dvasinių bruožų už savo maldingą vyresnįjį brolių Vilderichą, — ir Vigener'is taip pat pripažįsta, kad iš savo negalėjusios įsikūnyt mellės Keteleris nepadarė jokių nerimtų išvadų. Taip pasielgiant ir reikėjo laukt tokį vyrą, kuris po keleto metų (1842) paskiau rašys savo mylimai seseriai Zofijai: „Yra ir pasilieka mano tvirtas įsitikinimas, jog esmėje esti tik dvejetas luomų: dvasinis ir moterystė. Apie pavojus esant nei šloklame nei toklame luome (ni l'un ni l'autre) jūs, moters, tikrai neturite jokios nuovokos“.

Šiaip ar taip, rimtą jaunuolį Ketelerį ir, žmonių akimis žūrint, nepavykusi mellė neiškreipė iš rimtumo kello, bet, reikia manyt, bus jį, tuo keltu einantį dar sustiprinusi. Po šito tampa dar labiau suprantama, kodėl turimoji tarnyba jo pradėjo vis labiau ir labiau nepatenkint, kodėl jis jautė tuštumą, kodėl jis laukė ko nepaprasta, kas turėjo jį iš šios aplinkos ištraukt, nes patl ta nepavykusi išsiveikt mellė, rodos, dar nebuvo pajėgusi tai padaryt, bent tuojaus. Tas nepaprasta tikrai artinosi, nors ne iš to šono, iš kurio Keteleris jo laukė.

* * *

Referendaras Keteleris ilgesingai laukė karo su prancūzais, kuris jį turėjęs pastatyti prieš kitus uždavinius. Tačiau vietoj karo su užsieniais, kilo karas valstybės viduj: Prūsų valstybės.

(kuriui buvo priskirta ir katalikiškoji Vestfalija) vyriausybės karas su Katalikų Bažnyčia. 1837 m. lapkričio m. 20 d. Prūsų valdžia suareštavo ir išvežė kalėtį į Minden'o tvirtovę Kelno arkivyskupą už tai, kad jis nesutiko parduoti Katalikų Bažnyčios. Areštavimojo arkivyskupo ištartas žodis: „Ivyksia smurtas: Garbė Jėzui Kristui“ neapsakomai pavertė visą katalikiškąją Vokletiją. Ypač katalikišką Mūnsterio kraštą, kame Relno metropolijos arkivyskupą visi pažinojo ir gerbė. Snūdurlavusieji staiga pašoko tartum iš giliaus miego, rimtesniems kilo teisingos rūstybės. Keteleris, kuris areštuotą arkivyskupą buvo taip pat gerai pažinęs, žinojęs jo visą taurumą, šis įvykis ir buvo tas dūžis, kuris jį išmušė iš ikščilnio gyvenimo vėžlių.

Veikiai iškilo aukštėn visas Prūsų junkerių diplomatijos vylingumas ir nesąžiningumas. Keteleris, kuris savo visame tarnybiniame juristo darbe buvo pasižymėjęs kaip griežtas teisingumo gynėjas, kuris jau šiaip nevienu atžvilgiu buvo kritikavęs Prūsų įstatymų vienašališkumą, dabar jau nebegalėjo šio dalyko praleisti tylomis, nusilenkti tokiai sąžinės prievartai, ir todėl nusprendė su Prūsų valdininko karjera atsisveikinti. Vos dešimčiai dienų praėjus po sakytojo įvykio, jis paprašė pusės metų atostogų, ir dar prieš joms pasibaigiant, 1836. V. 26 pareiškė savo vyresnybei, jog turįs pareigos išeit iš ikščilnių tarnybinių santykių. „Tokiai valstybei, kuri reikalauja paaukot mano sąžinę, aš negaliu tarnaut“ — rašė jis paskiau (1838. VII. 9) savo broliui Vilderichui.

Gallai — kas gal pasakyti. Nes ir kaip valdininkas-juristas jis buvo turėjęs prieš akis aukštus uždavinius. Savo bajoriško luomo uždavinį jis buvo statęs sau prieš akis kaip senobiškas krikščionių riteris: būti teisės ir teisingumo globėju ir rėmėju. Iš jo riteriškos teisės sąmonės ėjė nepakentimas visokios neteisybės ir simpatija vargstančiai bei kenčiančiai laudžiai. Jis ūpin-gai kalbėdavo apie „landrotą“ vietą, kurią pasiekęs valzdavosi daug galėjęs padaryti žmonių gerovei pakelt. Nes kaip kiekvienas kilnus žmogus, taip ir Keteleris, užjautė svetimam vargū, kurio jausmo sustiprinimą jis buvo, rods, paveldėjęs dar ir iš savo galingos motutės...

Taip, tai vis puikios savybės. Tačiau, kad šios kilniosios Ketelerio savybės galėtų išsiviekti plačiausiu matu, daug platesniu kaip kad jam juridiniu valdininku esant, apvalzda ir buvo paskyrus mūsų juristui kitokį gyvenimo kelią...

Išstodamas iš valstybinės tarnybos, jis buvo padaręs auką savo teisybės meilei, savo sąžinei. Bet kas toliau? Ar nepasišvęst visiškai Bažnyčios tarnybai, kuri kaip tik šlokiu laiku itin reikalinga ne ištižėlių, bet drąsių išpažintojų, netgi kankinių?... Viena padaryta auka traukė paskui save kitą. Prusidėjo milžiniška vidujinė kova. Padaryt sakytaį žingsnį ilgal jį sulaukinėjo ne tiek šios didelės aukos, kaip reikalas visiškai atsisakyt nuo

sukūrimo šeimynos, nuo didellai pamėgtos medžlokės, nuo gimtojo sklypo su visais atsiminimais ir viltimis, bet kitoki dalykai: jo akyse kunigystės idealas buvo toks aukštas, jog prie jo nevalia skverbtis niekam nepasąuktam. O save jis laikė kaip tik netinkamu dėl savo ydų ir silpnumų. Įsitikinimas savo silpnumu šį kuklų bei nužemintą žmogų lydėjo ir per visą gyvenimą.

Po ilgos kovos, pagaliau vieno gerbiamo draugo patariamais, 1841 m. pradžioj Keteleris nusilėmė stot į kunigus. Šį jo pasiryžimą dar daugiau sustiprino 1841 m. spalio mėn. rekolekcijos Jėzuitų Kolegijoj Insbruke. Juk ir Jėzaus Draugijos įkūrėjo keltai buvo ne be panašumo su Ketelerio keltais...

Išėjęs teologijos studijas Müncheno Universitete, Keteleris 1844. VI. 1 buvo išventintas kunigu, nuo tų metų rudens vikaravo Beckum'e, nuo 1847 m. pradžios klebonavo Hopsten'e, nuo 1849 m. rudens apaštalavo Berlyne, nuo 1850 m. vyskupavo 27 metus Mainzce. Du kart (1848 ir 1871) sutiko būti išrenkamas atstovu į parlamentą, bet kai gaudavo įsitikint neatsieksias ko tikėjosi iškovoti, velkial grįždavo į savojo veikimo tikrąją sritį — kunigavimo ir vyskupavimo.

* * *

Kaip jau pradžioj pasakiau, apie Ketelerio kunigavimą ir vyskupavimą rašiau „Tiesos Kely“. Tą savo raštą ten baigiau šokia malda: „Gerasis ir galingasis Dieve! Netrukdamas atsiųsk ir mūsų Tėvynę tokių vikarų, klebonų, kapitulos narių ir vyskupų kaip Keteleris ir bus atnaujintas jos veldas. O tik atsinaujinusi Kristuje ji įstengs susikurti ir tą nepriklausomos valstybės gyvenimą, į kuri Tu ją nevertą esi maloningai pašaukęs!“

Nors kai kam gali šital atrodyt ir keistoka, betgi, kai, aną straipsnį rašydamas, Ketelerį arčiau pažinau iš to šono, tai kitai savo rašinio baigt negalėjau. Ir nuo to laiko yra susiformavęs manų giliausias įsitikinimas, jog tik keteleriškas veikimas gali mūsų Tėvynę padaryti tokią, kokios trokšta visi gerieji jos sūnūs. Mes vis dar save apgaudinėjame manydami, kad dideli dalykai atsiekami ir be didelių pastausojimų. Reikia, pagaliau, visiems įsitikint, jog taip nėra ir negali būti. Mūsų bažnytinio, valstybinio ir visuomeninio gyvenimo veikėjai gali turēt ir kažin kokių geriausių norų, tai dar tas nieko mums nepadės, jei nebus atitinkamų darbų. Nes „tikėjimas be darbų yra negyvas“, sako apaštalas, o „gerais norais ir pragaras grįstas“, priduria žmonių patarlė.

Kokis gi buvo kunigas ir vyskupas Keteleris savojo kunigiško ir vyskupiško veikimo atžvilgiu? „Tiesos Kely“ aš jį pavadinau tikrai modernu kunigu ir vyskupu, ir gale paaiškinau, kad modernas jis yra tuo atžvilgiu, jog turėjo atviras akis visiems reikalams, kokių tik jo gyvenimo ir veikimo aplinkuma iškeldavo. Šloktu — pozityviu — modernumu privalo pasižymēt ir kiekvienas

rimtas veikėjas. Papildydamos, kas tenai pasakyta, šioj vietoj pridursiu, jog kunigo ir vyskupo Ketelerio veikimą reikia dar pavadinti piln utiniu kunigišku ir vyskupišku veikimu. Piln utinal Kristaus apaštalo darbą kunigas ir vyskupas Keteleris dirbo todėl, kad jis atminė ir tai, jog Kristus, žemėj gyvendamas, neapsirėžė vien tik savo dievišką mokslą skelbdamas, bet taip pat ir alk an us valgydino, ir lig on ius gydė ir, vienu žodžiu, kur tik žengė, visur visokį gerą darė. Aure, šv. Morkaus evangelijoje (8 sk.) aprašyta, kaip prie Jėzaus vėl esant didelei miniai ir neturint jai ko valgyt, jis pasakęs „gaila man ꝑnios“ (misereror super turbam), ir pavalgydino ją, stebuklingai padidindamas duoną ir žuvį.

Taip ir Keteleris šiuo atžvilgiu buvo ištikimiausias Kristaus sekėjas, kuris sau pavestuosius maitino ne tik Dievo žodžiu, bet rūpinosi, idant jie ir duonos turėtų, ir šiaip viską aukojo kentėjančių ir dirbančių vargul bei jų kentėjimams mažinti. Todėl ir Keteleris „perėjo gerą darydamas“. Jo darbo vietos (Bekume, Hopstene, Berlyne, Maince) tai buvo kaip geradarybės stotys.

Ketelerio darbo dvasiai apibūdinti suminėsimė čia keletą jo pareiškimų. Nuo to akimirkio, kai tik jis buvo įžengęs į dvasinį luomą, jis buvo sau pasakęs: „Nuo šio laiko tau neprivalo žemėje niekas daugiau rūpėti, kaip tik žmonių sielų išganymas ir jų vargo mažinimas“. Šiaip nusistatęs jis dirbo savo darbą būdamas Bekumo vikaras.

Paskirtas Hopsteno klebonu, jis pirmame savo pamoksle tarp kitka šiaip papaplečiams užsirekomendavo: „Del Jėzaus Kristaus aš būsiu jūsų tarnas, tarnas kaip neturtingiausių taip ir turtingiausių, kaip vaikų, taip ir suaugusių. Aš jums tarnausiu manuoju laiku, jis visas turi jums priderėti. Aš jums tarnausiu manomis įelgomis ir manąja manta. Aš jums tarnausiu manomis fizinėmis pajėgomis. Aš jums tarnausiu manuoju protu. Aš jums tarnausiu manąja širdžia“.

O savo pirmąjį vyskupišką raštą savo diecezijos kunigijai ir tikintiesiems jis baigė šokių iškilmingu užtikrinimu. „Iš tikrųjų, aš nieko neieškau sau tarp jūsų. Jei ką aš turėsiu mirdamas, tatau visiškai priderės jums ir jūsų pavargėliams, o iki tol aš nesiekiu nieko daugiau kaip tik darbo ir triūsio jums tarnaudamas. Aš tik siekiu jus ir jūsų sielas laimėti Jėzaus meilei ir per Jėzaus meilę padaryt laimingus laikinai ir amžinai“.

Visą Ketelerio veikimą galima, trumpai kalbant, šiaip apibūdinti: Patsai stekdamas šventumo, visas paskendo pastangose jam pavestoms sieloms išstarpinti kaut amžinąjį išganymą ir sumažinti laikinus jų kentėjimus. Šiam darbui jis atidavė visą savo asmenį, visas savo dvasios bei kūno pajėgas, taip pat ir visą savo iš vyskupiškos vietos ir kitokiais uždarbiais (honorarais už raštus ir k.) įgyjamą mantą. Paskutinuoju atžvilgiu jis gyveno kaip

tikras krikščioniškas komunistas ir mirė beveik jokio turto nepalikdamas, kuo stebėjosi ir jo priešininkai.

Šloks tą būdamas kunigas ir vyskupas Keteleris, pirmą galvą visur ir visuomet būdamas tik dvasininkas, bet modernas ir pilnutinis dvasininkas, ir nebūdamas joks socialinis veikėjas profesionalas — rodo, neabejotina, kad jam daug padėjo jo juridinis teorinis išsimokslinimas ir praktikinė teismo tarnyba — Keteleris ir patapo tuo, kuo jis yra: savo sužalotos diecezijos vėdo atnaujintoju, didžiu socialiniu vyskupu, darbininkų vyskupu, Vokietijos katalikiško socialinio judėjimo pirmataku, darbo žmonių apsaugos įstatymų sumanytoju, Katalikų Centro Partijos programos sustatytoju, kuri partija paskiau vykdė jo sumanymus, ir daug, daug dar kuo yra užsidirbęs būti kunigas ir vyskupas Keteleris... Šiek tiek apie tai mėginau rašyti mano minėtuose straipsniuose, kuriuos „Ateities“ skaitytojai, tarluosiu taip pat perskaitys...

* * *

Mūsų brangioji Tėvynė Lietuva šiandien nevienu atžvilgiu gyvena tokius laikus, kaip anuomet Ketelerio Tėvynė Vokietija, kuomet ir tenai formavosi nauja valstybė naujais pagrindais. Taigi, ir mums šiandien keteleriški veikėjai yra būtinybė. Be šitokių veikėjų mes tik skursime, trypsime vietoj, riesimės partijomis pasiskirstę, girsimės savo pricipingumu, vienas kitą arba suėstinau esime arba vergiškai prieš vienas kitą šilaužiosime, ir iš visa būsimė panašūs į tą pasakėčios malūnininką, kuris malino vandenį išleidęs, per savo apsilaidimą, paskui ir savo paties vištas išdaužė, kad vandens negertų... Mums šiandien ne vištos daužyt reikia, bet puli tvenkinį taisyti, kol dar paskutinis vanduo neišsekė...

Ketelerio gyvenimas — tai tikrai žmogaus vertas gyvenimas. Vertas ne tik kad vyskupiško sosto buvo pasiekęs — Keteleris į kiekvieną aukštesnę bažnytinę vietą buvo keltamas prieš savo didžiausią nenorą — bet kad ir visą gyvenimą vikaru būtų palikęs.

Ateitininkai, ypač jūs, studentai juristai, kurie taigi jau pirmąjį žingsnį esate nužengę paskui Ketelerį, gal būt, taip pat kaip ir jis, ne iš kokio didelio apgalvojimo, bet iš inercijos, — pagaivokite dažniau, ar nesate, kaip tas poetas sako, „gimę kam geresniam“! Duok, Dieve, kad iš jūsų daugelio susilauktume bent vieno Ketelerio!

1927.XII.11.

A. a. Antanas Brazdžius

Aplink mus teka gyvybės šaltiniai. Aplink mus verda visu smarkumu nykstančio pasaulio žmonių gyvenimas, padabintas auksinėmis viltimis ir išsagstytas saldžios laimės blizgučiais. Tik nevisuomet ir nevisiems lygiai tenka tals laimės blizgučiais gėrėtis. Rugplučio penkfolikta neatneša to džiaugsmo Brazdžių šeimai. Ant jų pasvyra gedulo vėlavos. Į jų namus tyliai įsilenka piktas žmonių gyvybės vagis, ir savo šaltomis lūpomis šurpulingai pabučiuoja jaunatve žydinčius skruostus. Vakaras. Agonija. Ant tėvo kelių miršta mylimas sūnus, gesta šio gyvenimo žvakė, kad amžinai degtų...

Antanas Brazdžius gimė 1906 m., rodos, kovo mėnesį Misiškų sodžiuje Vabalninko parapijoje (Biržų apskr.). Nuo mažens gyveno pavyzdingai ir parodė gabumų į mokslą. Tėvai, nors ir nepasiturį ūkininkai, davė progos savo sūneliui mokytis. Tiesa, dėl tam tikrų aplinkybių jam neleko lankyti pradžios mokyklos suolo, bet jo gabumai tą spragą greitai užlygino. Jis rengėsi privačiai. 1921 m. rudenį įstojo į II Biržų gimnazijos klasę. Mokėsi gerai. Tačiau slidūs ir pavojingi pirmieji jo gyvenimo takai. Sunkią kovą turėjo pakelti prieš medžiaginio pasaulio įsravas ir laisvo gyvenimo bangas, kurios jį tykojo užlieti. Bet laimėjimas buvo jo pusėje. Jis savo gyvenimo vairą pasukė nauju keliu, nauja kryptimi. Aukščiausiu idealu išsirinko idealą — Kristų, ir per Jį pasiryžo visą atnaujinti. 1923/4 m. m.

Išrinktas jaunesn. at-kų kuop. pirmininku. Nuo to laiko Antanas jau visuomet aktyviai dalyvavo idėjiniame darbe. Nebebuvo kuopelės, nebebuvo sekcijos, kuriose jis nepasireiškė. Vadovavo bernaičių kuopelėi, meno sekcijai, skautų draugovei ir tt. 1925/6 m. m. jau patsai stovėjo viso Biržų at-kų būrio, prišaky, kaip vadas ir uolus darbininkas. Jo darbiningumą matome iš paskaitų, prakalbų ir jo privačio gyvenimo. Antanas dirbo daug ir visuomet buvo energingas ir paslaukojas at-kų kuopai ir jų idealui.

Antanas buvo dar jaunas, bet jau gerokai buvo apsipažinęs su savo idejos principais, mokslu, menu, dailė ir kūryba. Paskutiniu laiku jis yra parašęs pluoštelį eileraščių, kurių keletą atspaudė laikraščiui. Be to, jis turėjo išlavintą protą, lakią vaizduotę ir gražią tareną. Laisvai, nesivaržydamas galėjo reikšti gillas mintis ir nagrinėti mokslo dalykus. Buvo rimtas, šaltai galvojęs ir drąsus. Su pasitikėjimu žiūrėjo atelėjai į akis. Jis buvo tvirtos valios ir tvirto būdo. Pažymėtina dar viena jo būdo ypatybė — neatviramas, kuris jį, mažiau ar daugiau, pastūmėjo į kritišką sveikatos padėtį. Antanas nemėgo almanų ir skundų ir niekad niekas neišgirdo ir jo lūpų panašų žodžių. Jis — kantrus. Tyllai nešė sunkųjį gyvenimo jungą, duodamas save gerai išbandyti kovose. Jis nežiūrėjo jokių kliūčių, jokių pavojų, trukdančių jo slėkimus ir aukštą pašaukimą. Su viltimi tikėjo prasimušti į gyvenimo viršūnę ir pasidžiaugti išaugintais savo darbo vaisiais. Tuo tarpu jo kūną jau džiūva krinto. Bet jis vis dirbo.

1926 m. pablogėjo materialinė padėtis. Mokslo tęsti nebegalėjo. Tada Antanas sumanė tokį dalyką: rengtis laikyti egzaminus pradžios mokytojo cenzui įsigyti. Tarnavo viename knygyne ir mokėsi. Gyvenimas ten pasidarė nepakenčiamas. Iš vienos pusės klaidiai žiūrėjo pilkasis alkio dievaitis, o iš antros — kankinšo baisus ligos mikrobos. Apsirgo. Tai buvo lapkričio mėnesį. Tris savaites išgu'ėjęs Panevėžio apskr. ligoninėje sugrįžo į namus. Devynius mėnesius kankinosi lovoje, negalėdamas iš jos pasikelti, dešimto jau nebesulaukė...

Vieną vakarą, kai leidosi saulė, jis mirė, kad amžinai gyventų, patikdamas pasauliui vargą ir skausmą.

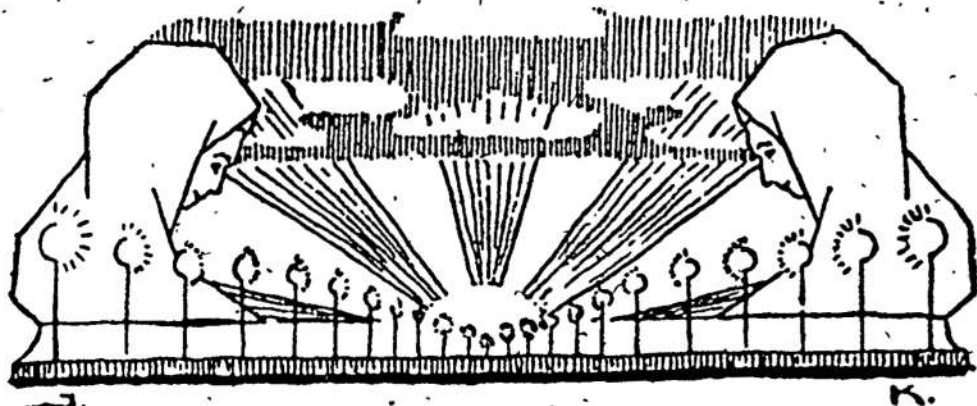
Rugplučio mėn. 23 d. Deikiškių kapuose įvyko laidotuvės, į kurias prisirinko nemažai apylinkės žmonių, studentų ir mokslievių. Ant kapo pasakė pamokslus: Vabalninko „Pavasario“ kuop. globėjas kun. Blažys ir Biržų gimnazijos kapellonas kun. J. Lomanas. Atelėtininkų vardu atsisveikino K. A., pavarėtininkų — Karoblis. J. Narvidas ir klasės draugų vardu — J. Matulis.

...Kastuvas pakilo į darbą ir išaugęs naujas gelsvų smilčių kapas paskendo gėlių vainikuose, kurių kaspinuose mąrgavo amžino atminimo parašai.

Taip netekome Antano Brazdžiaus asmeny didžio atelėtininko ir rimto žmogaus.

Džlaukis, drauge, amžinos Balties didybėje ir laimink mūsų žyglus šios žemės keliuonėjel

K. J. A.

J a u n ū j ū ž i e d a i

Motiejus

Pirmos snaigės

Tyliai leidžias iš padangės

Pirmos snaigės,

Kugžda žemei mažutėlės:

—Ruduo baigės.

Leidžias leidžias lengvutėlės.

Išsisklaistę,

Apsisukę susikimba —

Audžia škraistę.

Ir bežiūrint ir bematant

Supa žemę,

Kur laukai giliai nuliūde

Ir aptemę.

Bąla bąla—ir pabalo...

Lygūs kelias,

Juo išeiti žvilgsniai tölūs

Dvasją kelia.

Neantakutis

Rimtas darbas, tikras džiaugsmas

Neseniai išsikaibėjau su vienu draugu; prisiminėm kartu savo pragyventas valandas. Jis buvo gyvenime daug matęs, patyręs, Baigęs kelias klases išvyko į užsienį, kur teko gyventi tarp svetimųjų. Kaip jam buvo sunku. Pamatė, kad jis visur silpnas. Kiti buvo daug labiau prisirengę. Jie buvo gerai sutvarkytų užsienių mokyklų auklėtiniai.

Nenorėdamas turėjo save kaltinti už veltui praleistą laiką gimnazijoje. Nejauku jam buvo prieš kitus savo mokslo draugus. Ir mes, jaunieji draugai, pagalvokime, ar nesame į jį panašūs. Štai kad ir šiandien, ar daug mes padarėm. Na, jau raustam. Vadinas, kalti. Juk kelias valandas linksmai pračiauskėjom, ir ne tik nieko daugiau nepadarėm, bet net ir pamokų neparuošėm. Dabar paklauskite mano recepto: kasdien rytą pasiryžkim būti per visą dieną darbštūs ir skruzdės, o vakarą pasiūrėkim, ar savo

pasiryžimų neapvylėme. Jei nusikaltom, nubauskim save. Pabandykim!

Neįtrukus važiuosim šventųjų Kalėdų. Į savo tėvučių namus parnešim jaukaus džiaugsmo. Mumis džiaugsis, mus glostys tėvelis, motutė. Kartu su jais pasitiksime gimusį Kristų. Man kartą skundėsi viena motina, kad jos dukrelė gimnazistė niūri, nekalbi, rodos devyni vargai ją slėgtų. Negalimas daiktas, kad ir su mumis taip būtų. Mes jauni turim parnešti į tėvų namus tikrojo džiaugsmo. Kaip gražu, kai parvažiavęs Kalėdų sūnus ar duktė taip ilgais vakarais jaukiai su namiškiais laiką praleidžia, paskaito, savo brolius, sesutes pralinksmina.

Per šventes tenka susitikti ir su savo amžiaus draugais. Būkime ir jiems ne ponaičiai ar miesto pramuštagalviai, bet linksmi malonūs draugai. Mus tada gerbs ne tik jie, bet ir vyresnieji. Man peršasi prieš pora metų matytas pavyzdys. Vienam Žemaičių kaime 3. klases baigęs jaunas vaikinys kas vakaras atsivesdavo viso kaimo jaunimą, suaugusius vyrus gegužinių pamaldų giedoti. Jo visi klausė, nors buvo jaunutis, pats jauniausias. Seniau to kaimo jaunimas vėjais eidavo. Ir taip mes, nors visai jaunučiai, galime pasidaryti per atestogas savo apylinkės jaunimo vadai. Į savo gimtąjį kaimą neškime tikro nuoširdumo.

Tuoį patitiksime Naujodsius Metus. Laikas atvers naują gyvenimo knygų lapą. Mes taip pat N. Metų naktį varpui išmušus 12 perverskim savo praėjusių metų knygų lapus. Gal daug bus tuščių. Pasiryžkime, žengdami per N. Metų slenkstį, afsisveikinti su senais įpročiais, nukrypimais ir drąsūs, jauni ženkime pro naujo gyvenimo angą.

Gyvenimas mums skirtas ne vien juoktis, be rūpesčio džiaugtis, bet ruoštis į rimtą darbą. Juk po metų, kitų turėsime būti jau ne be rūpesčio vaikai, bet rimti darbininkai. Rimtas darbas, tikras džiaugsmas ir nuoširdumas—mūsų kelio vadovai.

Stendhal

Mozarto Requiem

Vieną dieną Mozartas sėdėjo svajonėse paskendęs, tik staiga išgirdo ties durimis vežimą sustojus. Pranešė, kad nepažįstamas žmogus nori su juo pasimatyti. Žmogų įvedė, ir jis pamatė puikiai apsiređžiusį vyrą, kurio pastatas rodė kažką kilnu ir patraukiamo.

— Vienas labai garbingas žmogus mane prašė pas jus atvykti...

— Kas jis toks? nutraukė Mozartas.

— Jis nenori, kad kas jo vardu žinotų.

— Vistiek! O ko jam reikia?

— Tas žmogus neseniai neteko asmens, jam amžinai brangaus. Todėl kasmet nori jo atminimui kuomet nors pasitarauti ir jus prašo, ar negalėtumėt Requiem sukurti.

Mozartą tie žodžiai, balsas, kuriuo buvo jie tarti, sujaudino ir jis prižadėjo Requiem sukurti. Nepažįstamasis tarė:

— Įdėkite į šią darbą visą savo genijų; jūs dirbsite muzikos žinovui.

— Dar geriau.

— Kiek laiko užtruksite?

— Keturias savaites.

— Gerai! Po keturių savaitių sugrįšiu. Kiek reikia už darbą?

— Šimtą dukatų.

Žmogus pinigus atskaitė ir išėjo.

Mozartas valandą sėdėjo, giliose mintyse paskendęs, pasukęs greitai paprašė plunksnos, rašalo, popierio ir pradėjo rašyti. Toks karštas darbas truko daug dienų. Jis kūrė dieną ir naktį taip užsidegęs, jog rodė jo jėgas nuolat augant. Bet silpnas kūnas šio dvasios pakilimo negalėjo išturėti. Vieną rytą jis pargriuvo be sąmonės ir darbą turėjo nutraukti. Po dviejų ar trijų dienų, kai žmona norėjo jo sunkias mintis išblaškyti, jis ūmai atsiliepė: „Aišku, kad šitas Requiem man pačiam kuriamas, jis pravėrs per mano laidotuves. Ir niekas neįstengė jį nuo šitos minties atitraukti.“

Dirbdamas jautė, kaip jėgos kasdien nyksta, o jo kompozicija didėjo pamaži. Ketrios savaitės praėjo, ir jis vieną dieną išvydo pas save nepažįstamąjį įžengiant.

— Jokiu būdu negalėjau savo žodžio tesėti, tarė Mozartas.

— Nieką bloga, pasakė tas vyras, kiek laiko dar dirbsite?

— Keturias savaites. Veikalas man darosi daug įdomesnis, negu buvau manęs, todėl jį išplėčiau daug labiau nekaip pirma tikėjaisi.

— Tuo atveju ir užmokesnis didesnis. Štai, dar penkiasdešimt du atų.

— Pone, klausė nustebęs Mozartas, kas jūs esate?

— Tai nėra svarbus daiktas. Po keturių savaitių aš vėl ateisiu.

Mozartas tuojau pašaukė tarną, liepė tą žmogų sekti ir sužinoti, kas jis per vienas. Bet netikęs tarnas sugrįžo pranešdamas, kad negalėjęs jo pėdsakų rasti. Vargšas Mozartas įsikėlė sau į galvą, kad nepažįstamasis nėra paprastas žmogus, kad jis turįs santykių su kitu pasauliu, kad jis pasiūstas jam apie jo greitą mirtį pranešti. Tačiau Requiem dirbo dar su didesniu užsidegimu. Į tą kūrinį jis žiūrėjo, kaip į patvariausią savo genijaus paminklą. Taip dirbdamas, keletą sykių nuvargęs be sąmonės krito. Pagaliau, veikalas buvo baigtas dar prieš keturias savaites. Kai nepažįstamasis sutartu laiku atėjo, Mozarto jau šiam pasauly nerado.

Vertė A. Valčiulaitis

Žuva „Baltasis Laivas“

Anglijos karalius Enrikas I su savo sūnumi kunigaikščiu Vilium rengėsi vykti į Normandiją, kur jį turėjo supažindinti su bajorais ir apvedinti su grafo Anjou dukterim. 1120 m lapkričio m. 25 d jie linksni Bartleuro uoste sėdė į laivus.

Staiga prie karaliaus priėjo Fitcas Stefanas, vieno laivo kapitonas: „Viešpatie, mano tėvas per visą savo gyvenimą tarnavo Jūsų tėvai. Jis vairavo tą garsų laivą, kurio pryšakį puošė paausnotas vaiko paveikslas ir kuriuo Jūsų tėvas plaukė perimti Anglijos valdžią. Aš prašau leisti ir man tuo pačiu patarnauti. Uostė stovi mano „Baltasis Laivas“ su 50 miklių jūrininkų“.

„Mano drauge, aš gailiuosi pasirinkęs kitą laivą. Bet kunigaikštis su visais savo palydovais plauks su tavo „Baltuoju Laivu“.

Netrukus karaliaus laivas, kelių lydimas, išplaukė iš uosto. Kelionė sekėsi, tik naktį vienas laivas išgirdo toli riksmą, kurio nebegalėjo išaiškinti.

Kunigaikštis įlipo į „Baltąjį Laivą“ su 140 jaunų bajorų ir 18 aukštos kilmės damų. Viso laive buvo apie 300 žmonių.

„Fitce Stefene, — šūktelėjo jis, — duok tris bosus vyno savo garsiems jūrininkams. Karalius jau išplaukė; kada išplaukę mes jį pavyume?“

„Kunigaikšti, — atsakė kapitonas, — „Baltasis Laivas“ su savo 50 jūrininkų dar prieš rytą pavys greičiausius Jūsų tėvo laivus, jei tik mes išplauksim iš uosto vidurnaktį“.

Kunigaikštis liepė linksmintis. Jūrininkai ištuštino duotąjį vyną, o laivo viršuje mėnuliui šviečiant ėjo šokiai. Visi linksminosi. Kai laivas pakėlė inkarą, visi keleiviai buvo girti. Būrės plevėsavo, irklai linksmai taškė vandenį. Laivą valdė pats kapitonas. Skambėjo dainos, juokas. Laivas nėrė it žuvis.

Dūžis! Trenksmas! 300 lūpų kartu sušuko, ir ši šauksmą buvo išgirdęs tas karaliaus laivas. Uola pramušė laivą, vanduo smarkiai veržėsi į vidų. Kapitonas įsodino kunigaikštį su keliais palydovais į valtį. Jis šaukė: „Į priekį, irkluokite stipriai, žemė netoli, o jūra rami. Likusiems mirtis!“. Išsitempė irklai, valtis pašoko; staiga kunigaikštis išgirdo savo sesers Marijos pagalbos šaukiantį balsą.

Valtis grįžo. Princas ištiesė į seserį rankas, o tuoj tarpu į valtį prišoko tiek daug, kad ji pradėjo skęsti ir panėrė į juodus vandenis drauge su „Baltuoju Laivu“. Tik tai du keleiviai, įsikibę į laivo skeveldrą, liko vandens paviršiuje. Į juos plaukė kapitonas, klausdamas: „Kur kunigaikštis?“, Bet jo nebuvo. Kapitonas pabalo irsušukęs: „Vargas man“, panėrė į gelmes.

Iš likusių dviejų vienas buvo žvejų išgelbėtas. Jis buvo vienintelis šios nelaimės liudininkas.

Tris dienas niekas neišdrįso pranešti karaliui ištikusios nelaimės. Galų gale pasiuntė vaiką, kuris puolęs ant kelių verkdamas papasakojo, kas atsitiko. Karalius susivaldė; bet jo liudesy buvo toks gilus, kad jo niekas daugiau nematė juokiantis.

Iš „*La Crotx-Blanche*“.

Ivalrenybės.

Meno kritikas.

Kartą Davidas*), išstatęs vieną savo geriausių kūrinių parodoje, įsimašė į žmones, kurie tuo paveikslu stebėjosi. Jis pamatė vyrą, kurio drabužiai rodė jį vežėją esant, o iš jo išvaizdos buvo nepasitenkinimas matyti. „Man atrodo, jog jums šitas paveikslas nepatinka,“ tarė priėjęs dailininkas. „Žinoma kad ne.“ „Bet juk šituo paveikslu visi žmonės sustoję gėris.“ „Be reikalo. Tik pamanykite, koks kvailas tas dailininkas, visą arklio snukį putomis padengęs, tuo tarpu kai jis nė nepažebotas.“ Davidas nutilo, bet tuoj po parodos putas užtepė.

Valdininkų filosofija.

- Kiek valandų minučių?
- Sešiasdešimt, ponuli.
- O kiek dienoje valandų?
- Aštuonios. Tėtukas ir kiti tarnautojai sako, kad užtektų keturių.

Viskas auga.

- Kaip, sūneli, dusyk du bus šeši. Dar mano augime aiškino, kad tai bus keturi.
- Gal būt, tėvuk. Tik nuo to laiko viskas gerai paūgėjo.

Senatvė.

- Ak, mano drauge, kaip greit aš senstu.
- Taip, bet tai tik džiuginti tegali ... nes tavo vynas drauge su tavim sensta.

Puikl proga

- Šito paveikslo vienam amerikoniui už penkiasdešimt tūkstančių litų nepardaviau, bet tau perleisiu už penkisdešimt, kad tik Lietuvoj liktų.

*) Davidas (1748 — 1825) prancūzų dailininkas.

Moksleivių ateitininkų regulaminas.

I. Tikslas.

§ 1 Mergaičių ateitininkų tikslas yra ruošti pilnutiniam gyvenimui, ypatingai auklėti ir lavinti mergaitės bei moters pašaukimui — tapti kultūringa bei naudinga šeimos ir visuomenės nare.

II. Uždaviniai.

§ 2 Šiam tikslui pasiekti privalu:

1. Mokyti intelektualiai bei savarankiai dirbti ir kurti kilnią asmenybę.
2. Rimtai atlikti moksleivės pareigas.
3. Pratintis aktyviai dalyvauti visuomenės gyvenime.
4. Didinti religinio nusistatymo sąmoningumą bei patvarumą.
5. Auklėti teigiamas asmens savybes ir gyvai rūpintis sveika kūno kultūra.

III. Priemonės.

§ 3 Uždaviniams vykdyti:

- 1) ruošiami referatai, paskaitos, pašnekesiai, diskusijos.
- 2) dalyvaujama bendrose maldose esant svarbiam įvykiui valstybėj, organizacijoj, mokykloj.
- 3) lankoma ligoniai, kaliniai, prieglaudose, neturtingos šeimos.
- 4) rimtai mokomasi mokykloj dėstomų dalykų ir skleidžiama pavyzdžiu mokslo draugių tarpe rimto darbo idėja.
- 5) remiama katalikiškosios moterų organizacijos.
- 6) steigiama darbo rateliai: gailestingumo, rankdarbių, namų ruošos, pritaikomojo meno ir kt.
- 7) rengiama vakarai, koncertai, šventės, ekskursijos, tautiški pasilinksminimai ir kitos pramogos.
- 8) palaikoma santykiai su kitų mokyklų ateitininkų kuopelėmis ir užsienio katalikių mergaičių organizacijomis.
- 9) leidžiama „Naujoji Vaidilutė“.
- 10) leidžiama laikraščiai, turima albumai, choras ir kt.

IV. Santvarka.

§ 4. Kuopelę sudaro vienos mokyklos vyresnės ateitininkės.

§ 5. Kuopelė renka vieneriems mėnesiams 3-jų asmenų Valdymą, kuri nustato kuopelės veikimo planą ir pakraipą.

§ 6. Esant kuopelėje daugiau 20 narių sudaromi rateliai, kurie turi savo vedėjas.

§ 7. Mergaitės veikia bendrose sekcijose su bernaičiais, bet gali turėti atskirus būrelius ir sekcijas.

V. Mergaičių Vedėja.

- § 8. Mergaičių Vedėja renka Moksleivių Ateitininkų konferencija. Mergaičių vedėja yra Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Centro Valdybos narys.
- § 9. Mergaičių Vedėjos pareigos:
- 1) susirašinėti su ateitininkų kuopelėmis ir duoti joms nurodymų bei patarimų.
  - 2) kelti aktualius mergaičių klausimus spaudoje ir bendradarbiauti „Naujojoje Vadilutėje“.
  - 3) ruošti kursus, pasitarimus ir rūpintis visais kitais mergaičių ateitininkų reikalais.
- § 10. Mergaičių Vedėja šaukia Moksleivių Ateitininkų Sąjungos bendrosios konferencijos metu Mergaičių Ateitininkų konferenciją, kuri renka Mergaičių Vedėją, „Naujosios Vadilutės“ redaktorę ir sprendžia kitus mergaičių ateitininkų reikalus.

Abstinentų sekcijų regulaminas.

I. Tikslas.

- § 1. Sekcijos tikslas realizuoti abstinencijos idealas savo tarpe ir skleisti abstinencijos idėjas visuomenėje.

II. Priemonės.

- § 2. Tikslui pasiekti:
- 1) Studijuoja ir platina antialkoholinę literatūrą.
  - 2) Daro susisinkimus, ruošia priešalkoholinius kursus, pasilinksminimus, paskaitas, leidžia laikraščius.
  - 3) Seka Lietuvos ir užsienio priešalkoholinį judėjimą.
  - 4) Tiria girtuokliavimą ir jo priežastis ir visais būdais stengiasi jį pašalinti.
  - 5) Rūpinasi blaivių papročių sudarymu.
  - 6) Aktyviai dalyvauja „Blaivybės“ ir „Ange'o Sargo“ draugijose.

III. Sekcijos santvarka.

- § 3. Sekcijos nariu gali būti kiekvienas vyresnysis ateitininkas (ė) prisilaikęs abstinencijos dėsnių ir pildęs sekcijos regulaminą.

- § 4. Sekciją sudaro nariai - kandidatai, tikrieji ir garbės nariai.

- § 5. Naujai įstojęs sekcijon asmuo tris mėnesius laikomas kandidatu ir turi tik patariamąjį balsą. Pavyzdinčiai išbuvęs kandidatavimo laiką Valdybos keliamas tikroju nariu.

- § 6. Narių priėmimą kandidatais sprendžia sekcijos Valdyba, gavusi pareiškimą raštu bent su vieno tikrojo nario rekomendacija.

§ 7. Garbės nariai yra asmenys abstinentiškos ideologijos daug sekcijai pasidarbę arba ją parėmę morališkai ar medžiagiškai.

P a s t a b a: Garbės narius renka sekcijos susirinkimas, jos Valdybai pasiūlius.

§ 8. kandidatas ar tikrasis narys, neatvykęs du kartu iš eilės į sekcijos susirinkimus ir nepareiškęs svarbios priežasties — neblaikomas nariu.

§ 9. Geresniam veikimui sekcija gali skirstytis į oratorių, propagandos, pramogų ruošimo ir kitus ratelius, kurie turi savo vedėjus.

IV. Narių pareigos.

§ 10. Narys: 1) Viešai ir privačiai laikosi abstinencijos dėsnių.

2) Lanko susirinkimus ir pildo sekcijos reikalavimus.

3) Gerai orientuojasi abstinencijos ideologijoje ir gina jos garbę.

4) Uoliai darbuojasi priešalkoholiniam judėjime.

5) Yra pavyzdingas, punctualus, darbštus, linksmas ir malonus.

V. Sekcijos Valdyba.

§ 11. Sekcijos Valdybą sudaro trys tikrieji nariai: pirmininkas, vice-pirmininkas ir sekretorius, išrinkti sekcijos susirinkimo vieneriems mokslo metams.

§ 12. Sekcijos Valdyba palaiko artimus ryšius su Reikalų Vedėju Sąjungos Centre ir duoda kas du mėnesiai veikimo apyskaitą.

P a s t a b a. Atskirų sekcijos narių pareigos nurodytos Moksleivių Ateitininkų Sąjungos statute.

VI. Sekcijų teisės.

§ 13. Moksleivių Ateitininkų abstinentų sekcijos per Sąjungos Valdybą gali įeiti į priešalkoholines organizacijas kaip pilnateisės jų vienetas.

§ 14. Abstinentai turi savo ženklelį ir prie ateitininkų knygynų abstinentiškos literatūros skyrius.

Moksleivių Ateitininkų Eucharistininkų Regulaminas.

§ 1. Tikslas. Pilnutinis asmenybės ugdyimas per dažną savęs naujinimą Eucharistija, gilesnį religinių tiesų pažinimą ir jų taikymą savo kasdieniniame bei viešame gyvenime.

§ 2. *Prilemonės.* a) Gilesnis įsigyvenimas į Kristaus tikėjimo tiesas, studijuojant Šv. Raštą, religinio, ypač eucharistinio, turinio veikalus ir sąmoningas bei uolus religinių praktikų pildymas.

b) Apaštalavimo bei gailestingumo darbai draugų ir visuomenės tarpe, skleidžiant karštesnę Kristaus dvasią ateitininkuose ir visuomenėje; lankant kalinius, ligonius, neturtingas ir suirusias šeimynas, fabriku ir laukų darbininkus, rūpinimasis apleistais vaikais, uolus rėmimas misijų stambeldžių kraštuose, bendradarbiavimas labdaringose įstaigose ir t. t.

§ 3. *Nariai.* Nariu gali būti kiekvienas ateitininkas-ė, norjį prisidėti prie įgyvendinimo eucharistininkų tikslų. Nariai gali būti tikrieji ir rėmėjai.

a) **Tikrieji** — sąžiningai pildą visas eucharistininko pareigas;

b) **rėmėjai** — kiekvienas ateitininkas, vietos kat. inteligentai, pasižadėję atlikinėti bendrai su vietos eucharistininkais religinę praktiką ir remią eucharistinį judėjimą.

§ 4. *Narų pareigos.* Kiekvienas tikrasis narys privalo:

a) Uoliai ir sąžiningai pildyti skyriaus regulaminą.

b) Kartą mėnesyje eiti išpažinties ir bendrai priimti šv. Komuniją.

Pastaba. Nariai, negalį dėl rimtų priežasčių bendrai priimti šv. Komuniją, ją priima vėliau ir apie tai praneša vainikėlio vedėjui.

c) Uoliai dalyvauti apaštalavimo ir gailestingumo darbe, prisidedant prie atatinkamų ratelių.

d) Bendrai ar pavieniui iškilmingai priimti šv. Komuniją Didįjį Ketvirtadienį ir Dievo Kūno šventėje, arba artimiausį šventadienį.

Pastaba. Dievo Kūno šventėje daro bendrą užkandį „Agape“ ir tinkamą pramogą, o taip pat kur galima dalyvauja organizuotai procesijoje.

e) Nusistatyti dienotvarkę ir jos laikytis.

f) Santykiuose su kitais stengtis būti švelniu, kantriu ir gailestingu.

g) Naudotis kiekviena proga, kur tik galima, pasiaukoti dėl Kristaus ir tai daryti su džiaugsmu.

h) Kasdieną rytais padaryti pasiryžimą, o vakare sąžinės sąskaitą ir trumpą apmąstymą.

Patarimai:

a) Kasdieną klausyti šv. Mišių, arba kur galima, nors trumpai aplankyti bažnyčią.

b) Nuosekliai ugdyti meilę prie Švč. Eucharistijos ir artintis prie Jos ne tik kas mėnesis, savaitę, bet, kiek galima, dažniau.

c) Skaityti knygas apie būdo lavinimą, Eucharistiją, Šventųjų gyvenimą ir iš to daryti mąstymą.

d) Turėti sau patarėją ir nuo jo priimti pastabas dėl savo ydų.

§ 5. *Skyrius*. Vietos eucharistininkai sudaro skyrių. Skyriaus susirinkime renkama valdyba: skyriaus vadas ir du nariai — pavaduotojas ir sekretorius. Kur veikia du būreliai, ten skyriaus vado padėjėju ir sekretorium estį būrelių pirmininkai.

P a s t a b a. Skyriaus vadas įeina į at-kų Rajono ar Kuopos Tarybą.

§ 6. *Būreliai*. Kur leidžia narių skaičius, sudaromi, atskiri berniukų ir mergaičių būreliai. Būrelio susirinkimas renka pirmininką, vice-pirmininką ir sekretorių. Kviečia kun. globėją.

§ 7. *Vainikėliai*. Būrelis skirstosi į atskirus vainikėlius. Vainikėliuose gali būti nuo 8—15 narių. Vainikėlio susirinkime renkamas vedėjas, kuris tvarko vainikėlių.

§ 8. *Rateliai*. Apaštalavimo ir gailestingumo darbams atlikti prie skyrių sudaromi rateliai. Rateliai renka sau vedėjus. Rateliuose gali dalyvauti visi vietos ateitininkai.

§ 9. *Vadovybė*. Skyriaus vadovybę sudaro vadas, kun. globėjai, būrelių valdybos, vainikėlių bei ratelių vedėjai. Vadovybei vadovauja skyriaus vadas, sekretoriauja sk. sekretorius. Vadovybė aptaria bendrus skyriaus reikalus, nustato metinę arba laikotarpiams smulkia programą, tvarko būrelių, vainikėlių religines praktikas bei susirinkimus ir įvairius ratelių darbus. Svarsto iš C. V. gautus raštus bei jų realizavimo priemones. Duoda C. V. skyriaus veikimo apyskaitą.

Meno sekcijų regulaminas.

I Tikslas.

§ 1. 1) Ugdyti meniškumą sugebėjimus ir lavintis pasirinktoje meno šakoje.

2) Remti lietuvių tautodailę, literatūrą ir kelti dainos meną.

II Priemonės.

§ 2. Daromi susirinkimai, šventės, žymių menininkų paminėjimai, koncertai, literatūriniai vakarai, parodos, tautiški žaidimai, gegužinės, ekskursijos ir kitos pramogos.

§ 3. Ruošama paskaitos, referatai, savi kūriniai; leidžiami laikraščiai; nagrinėjama meno istorija, pasauliniai šedevrai; steigiami muziejai, orkestrai.

III Nariai ir jų pareigos.

§ 4. Sekcijos nariai yra tikrieji ir rėmėjai.

§ 5. Tikrieji yra ateitininkų kuopos nariai, norį geriau pažinti meną ir specializuotis atskirose jo šakose.

§ 6. Nariai rėmėjai yra vietos inteligentai, remią sekcijos darbą.

§ 7. Narių pareigos:

1) Uoliai pildo nustatytą programą.

2) Specializuojasi atskiroj meno šakoj (literatūros, muzikos, dramos, paišybos ir kt.).

3) Atostogų metu kolektyviai ruošia savo apylinkėje vakarus, gegužines, iškilmingus susirinkimus, organizuoja chorus, renka tautodailei ir folklorą.

IV. Santvarka.

A. Sekcijos.

§ 8. Kiekvienos ateitininkų kuopos vyresnieji ateitininkai(ės) meno mėgėjai sudaro meno sekciją

§ 9. Sekcija nusistato metinę programą, išsidirba vidaus gyvenimo ceremonialą, turi tradicijas.

§ 10. Sekcija šaukia ne rečiau kaip sykį per mėnesį susirinkimus.

§ 11. Sekcija renka metams 3 jų asmenų valdybą iš pirmininko, vice-pirmininko ir sekretoriaus.

Sekcijos valdyba veda visus sekcijos reikalus. Atskirų valdybos narių pareigos numatytos Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Statute.

B. Rateliai.

§ 12. Sekcijos nariai, norį specializuotis atskirose meno šakose, sudaro ratelius: literatūros, muzikos, pritaikomojo meno, dramos, paišybos — tapybos ir kt.

Rateliai renka metams vedėją, kuris veda visus ratelio reikalus.

§ 13. Rateliai nusistato pradžioje metų darbo programą ir ją vykdo.

§ 14. Literatūros rateliuose skaitoma referatai, paskaitos, savi kūrinių, nagrinėjama žymesnių rašytojų veikalai, naujausioji literatūra.

§ 15. Muzikos rateliuose nagrinėjama žymesnių muzikų kūryba, mokomasi vokalinės ir instrumentalinės muzikos.

§ 16. Pritaikomojo meno rateliuose nagrinėjama pritaikomoji estetika ir mokomasi įvairių darbų.

§ 17. Tapybos ar paišybos rateliuose nagrinėjama tapybos ir paišybos teorija, pašoma sekimai ir originalūs kūriniai, ruošiami parodos, studijuojamas tapybos ar paišybos menas.

§ 18. Dramos rateliuose studijuojama vaidyba, rašoma dramų kūrinių, ruošiami vaidinimai.

Mokslo sekcijų regulaminas.

I. Tikslas.

§ 1. Sekcijos tikslas yra gilesnis susipažinimas su įvairiais mokslais ir ypatingas specializavimasis vienoj kurioj mokslo šakoj.

II. Priemonės.

§ 2. Ruošiamos paskaitos, referatai, kursai; recenzuojami ir nagrinėjami mokslo veikalai; daromos ekskursijos, tyrinėjimai, renkama mokslo medžiaga.

III. Nariai ir jų pareigos.

§ 3. Sekcijos nariu gali būti kiekvienas vyresnysis ateitininkas(ė), padavęs sekcijos valdybai raštu pareiškimą.

§ 4. Narius priima ir atleidžia sekcijos valdyba.

§ 5. Kiekvienas sekcijos narys turi įsirašyti ir aktyviai dalyvauti bent viename ratelyje

§ 6. Susipažinti su pasirinktos mokslo šakos literatūra ir atlikti praktinius bei teoretinius darbus, kuriuos uždeda išdirbtos programos ir sekcijos nutarimai.

§ 7. Rūpintis pramokti bent vieną iš svetimų kalbų.

IV. Organizacija.

§ 8. Sekcija skirstosi į ratelius pagal atskiras mokslo šakas: gamtos, archeologijos, folkloro, filosofijos, istorijos, pedagogikos ir kitas.

§ 9. Ratelį sudaro nemažiau kaip trys nariai.

§ 10. Rateliai veikia pagal nustatytas darbo programas.

V. Vadybė.

§ 11. Sekcijos valdyba — pirmininkas, vice-pirmininkas ir sekretorius — renkami visuotiniame sekcijos susirinkime vieniems metams.

§ 12. Valdyba paruošia sekcijos darbų planą ir jį vykdo, prižiūri ratelių veikimą, vadovauja sekcijai ir kas 2 mėnesiai duoda sekcijos darbų apyskaitą Mokslo Sekcijų Reikalų Vedėjui.

§ 13. Ratelių vedėjai renkami ratelių susirinkimuose, kurie kontakte su sekcijos valdyba veda ratelių reikalus.

§ 14. Visuotinis sekcijos susirinkimas yra aukščiausias sekcijos organas, kuriamas ne rečiau kaip du kartu per mokslo pusmetį. Jei sekcija nepasiskirsčiusi į ratelius, susirinkimus daro ne rečiau kas mėnesį.

Visuomenininkų sekcijų regulaminas.

I. Tikslas.

- § 1. 1) Supažindinti narius su visuomeniais mokslais.
2) Padėti nariams plėtoti visuomeninius jų gabumus, ir organizuotai atlikti darbą pasirinktoje srityje.
3) Lavinti ir pratinti narius prie būsimojo produktyvaus veikimo plačiame visuomenės gyvenime.

II. Priemonės.

- § 2. 1) Daro susirinkimus, ruošia paskaitas, referatus, kursus, ekskursijas visuomenės gyvenimui pažinti.
2) Remia ir platina spaudą, ypačiai ateitininkų organus.
3) Reguliuoja organizacinę ir kultūrinę narių veikimą.
4) Palaiko ryšius su katalikiškomis kultūrinėmis organizacijomis.

III. Nariai ir jų pareigos.

- § 3. Sekcijos nariais gali būti visi vyresnieji kuopos nariai.
§ 4. Narius priima ir atleidžia sekcijos valdyba, gavusi raštu pareiškimą.
§ 5. Nariai aktyviai dalyvauja susirinkimuose, ruošia paskaitas, referatus, sąžiningai atlieka sekcijos regulavimo, susirinkimų ir valdybos nutarimų uždedamas pareigas.
§ 6. Palaiko ankštus ryšius su katalikišku jaunimu, ypač savoje apylinkėje.
§ 7. Atostogų laiką išnaudoja artimesniam sugyvenimui su apylinkės žmonėmis, jų papročiais ir reikalais.
§ 8. Prasizengęs prieš sekcijos įstatus, regulaminą ir nepildęs valdybos bei susirinkimų nutarimų sekcijos valdybos nutarimu šalinamas iš sekcijos.

IV. Organizacija.

- § 9. Sekcija įkuriama, susiradus bent 7 nariams.
§ 10. Esant reikalui, sekcija skirtosi į mergaičių ir bernaičių būrelius.
§ 11. Specialiems įvairių sričių darbams vykdyti sekcija pasiskirsto į darbo ratelius — žurnalistų, kooperatininkų, oratorių ir kitus.

Pastaba. Burelių ir ratelių sudaro ne mažiau kaip 5 nariai.

V. Susirinkimai.

- § 12. Sekcijos susirinkimai šaukiami nerečiau kaip kartą per mėnesį.

Pastaba. Sekcijai veikiant pasiskirsčius į būrelius ir darbo ratelius, visuotiniai sekcijos susirinkimai šaukiami bent du kartu per mėnesį.

§13. Susirinkimų dienotvarkę nustato sekcijos valdyba ir praneša iš anksto kartu su susirinkimo paskelbimu.

VI. Vādovybė.

§14. Sekcijos valdyba: pirmininkas, vice pirmininkas ir sekretorius renkami visuotiniame sekcijos susirinkime vieniems mokslo metams.

§15. Sekcijos valdyba:

- 1) Šaukia susirinkimus ir patiekia jiems dienotvarkę,
- 2) paruošia darbų programą ir patiekia susirinkimui tvirtinti,
- 3) kas mėnesį duoda sekcijos veikimo apyskaitą,
- 4) vadovauja visame sekcijos veikime.

§16. Būrelių ir ratelių vedėjai:

- 1) savarankiai, bet kontakte su sekcijos valdyba, vadovauja savo rateliams bei būreliams,
- 2) paruošia darbų programą ir ją vykdo,
- 3) kas mėnesį duoda sekcijos valdybai apyskaitą.

Apžvalga

Krikščionybės Idealas ir jaunimas. Tokia an'rašte prancūzų žurnale „*Revue des Jeunes*“ Nr. 19 iš 1927 m. lapkričio m. 25 d. atspausdintas M. S. Gillet, O. P. straipsnis, su kuriuo dėl jo gražių minčių ir aktualumo verta ir mums susipažinti. Paduodu jo santrauką.

Nors mūsų laikai labai sūkuringi, tačiau visuose visuomenės sluoksniuose rasim rinktinės katalikiškos jaunuomenės, kuriai krikščionybės Idealas nėra tuščias žodis. Ji gyvena juo ir stengiasi krikščioniška dvasia persunkti visą aplinkumą.

Visi turi savo idealą, ar bent mano jį turį, bet ne visų jis tikras. Vieni džiaugiasi turtais, garbe. Toks idealas tenkina tik materialinius žmogaus reikalus, o palieka šalia jo dvasią ir širdį.

Kada ideja tampa idealas? Paimkim tautybės ideją. Ji labai sudėtinga, sunki aptarti, bet visiems aiški. Ši ideja uždega visus vienos tautos individus, jei tik jie nėra dar gyvenimo sugadinti. Kai suskamba šventas Tėvynės vardas, jaunųjų veiduose įsižiebia ugnis, o seneliai ir moterys susigraudina. Jis tarsi elektros srovė. Vadinas, idealas išjudina ir stumia veikti.

Jei mes turim tautybės idealą, reikia, kad liktume patriotai ne vien žodžiais, bet ir darbais. Nes ne tie, kur visur ir visumet šaukia esą tautininkai, yra tikri savo tautos mylėtojai, bet tie, kur jai tarnauja ir net gyvybę aukoja ant jos aukuro (Deja, ir mūsų Lietuvoj yra panašių žmonių, kurte visur drąsiai afišuojasi esą tikri tautininkai, būsimieji rinktiniai tautos vadai, nors to savo tautiškumo nėra darbu parodę. A. J.).

Tą pat galima pasakyti ir apie krikščionybės idealą. Tas jo neturi, kurio dvasia nėra tikėjimu persiėmusi, o valia neperšviečia šiuo Idealu visų žmogaus veiksmų. Džiaugsmas jma, kad mūsų laikų jaunimas tikrai juo pradeda gyventi. Jie jau ne paviršutiniai, bet tikrieji krikščionys. Jiems tikėjimas ne vergija, bet džiaugsmas. Krikščionybės Idealas jų taip suprantamas, kaip mokė Kristus, o dabar moko Bažnyčia. Jie myli Dievą ir artimą ne žodžiais, bet ir darbais.

Autorius iš savo 20 metinio darbo jaunųjų tarpe įsitikino, kad jaunimas labiau jautrus idealui, kaip vylingam gyvenimo džiaugsmui, kur nespindi idealo žvaigždė. Yra su tuo nesutinkančių; jie mano, kad jauno idealas šioj formulėj: reikia leisti jaunos dienos. Bet nejaugi jaunas turi ieskoti malonumų, o ne pareigos, šalintis nuo idealo, ar jį mylėti. Autorius š savo patyrimo tvirtina, kad jaunas tik delto, kad jaunas, eis Idealo keliu, o ne vergaus malonumams, nors daug lengviau tenkinti savo jausmus, ne kaip savo širdies begalinius troškimus. Jauno širdžiai reikia daugiau laimės, kaip malonumų, o jie neina kartu. Malonumai tenkina jausmus, o laimė — dvasią ir valią. Delto jaunimas ieško pilnumos ir instinktyviai veržiasi prie krikščionybės Idealo, kuris tenkina pilnutinį žmogaus gyvenimą.

Ir delto jaunimas vis jaunas; jis ten, kur tyras oras, saulė, Idealas. Jis jaučia, kad kelios valandos pakilus su ereliais į saulę atstoja ilgiausius metus, prašliaužiotus žemėje, kur tvanku jaunam gyventi. A. J.

Pšybyševskis. Šie metai lenkų literatūrai nelaimingi, nes neteko dvejų didžiausių „šulų“. Vasarą mirė Jonas Kasprovičius, savo kūryba parodęs, kaip aukštai gali išaugti valstiečio siela, iškėlęs tas sielos jėgas, kurios glūdi liaudy. Jo poezijos reikšmė ta, kad sukūrė naują laikotarpį, kur bajorų ir jų papročių nėra. Lapkričio m. 23 d mirė plačiai pragarsėjęs Pšybyševskis, kilęs iš Kujavijos liaudies, iš kur kilo ir Kasprovičius.

Pšybyševskis gimė 1868 m. Tėvai buvo neturtinigi pradžios mokytojai. Studijuodamas Šarlotenburge vokiečių politechnikume architektūrą, pasidavė vokiečių kultūrai, socializmo idėjoms ir susidraugavo su jaunais vokiečių ir skandinavų rašytojais, ieškančiais naujų meno formų, šaltinių ir išpūdžių. Jų vaizduotę žadina kavinių gyvenimas, moterys ir alkoholis; jų menas buvo laisvas nuo visokių estetikos ir etikos normų.

Bet tos svetimos įtakos nepajėgė išrauti tų dvasios turtų, kuriuos poetas buvo išsinešęs iš liaudies. Iš savųjų Pšybyševskį veikė tik Kasprovičius ir Šopeno muzika.

Savo pirmus kūrinius, apimančius 1890—98 metų laikotarpį, rašė vokiečių kalba ir pragarsėjo dėl modernizmo mėgėjų tarpe. Čia priklauso apysakos, dramos, proza rašytos poemos ir traktatai apie meną, pav., „Šopenas ir Nietzsche“, „Vigilijos“, „Homo sapiens“, „De Profundis“, „Šėtono vaikai“, „Šėtono bažnyčia“. Tie veikalai davė jam „vokiečių sataniko“ vardą. Tai liguistas misticismas ir žmogaus gyvenimo nenormalumų vaizdavimas. Keliamas maištas prieš nusipenėjusius miesčionis „Šėtono vaikuose“ veikėjas Wronskis šaukia: „Kerštas turi būti mūsų galingiausias instinktas... Kerštas yra prakilniausias jausmas, nieko bendra neturįs su nuvalkiota miesčionių dora... Tiktai viena aš trokštu — matyti valandėlę tos didžios laimės, kai viskas aplink grius ir žus su manim“.

1898 m. apsigyvena Krokovoje, paėma redaguoti jaunųjų lenkų menininkų organą „Gyvenimas“ ir daro jiems didelės įtakos. Savo mintis apie meną išdėstė veikale „Confiteor“, kur pasiskelbia esąs amžinojo, laiko ir vietos aplinkybių nepriklausomo ir visumos esmę pasiekiančio meno šalininkas. Menas negalįs reikšti jokių utilitarinių dorovinių pedagoginių tendencijų, laisvas nuo visokių įstatymų. Menas esąs aukščiausioji religija, o menininkas — aukščiausias žynys.

Pradeda versti savo vokiškus kūrinius į lenkų kalbą ir rašo naujų, ypačiai dramų (dramos — „Del laimės“, „Meilės ir mirties šokis“, „Sniegas“, romanas „Tvirtas žmogus“ ir t. t.).

Pšybyševskio įtaka lenkų dramai ta, kad veiksmą perkėlė į sielos gelmes. Jo asmenys veikia, būdami nuolat bekintančių pasąmonės veiksmų įtakoje, jie negali atsakyti, kodėl taip, o ne kitaip yra pasielgę. Didžiausias nervingumas, valios suirimas, fatalistinis nuotaikos nupuolimas. Pšybyševskis tiek persiėmęs besaikišku išpūdingumu, jog neįstengia suprasti sveikos, normalios sielos, ja susidomėti.

„Meniškumas, pažymįs Pšybyševskio dramas, glūdi puikiame liguistų sielų gyvenimo apsiareiškimų sunaudojime tikslu pasiekti sukauptą akciją ir sukoncentravimu vis augančių ir tarp savęs kovojančių palinkimų vis didesnio išpūdžio, vis galingesnio klaiškumo, gimstančio žiūrėtojuose, pagautuose baimės ir susidomėjimo del atsiskleidžiančių jiems dvasios gelmių, kurios jaudina ir drauge stebina, nes šalia žmonių, kiekvienam suprantamų palinkimų ir siekimų jos rodo nepatirtas paslapties galias, kalbančias apie žmogaus likimą, kiekvieno paskirtą“ (Chlebovskis Lenkų literatūra 449 p.).

Pšybyševskio lyringumas svaigina, jaudina ir slėgia. Jis išreiškia sielą, kuri kankinasi del savo moralinio bejėgiškumo, del sąžinės reikalavimų kovoti su determinizmu ir fatališkumu.

Savo laiku Pšybyševskio veikalai buvo plačiai žinomi ir už Lenkijos sienų. Lietuvių kalba turim tik vieną dramą „Sniegas“.

A. Valčiulaitis.

Knygos ir žurnalai

„Jaunoji Lietuva“. Sukaktuvių sąsiuvinis 1922—1927. Lietuvių Studentų Tautininkų Korporacijos laikraštis. Tai yra 9-tas sąsiuvinis nuo korporacijos įsikūrimo iki šių dienų.

Siame 26 pusl. laikraštuky be keleto smulkučių dalykėlių randame vieną P. Vaičiūno eilėraštį, Doc. J. Tumo-Vaizganto sveikinimą ir keleto senesnių korporantų atsiminimus apie korporacijos steigimąsi ir jos pirmuosius žingsnius. Be to, visos sąsiuvinis gausiai iliustruotas fotografijomis iš korporacijos gyvenimo.

Atsiminimai organizacijos istorijai gana įdomūs, bet gaila, kad iš jų visų vis tik gana sunku atspėti korporacijos steigimo reikalas ir jos principiniai skirtumai. Iš 9 „Jaunosios Lietuvos“ numerių bene šis trečias pasvenčiamas istorijai. Iš šių atsiminimų, ypač Dipl. inž. p. Banaičio išeina, kad studentų tautininkų organizacijos atsiradimas yra iššauktas tik priešinimosi krikščonių demokratų įtakai į tuometinius ateitininkus; . . . aš, sako auforius, buvęs ateitininku ir kariuomenėj būdamas galvojau apie tautinės moksleivių organizacijos įsteigimą, kad tuo apsaugojus nepartiškai nusistačiusios moksleivijos dalį nuo krik. dem. įtakos, kuri anot jo buvo besireišianti ateitininkų organizacijoj. Nenoromis peršasj išvada, kad tautininkų svarbiausias principas — nebūti krikšč. demokratais.

Aiškaus principingumo, mokslinės pasaulėžiūros, nuosakios auklėjimosi sistemos mes pasigendame visam tautininkų organizacijos gyvenime. Šis sukaktuvių sąsiuvinis šiuo reikalu irgi nieko nepatarnauja. O tas gali daug pakenkti pačiai organizacijai ir nemaža suklaidinti mūsų tautos žiedus — jaunuomenę, kuri laisviau žiūri į principinius klausimus ir nėra į juos pakankamai įsigyvenusi.

Viktoraitis.

Pasakėčios. Rinkinėlis (1—56) kalbos ir literatūros mokslui. Trečiasis papildytas leidimas „Sakalo“ B-vės leidinys. Kaunas. 1927. 64 p. Kaina 1 lt. 20 ct.

Rinkinėlis redaguotas Rygiškių Jono. Del tos priežasties kiekvienam įdomu su juo susipažinti. Šis leidimas žymiai papildytas, palyginti su pirmaisiais: pridėta 21 nauja pasakėčia.

Turiny randame 7 Aizopo pasakėčių vertimus, 38—Krilovo ir kelias mūsų rašytojų pasakėčias.

Pasakėčių leidėjai kai ką rašo kitaip, negu pirmiau kad buvo rašę, būtent: dėl, dėl to, vis dėlto, kodėl, todėl, rūgščių (7 p.). Kiekvienas, atidžiai skaitydamas šį pasakėčių rinkinėlių ir daugiau labai įdomios medžiagos kalbos mokslui.

A. V.

„Satrija“

Organizaciniai uždaviniai. „Satrija“ yra išaugusi iš to literatūros dalykais susidomėjusių studentų ir pritariančių profesorių būrelio, kuris susikūrė 1924 m. rudenį prof. Ereto sumanymu. Jis rinkdavosi atsitiktinai, neturėjo jokio užliksuoto pamato ir neišėjo iš Teol.-Filosofijos Fakulteto ribų. Darbo programą sudarydavo įvairių literatūros klausimų nagrinėjimai ir bendresni pasikalbėjimai. Eidamas ta pačia kryptim šis būrelis 1925 metų rudenį persiformavo į studentų ateitininkų meno sekciją, visą laiką remiamą ir globojamą prof. Mykolaičio-Putino. Kaiposeccija, ji atsistojo ant organizacinio pagrindo ir praplėtė savo veikimo plotą bei narių sudėtį. Pagaliau 1926 m. rudens semestre, besidiferencijuojant studentų at-kų veikimui mūsų Universitete, ši meno sekcija tapo savarankiška stud. at-kų draugija, pasirinkdama sau „Šatrijos“ vardą. Dabar jos veikimo forma esminiai nepakitėjo. Pati „Šatrija“ pasiliko meno draugija apskritai, kurią sudaro ne vien dailiosios literatūros šalininkai. Tačiau literatinis elementas joje vyrauja ir vyraus ir apie jos veikimą daugiausia šiuo atžvilgiu tenka kalbėti. Dar didelės reikšmės draugijos gyvenime turės ateityj tas faktas, kad baigę mokslus jos nariai nenutraukia visiškai santykių ir neišeina iš draugijos, likdami toliau vyresniaisiais nariais.

„Šatrijos“ bendrųjų uždavinių aptarimas remiasi jos tikslais, kuriais yra subūrimas studentų at-kų menininkų ir meno mėgėjų, jų lavinimas meno dalykuose ir suklėjimas ateitininkų principais. Taigi žiūrint tikslo, šitie uždaviniai yra trejopi: 1) kaip studentų draugijos, 2) kaip meno draugijos ir 3) kaip ateitininkų draugijos.

Kaip studentų t. y. besilavinančio jaunimo draugija „Šatrija“ rūpinasi narių lavinimu atatininkamū būdu, priruošiant juos specialesnių uždavinių vykdymui.

Kaip meno draugijos „Šatrijos“ uždaviniai jau daug sudėtingesni ir užima centrinę vietą. Visų pirma reikia atsižvelgti į tai, kad į draugiją ateina ir ją dauguma sudaro jauni, dažniausiai niekuo nepasireiškę būsimeji kūrėjai arba tik mėgėjai. Iš čia kyla paruošiamasis uždavinys sudaryti ko palankiausias sąlygas narių gabumams aikštėn išeiti, čia įvedant juos į platesnį meno gyvenimą, čia pratinant vertinti įvairias meno apraiškas, čia sekant ir paremiant pirmuosius jų bandymus. Po to tik, kai aiškėja kai kurie nariai kaip savarankiški kūrėjai, telieka savitarpiau bendravimu skatinti jų kuriamuosius nusiteikimus ir kiek tas pareina nuo drauginės veikmės, plėsdinti jų kurybinį akiratį. Ogi tiems nariams, kurie nėra pašaukti dailiajai kūrybai, yra platus laukas realizuoti savo kultūrinį ir mokslinį veikimą, tyrinėjant ir sintetinant meno reiškinius istoriniu kritiniu atžvilgiu ir išviršiniu būdu prisidedant prie meno pažangos mūsų krašte.

Galų gale, kaip ateitininkų draugijai „Šatrijai“ tenka

meno reikalų kėlėjos ir organizuotojos vieta pirmiausiai L. U. atud. at kų Sąjungoj. Toliau, esant kontakte su moksleivių ateitininkų kuopų meno sekcijomis, ši pareiga gali būti išplečiama visame Ateitininkų Federacijos plote, kur estetinis momentas privalo būti tinkamai įvertintas ir pabrėžtas.

Tiek ką tiek minėtojo uždavinio, tiek „Šatrijos“ meno kuriamojo ir tiriamojo uždavinio vykdymas negali baigtis keturių metų studijų laiku. Per šią laiką yra daugiausia atliekamas priruošiamasis darbas. Ir štai, vyresnieji nariai, nenutraukdami santykių su studentų „Šatrija“, gali tikrai įvykinti anuos uždavinius savo gyvenimo bėgyj. Todėl kyla būtinas reikalas atitinkamai koncentruoti ir derinti „Šatrijos“ vyresniųjų narių veikimą.

Įženglamasis žodis („Šatrijos“ pirminiuko J. Grušo kalba atidarant literatūros vakarą).

„Šatrija“ šiandien pirmą kartą išėjo viešumon. Pirmame žingsny ji negali kalbėti apie savo nuveiktus žygius, bet gali pasisakyti, kas ji? Ir kokie jos tikslai?

Pasirinkdami „Šatrijos“ kalno vardą norėjom pabrėžti savo tautiškumą ir iš antros pusės — įsimbolinti savo pastangas kilti nuo pilkos žemės plokštumos. Pats „Šatrijos“ vardas amžinai švyti padavimuose, o legendos apie Šatrijos raganas yra gyvastingos tautos vaizduotės liudytojos.

Laikome reikalingu pažymėti tai, jog „Šatrijos“ įsikūrimo priežastis buvo ne noras stoti prieš kokias literatūros sroves, ar kitokios ideologinės orientacijos literatų grupes, bet gyvenimo iškeltas reikalas suburti ateitininkijoj besireiškančias jaunas meno pajėgas. Mes susibūrėme pasiryžę savo darbais išgauti mūsų egzistencijos pateisinimą ir įnešti savo, nors jaunutę, dalį į skurdų ir mūsų estetiškos kultūros lobyną. Juk kiekvienas, kas dirba išlygina gyvenimo sąskaitas ir neturi atsiprašinėti žemės, kad užima joj vietą.

Jeigu „Šatrija“ dabar neturi nei savo ypatingo literatinio veido, nei tradicijų, tai šitaip yra dėl to, kad ji gyvena dar trik antrus savo amžiaus metus ir telkia savyje jaunos žmones, kuojie gyvena literatūros darbo rytmetį. Tačiau, kiekvienoje dailiojoj kūryboj atsispindi žmogaus vidaus pasaulis, jo ideologija ir jo santykis su gyvenimu. Idealistiškai orientuotas žmogus, nuoširdžiai dirbdamas, negali sukurti veikalo, kuris kalbėtų apie materijos viešpatavimą, kaip jis kad negali rasti galutino savo troškimų patenkinimo žemės gerybėse. Iš čia ir plaukia bendriausias ir plačiausias mūsų savitumo formalis apibrėžimas — idealizmas. Aiškiau tariant, idealizmas paimtas bendrąja prasme, t. y. be specifinių apibrėžimų ir be griežto išsiskaidymo į atskiras literatūros kryptis.

Reikia pastebėti, kad sąmoningai mes dar nesistengiame nusstatyti griežtesnių mūsų kūrybos linijų, nes bet koksai aprioristinis nusistatymas varžytų ieškojimą jaunoms jėgoms sau atitinkamų kūrybos formų.

Būdami socialėj literatūros aplinkumoj, mes nenusistatome nė prieš vieną literatūros srovę, nė prieš vieną literatū būrelį. Mes visus gerbiame ir matome visiems gyvenime pateisinimą. Ar rimtas realizmas, ar ilgesio kupinas romantizmas, ar degas nuo širdumo aistra ekspresionizmas, ar didmiesčių akrobatas futurizmas — visi yra gyvenimo sūnūs. Gyvenimas juos pagimdė — istorija juos nuteis. Mūsų santykių su jais normos — estetinių vertenybių normos. Mes vertiname tikrus pinigus ir smerkiame falsifikacijas.

Kiekvienas stilius turi savo dėsnius, principus ir vietą — į tai mes kreipiame daug dėmesio. Jų prisilaikant bet kokio literatūros žanro kūrinys talento pajėgumu gali pasiekti aukštą tobulumo laipsnį. O priešingai — iš puikiausios palmės svetimoje dirvoje ir svetimoje padangėje gali likti nususus karklas. Del to mes laikome netikslinga ir nerimta tupčioti prieš importuotus dievaičius ir visiškai nusigrįžti (kaip kartais pas mus atsitinka) nuo tautiškai individualių kūrybos formų. Mes mylime savo tautos individualybę ir stengiamės vertingiausių universalų turinį suderinti su savo individualėmis lytimis.

Šis vakaras mūsų pirmas žodis į visuomenę. Literato menininko mintis gali gimti vienuoje, bet jai augti ir kvėpuoti reikalinga aplinkuma — reikalingi žmonės su jų meile, teisingumu ir veidmainybėmis. Menininko mintis, izoliuota nuo žmonių — miršta, kaip gražių kraštų paukštė, kritusi į snieguotus kalnus, arba klaidžioja visų bijodama, kaip pelkių liepsnelė. O žmonės sako — nekr. kštytos dūšios vaidenasi.

Jei nūdieninei mūsų visuomenei literatūra (ir apskritai menas) yra tokia nekrikštyta dūšia, kurios reikia bijoti, tai kaltės reikia ieškoti tame vienuj nuo kitų atsiskyrimo.

Literatūros vakarai nors mažą šito suartinimo darbo dalį atlieka.

Ir štai šito tikslo vedami mes stovime prieš tamstas.

Vakarą išklausius. „Šatrija“ pirmą kartą š. mėn. 11 d. literatūros vakaru išėjo viešumon, kaip jaunų kūrėjų grupė. Ir šis jos demonstravimas yra apskritai imant patenkinamas. Jis būtų geresnis, jei kai kurie dalyvavusieji autoriai būtų uoliau pasiruošę, atinkamai parinkdami savo kūrinius.

Vakaro programą atliko „Šatrijos“ nariai.

Be studentų „šatrijiečių“ dalyvavo garbės narys poetas **Liudas Gira**, perskaitęs simbolišką dialoginėj formoj dalyką — „Zemė“.

Juozas Paukštelis skaitė dalį apsakymo „Senas lesventis“ ir pora eilėraščių. Apsakymas yra grynai realistinis, su gausiais provincionalizmais ir neužtenkamai apdirbtas. Iš eilėraščių ypač paskutinis — „Artojas“ darė gero įspūdžio.

V. Romano noveliukė „30 metų“ gali būti laikoma

viena iš geriausių paties jo ir vakaro dalykų. Gražiai stilizuota ir psichologiška.

J. Kriaušės „Aleksandro piršlybos“ yra taip pat išgeresnių jo kūrinių. Turi stilistinių nelygumų.

Salomejos Neries eilėraštis „Paskutinė Don Žuano meilė“ buvo tiesiog siurprizas, kaip pirmas viešas poetės futuristiškas bandymas. Tačiau smarkiu futurizmu pasižymi tik eilėraščio pradžia, o pabaigoj vėl pažįstame tikrąją „Anksti rytą“ autorę. Taigi eilėraščiui trūksta vieningumo.

Ig. Malinauskas, rodos, pirmą kartą iš viso pasirodžiusio poeto eilėraščiai padarė malonų įspūdį, graži yra jo ekspresionistiška neva poemėlė „Kelionė“, skambios — „Vidury nakties“ ir futuristiniu matu vertinant, geras yra futuristiškas „Gatvių rinkas“.

Jauniausiųjų — p. A. Vaičiulaičio „Rachelė“ ir A. Dičpetrio eilėraščiai tebeturi dar ryškių jaunumo žymių.

Be to, A. Vilčinskaitė įspūdingai pradeklamavo vertimą iš rusų rašytojo Leonido Andrejevo veikalo „Anatema“.

Apibendrinant įspūdį iš vakaro, krinta į akis beletristinių dalykų realistiškumas. Siužetai be „Rachelės“ yra imti iš liaudies gyvenimo. Tuo tarpu, pas mus labai laukiami veikalai, kurie vaizduotų inteligentų gyvenimą. Vertinant gi futuristiškas vakaro apraiškas, tenka pažymėti, kad jos yra neprimtinės, nes neteikia tikro estetinio patenkinimo ir nėra laisvos nuo beveik tipiško futuristams pikantiškumo.

Aišku, kad šitas vienas vakaras pilnesnio „Šatrijos“ literatinio vaizdo suteikti negali. Tie patys rašytojai mėgina vienaip ir antraip rašyti, o sau charakteringesnio stiliaus neturi ir jo tebeieško. (Pažymėtina, kad visi literatūros vakaro dalyviai yra „Ateities“ bendradarbiai. Manoma, kad jie išėję į platesnį literatūros gyvenimą mūsų nepamirš. Red). I. P.

Visi skaitykite ir platinkite
Ateitį ir Židinį!

Mūsų gyvenimas.

Dvasios Vadas. Moksl. At-kų S-gos Dvasios Vadu pakvies-tas prof. Dr. Pr. Venckus S. J.

Apdovanotas už pasidarbavimą C. V. pirm. VI Viliamas, Stud. At-kų Abst Korporacijos narys. II laipsnio sidabrinu ženklu.

Rinkimai Universitete. Gruodžio m. 4 ir 5 d. Universitete ėjo studentų atstovybės rinkimai. At-kų S-ga ėjo 1 sąrašū. Gavo 595 balsus (pernai 589) ir pravedė 10 atst (pernai 8). At-kų skaičius visur auga.

Vysk. Baranausko minėjimas Vilkavišky suruoštas lapkričio 26 d. at-kų meno literatūros būrelio iniciatyva. M. Jurkynas nu-pasakojo velionies biografiją, prel. Laukaitis nurodė jo būdo bruo-žus ir papasakojo daug įdomių atsiminimų. Kun. Juraitis kalbėjo apie jo poetinę kūrybą. Paminėjime dalyvavo 200 su viršum asmenų.

Pagerbė Vyriauslįjį Vadą. Gruodžio m. 4 d. Vilkaviškio gimnazijos salėj tarp kitų tautos darbuotojų iškabintas kuopos na-rijo V. Počo spalvomis pieštas Vyr. At-kų Vado prof. Dr. St. Šalkauskio portretas. Kun. Dr. Gronis šia proga apibūdino prof. Šalkauskio asmenį ir darbus.

Gruodžio 8 d. Kauno stud. at-kų eucharistininkų būrelis buvo suruošęs iš vakaro konferenciją ir išpažintį, o rytą stud. bažnyčioj per stud. pamaldas bemaž visi at-kai ėjo prie Šv. Ko-munijos. 14 val. prof. Pr. Dovydaitis laikė paskaitą „Eucharisti-ninkų specialybė.“ Paskaitos klausėsi stud., moksl. euch-ai ir daug studentų at-kų. Ši šventė paliko malonaus įspūdžio.

Balgė aukštąjį mokslą. Juozas Ambrazevičius, artimas „Ateities“ bendradarbis, gruodžio m. 15 d. išlaikė baigiamuosius egzaminus L. U. Teologijos — Filosofijos Fakultete. Jo pagrin-dinis dalykas — lietuvių literatūra. Yra uolus L. U. stud. At-kų D-vės narys. Dabar dirba mokytojo darbą Kauno „Aušros“ mer-gaičių gimnazijoj ir yra „Lietuvos redakcijos narys.

Dr. Pakštas ir C. V. Pirm. Šiauliuose. Gruodžio mėn. 11 d. prof. Dr. Pakštas laikė Šiaulių at-kams paskaitą: „Kultūriniai ateit-ininkų uždaviniai“. Paskaitos turiningumas, pareikštų minčių gilumas ir graži, lengva prelegento įskalba šiauliečius tiesiog ža-vėjo. Po to įvyko ateigiamasis rajono susirinkimas, kuriame C. Pirm. VI. Viliamas pasveikinęs susirinkimą nusakė svarbesnius ateitininkų užsimojimus. Rajono pirm. išrinkta Jankus, Dvasios Vadu kun. kap. Stonis. Tą pačią dieną dalyvaujant C. V-bos Pirmininkui įvyko Tarybos posėdis, kur pasitarta gyviausiais at-kų reikalais. Nors Šiauliuose ateitininkų veikimas pedagogų truk-domas, tačiau nariū pasiryžę dirbti.

Kedainiuose. Važiudamas į Šiaulius C. Pirm. Viliamas buvo sustojęs Kedainiuose ir čia visuotinam susirinkime laikė

paskaitą: „Aktualiausi ateitininkų uždaviniai“. Išrinktas kuopos pirm. Pr. Kuprys, rimtas ir veiklus at kas. Po susirinkimo įvyko posėdis, kur buvo tartasi apie kuopos būklę ir tolimesnius darbus. Kuopoj nuotaika graži ir gyva. Kuopai daug padeda pedagogai, ypačiai Ant. Tylėnis ir Juozas Paukštelis.

Leido veikti. Biržuose, 1927 XI m. 24 d. Gimnazijos Pedagogų Taryba nepatvirtino Tėvų Komiteto „nutarimo“ uždrausti at-kams veikti. Dabar biržiečiai smarkiai imasi kilnaus darbo.

Nauja kuopa. Panevėžy Amatų ir Ruošos mokykloj įsisteigė at-kų kuopa.

Centro V-bos narys Pr. Martišius gruodžio 10 d. aplankė Gruzdžių kuopą. Laikė paskaitą „Organizacija ir visuomeninis gyvenimas“, įsteigė visuomenininkų sekciją. Kuopai padeda veikti energingas Dvasios Vadas kun. Simaška. Nariai ruošiasi prie metinės kuopos šventės.

Panevėžio Rajonas, turįs daug jėgų, šiemet numato didelių darbų. Rajono Valdybą sudaro: Dvasios Vadas kun. J. Tilvytis, pirm. J. Laučka, sekr. U. Būtenaitė, merg. ved. Pr. Maziokaitė, v.-pirm. P. Šilas (gimn. II k. pirm.) išd. ir abstinentų ved. J. Jakubka, encharistininkų ved. Br. Barauskas, visuomenininkų ved. A. Domaševičius ir sporto ved. J. Beinoris, narys A. Račinskas (gim. I k. pirm.), knyg D Urbas (sem. k. pirm.). Rajoną sudaro 4 vyresniųjų ir 2 jaunesniųjų kuopos. Padaryti 8 posėdžiai, keletas Rajono susirinkimų ir 16 m. sukaktuvės. Sustiprinti eucharistininkai, įsteigta visuomenininkų sekcija, numatoma įsteigti mokslo ir filosofijos sekcija. Po Naujų Metų leisiam hektografuoti Rajono laikraštį. Rajone 350 narių.

Centro V-bos sekr. K. Kleiva gruodžio 11 d. lankėsi Jonavoje. Gražiam at-kų būrely panagrinėti „Ateitininkų uždaviniai ir veikimo tvarkymas“. Į kursus mano veik visi atvažiuoti. Kuopos Dvasios Vadas yra kun. Vaitiekūnas, pirm. Pilipavičius ir sekr. Karaliūnaitė.

Iš Giedraičių. Nors giedraitiška jaunučiai, bet labai susirūpinę organizaciniu darbu. Kuopai daug padeda veikti jos globėja mokyt. M. Šokytė. Kalėdų antrą dieną ruošiamas vakaras.

Tur būt nelaiminga vieta. Siauliuose, Suaugusių Gimnazijos at-kams pedagogų Taryba š. m. gruodžio m. 1 d. uždraudė veikti. Keistai!

Pašauktoje Idėjos darbininkai. Vilkaviškiečiai pavyzdingi. Reorganizacijos darbas kuopoj vyksta labai gerai. Kuopos valdyba: M. Jurkynas — pirm., P. Kuraitytė — v.-pirm., V. Koziča — sekr., E. Girdauskaitė — išd. ir St. Grigaitis — arch. Kontrolės komisijoj: P. Karuša, L. Dapkūnaitė ir J. Senkus. Spaudos platintojas uolus nar. Vl. Literakis, vakarų rengimu rūpinasi L. Tamašauskas.

Energingi Sakių visuomenininkai. Čia ne tik berniukai, bet ir mergaitės turi visuomenininkų sekciją. Nagrinėdamos įvairius

klausimus nepamiršta ir savo srities „Moteris visuomenėje“. Visuomeniniai turi turėjo paskaitų: „Ko mums trūksta“, „Apie būdą išsidirbtį“ ir k. Sakomos kalbos, skaitomos korespondencijos.

Padeda atkams. Skuodo vidur. mok. direkt. VI Kateiva, visų moksleivių mylimas, padeda ir atkams. Laikė paskaitą „Koks privalo būti ateitininkas“. Kuopa iš'eido laikraštėlį „Sielos žiedai“ 60 egz. (Gaila, kad „Ateitis“ negavo pamatyti R'e'd.). Susirinkimai gyvi ir įdomūs. Energingos kuopos pirmininkės U. Knystautaitės dėka mergaitės gerai susiorganizavusios.

Vyskupo Ant. Baranausk'o sukaktuves iškilmingai ir gražiai minėjo daugelis kuopų.

Jaunųjų mūsų draugų veikimas. Būsiantieji Sąjungos darbininkai uoliai organizuojasi. Štai Alytųjų jų yra 106 narių (57 bern. ir 49 merg.) būrys. Kuopelės globėjas kun. P. Kirvelaitis. Lapkr. mėn. padaryti 4 visuotiniai susirinkimai ir 5 būrelių 17 susirinkimų. Susirinkimuose — paskaitos, kalbos, deklamacijos, monologai, žaidimai, savo kūryba, atpasakojami knygų turiniai ir tt. Būreliai turi išsirenkę iš vyresniųjų globėjus. Jaunesniųjų kopelės pirm. P. Vaičiulionis ir sekr. Al. Palietytė.

Paslaukoję vikiščiiai. Vilkijos at-kai, nežiūri savo pedagogų nepalankumo: jie pasiryžę iškentėti visas nelaimės ir išeiti nugalėtojais. Kuopa ruošiasi vakarui, organizuoja knygyną. Jame jau dabar yra 480 knygų. Kuopos dvasios yadas kun. J. Stasiulis, pirm. J. Petrauskas, sekr. P. Ročkus.

Ryga. Siemet teko kelis sykius persitvarkyti, bet galų gale, nors vėlokai, kuopa gražiai susitvarkė. Kuopos pirm. išrinktas P. Garška, senas ateitininkas, rimtas ir kilnios dvasios žmogus. Sekret. St. Gžimalauskaitė darbšti narė. Kuopos izdin. Juozas Garška. Knygin. F. Velavičiūtė, kuri jau treči metai rimtai ir tiksliai atlieka savo pareigas. Reviz. kom. pirm. — Vyt. Masilionis. Sekret. — F. Velavičiūtė ir nar. dr. Sevelinskas. Archiv. O. Valentavičiaitė.

Rygos ateitininkai lapkr. 23 d. vėrėjome didelio džiaugsmo. Susilaukėme gerbiamą C. Valdybos pirmininką V. Viliamą. Pirmininkas (gimn. rūm.) laikė paskaitą „Tauta ir jaunimas“, o taip pat papasakojo, apie Lietuvos ateitininkus. Po paskaitos svetyš dūr užtrūko pasidalindamas savo įspūdžiais. Ateit. pirm. Pr. Garška apibūdino kuopą ir jos darbuotę. V. Viliamas atsilankė ir tarybos posėdyj, kur nurodė kuopai daug reikalingų dalykų. Gerb. svetyš kaip staiga atvažiavo, taipat staiga pranyko iš rygiškių akių. Ilgai būtume džiaugiasi, jei traukinys nebūtų nusivežęs mums braugų žmogų. Gerb. Pirmininkas atvažiudamas iš tėvynės — Lietuvos, atvežė mums amžinai neužgesimą šventą kibirkstėlę. Padėka už visa tai Rygos ateitin. tegalėjo Jam įteikti tik kelias baltas gėles...

Rygiškiai veikia smarkiai. Visuotin. susirink. buvo 3. Mergaitės turi 35 nares. Jų 3 susirink. Ypač veikli merg. k. pirm.

St. Gžimalauskaitė. Susirinkime mok. p. Raulinaitis gražiai referavo apie moterų pažitūras, jų siekius ir tikslą gyvenime.

Berniukai ir sukruto. Jų skaičius padidėjo iki 20 narių. Valdyboje išrinkti rimti nariai. Pirm. J. R. Garška. Vicepirm. ir išd. — Čikstė. Sekretor. — Gaižauskas. Surengta 2 susirinkimai ir 1 pasitarimas. Į susirinkimą atsilankė mok. p. p. Raulinaitis ir Sužiedelis. Mok. p. Raulinaitis skaitė referatą „Vyriškumas“. P. Sužiedelis padarė įvadą į referatą „Tauta, religija ir kultūra“. Dėkingi savo mokytojams A. Raulinaičiui ir S. Sužiedeliui už paramą. Mes rygiečiai vis į priekį. Telaimina m. kščiausias mūsų žingsnius (A u k s u t ė).

Gižų (Vilkaviškio Vysk. Dvas. Seminarijos auklėtinių) kuopā. S. m. lapkričio mėn. 6 d. savo visuotiniam sus-me, klausė A. Maceinos paskaitos „Klerikų organizacijos klausimas“. Vienas aktualiausių šiais metais kuopos uždavinių yra sujungimas dvasinių seminarijų auklėtinių į vieną organizaciją.

Neužmiršta mirusiųjų. S. m. lapkričio m. 25 d. Gižių aukai minėjo buvusio kuopos nario a. a. kun. Petro Matusos metinės sukaktuvės. Minimas asmuo yra buvęs vienas uoliausių narių, priklausęs visoms kuopos sekcijoms ir redagavęs kuopos laikraštėlį „Mūrų Aidai“. Savo organizacijos darbą tinkamai suderino su savo tiesioginėmis kleriko pareigomis. Rytą gedulingos pamaldos, po piet gedulingas sus-mas, kuriame jo draugai: Karđauskas, Bagdonas ir Drazdys apibūdino jo moksleivio, kleriko ir kunigo gyvenimą ir darbus. Taip pat paskaityta pora rašinių, pritaikintų momentui. Susirinkimas baigiamas giedant „Requiem“.

Jurbarkas nori būti abstinentai. S. m. XII. 4 d. buvo vyresniųjų ir jaunesniųjų at-kų bendras susirinkimas abstinencijos klausimui išsiaiškinti. Buvo atvažiavęs iš Kauno Stud. At-kų Abstinentų Korporacijos atstovas Piktuižis. Svečias skaitė labai įdomią paskaitą: „Paveldėjimas ir alkoolis“. Nutarta visą kuopą suabstinentinti. Galutinai šis klausimas bus svarstomas dar kitam susirinkime.

Jurbarko jaunesnieji. S. m. XII 3 d. buvo jaunesn. at-kų susirinkimas. Nutarė veikti kuopelėse skyrium mergaitės ir berniukai leisti laikraštėlį ir suruošti vakarą, [o jo pelno didelę dalį paskirti „Ateičiai“. Ar ne taip! R e d.] Svedereskaitė I kl. mok., Bladaitė I kl. mok., Spirauskas II kl. ir kt. gražiai padėk-lamavo. Skaitė rašinėį Almonaitis: „Pamažu, bet spartu“. Sus-me dalyvavo p. Gimnz. Direktorius ir mokyt. Borutaitė. Ji gražiai papasakojo apie draugiškumą. Bendrai, jaun ateitininkai veikia gerai. Jų darbštūs vadai: A. Sabaliauskas, Almonaitis, Vabalytė ir kt. narių 64.

Centro Rev. Komisija dirba. Centro Revizijos Komisija revizavo gruodžio m. pradžioje Centro Valdybą. Pastebėta, kad yra kuopų, kurios nesiunčia laiku savo veikimo planų, apyskaitų ir kitų reikalingų pranešimų ir neatsilygina skolų. Tai, apsileidimas,

kuris trukdo C. Valdybos darbą. C. Revizijos Komisija, atkreipdama at-kų dėmesį ragina būti juos sąžiningais savo pareigose.

Žiežmarėlius. Centro Revizijos Komisijos pirmininkas stud. Vyt. Valiukevičius gruodžio 11 d. lankė Žiežmarių at-kų kuopą. Visuotinam kuopos susirinkime laikė paskaitą „Mūsų uždaviniai ir abstinencija“ ir kalbėjo kitais klausimais. Atskiram visų kuopos vadų posėdy tarėsi organizaciniais reikalais. Revizavo kuopos raštus, išdą ir knygyną. Žiežmariečiai kūpini gražių norų, energijos ir pasiryžę daug nuveikti. Kad geriau pažintų ateitininkų ideologiją ir gyvenimą, nutarė užsisakyti 1928 metams visa kuopa „Ateitį“. (Ot žingsnis! Puikul R e d.).

Manom, jog žiežmariečiai šiuos savo gražius norus ir užsibrėžimus tikrai įvykins.

Žiežmariečiai liūdi del kuopos sekretoriaus M. Zubrickaitės ligos ir linki kuo greičiausiai jai pagyti, kad vėl galėtų stoti į mūsų darbą.

Tauragėj vakaras. Š. m. lapkričio mėn. 26 d. p. Kuršo salėje at-kai suruošė šeimynišką vakarą. Suvaidino J. Pleirio keturių veiksmų komediją „Vagys“; jaunesnieji at-kai padeklamavo keletą eilėraščių, ypač gražiai tai atliko M. Bajorinas; mergaičių choras, p. Dirginčiaus vedamas, padainavo keletą dainų; buvo juokingų monologų. Artistai vaidino gana gerai. Ypačiai pasižymėjo J. Juknevičius. Po programos publika kėlė at-kams didžiausias ovacijas. Gryno pelno gauta apie tris šimtai litų, kurio dalis skiriama neturtingiems moksl. at-kams šelpti. Nebus pamiršti ir Centru procentai. (Mes manom, kad ir „Ateitis“ bus nepamiršta. R e d.).

Kybartai. Š. m. 30 d., kuopos globėjo gerb. vicedirektoriaus P. Andriaus Kizevičiaus vardo dieną, įvyko iškilmingas kuopos susirinkimas, kurį atidarydamas kuopos pirmininkas J. Bielevičius gražia kalba paaveikino mylimąjį kuopos globėją ir įteikė jam visos kuopos dovaną. Po to at-kų himnas. P. A. Kizev.čius ilgą ir turtingą kalbą gražiai padėjo savo auklėtiniams ir palinkėjo būti visuomet tikrais ateitininkais. B. P. Murinas referavo kuopos veikimo deklaraciją. Susirinkime dalyvavo mokyklos direktorius, kuopos garbės narys kun. P. Karalius ir kiti mokytojai.

29 d. jaunesniųjų at-kų kuopelė išrinko vadus: Vl. Vilkauskas pirm., M. Kurytė vic. pirm., A. Prapuolenis sekretorius, M. Alytaitė išdin. ir L. Prapuolentė knyg.

Dzūkų At-kų Konfer. pereitą vasarą Alytuje savo vadovybę išrinko iš studentų. Dabar į ją įjonia studentai: Pr. Žabielskas — pirm., Petr. Kázlauskas — vicepirm., Juoz. Jakučionis — išdinink., Vikt. Drūtys — sekretorius ir V. Strepickas — archivarijus. Šioji valdyba nutarė visus Dzūkijos ateitininkiškos dvasios inteligentus suburti į Dzūkų Ateitininkų Sąjungą kultūriniam to krašto darbui. Savo darbą jau pradėjo nuo studentų. Katalikiškoji Dzūkija iš čia galės gauti rimtos paramos.

Redakcijos žodis

Šiuo numeriu baigiam XVII „Atėties“ metus. Džiaugiamės, kad „Atėtis“ kasmet stiprėja, skleisdama tikrą jaunatvės džiaugsmą. Ją maloniai skaito ir gėrisi ne tik moksleiviai, bet ir inteligentai. Baigdami šiuos metus, kukliai dėkojame visiems „Atėties“ skaitytojams, bendradarbiams, platintojams, savo darbu patarimais ir aukomis padėjusiems „Atėtij“ leisti, tikėdamiesi, kad ir toliau bendram darbe susitiksime.

Stovėdami naujų metų angoje, pasiryžtame dėl visos savo jėgas, kad „Atėtis“ būtų dar įdomesnė, įvalesnė ir daugiau ataktų besimokančio jaunimo reikalus. Bandysime duoti vedamųjų mūnčių mokslo, visuomenės, auklėjimosi ir bendrai praktiškas gyvenimo klausimus; duosime aprašymą iš didžiųjų asmenybių gyvenimo.

Stengsimės sudominti jaunuosius draugus meno, literatūros gyvenimu. Šiam reikalui duosime visą eilę straipsnių iš mūsų ir pasaulinės literatūros, rašysime meno klausimus. Vaizduosime Lietuvos moksleivių gyvenimą, jų org-jas ir užsienio jaunų draugų darbus.

Tikimės, kad malonūs „Atėties“ skaitytojai mus šiam darbe parems ir ne tik patys prenumeruos mūsų žurnalą bet suras dar ir naujų skaitytojų.

Šia proga linkime visiems „Atėties“ draugams laimingų Naujųjų Metų.

Redakcija.

Aplinkraštis Nr 6.

Atskaitomybės reikalu.

Visoms ateitininkų kuopų Valdyboms ir „Atėties“ ir „Židinio“ platintojams.

Kad galima būtų sekti vietoje kuopose ir Adm-joje kuopų ir prenumeratorių atsiskaitymą, „Atėties“ ir „Židinio“ platintojus prašau laikytis šių nurodymų:

1. Prenumeratos metas Adm-ja laikys metus nuo 1928 m. sausio m. 1 dienos ligi 1928 m. gruodžio m. 31 dienos (vadinasi, ne mokslo metus), pirmuoju pusmečiu—laikotarpi nuo 1928 m. sausio m. 1 d. ligi birželio m. 30 d. ir II-uoju pusmečiu—laikotarpi nuo liepos m. 1 d. ligi gruodžio m. 31 dienos.

2. Platintojai turi vesti pas save prenumeratorių sąrašus (blankų yra pasiūsta), kuriuose reikia įrašyti prenumeratoriaus vardas, pavardė, miesto gyvenamasis ir kilimo vietos adresai, kuriam laikui užsisakęs (metams, pusmečiui, kiek ir kada įmokėjęs ir kiek skolingas.

3. Atsiskaitymo lapuose atitinkamose skiltyse (grafose), gavus „Atėtij“ ar „Židinj“, reikia įrašyti, kiek ir kurio n-rio

egzemplorių gauta, kiek išdalinta prenumeratoriams, kiek laisvai išplatinta, kiek pinigų išrinkta, kiek pasiūsta Adm-jai, kiek išleista pašto išlaidoms persiunčiant Adm-jai pinigus, likusius n-rius, laiškus ir t.t. ir kiek kurių n-rių gražinta. Žodžiu, į nurodytą grafoje vietą įrašyti, kas reikalinga. Adm-ja ves ir pas save visai tokį pat atskaitomybės lapą kiekvienai kuopai skyrium, kurioje įrašinės pasiūstą egz. skaičių, gražintą, prisiūstų pinigų kiekį ir t.t.

4. Atsiskaitymo lapus ir prenumeratorių sąrašus vesti skyrium „Atelčiai“ ir skyrium „Židinėj“.

5. Prenumeratorių sąrašų ir atsiskaitymo lapų vedimą, kur reikia, prižiūri kuopų valdybos, kurios yra taip pat atsakomingos už visą „Atelties“ ar „Židinio“ platintojo veikimą ir už padarytus per jo kaltę nuostolius.

6. Lankantieji kuopas Moksleivių Centro Valdybos, Vyriausios Atelitininkų Fracijos Valdybos ir Revizijos Komisijos nariai taip pat ir Adm-jos įgalioti asmenys turi teisę pareikalauti tų sąrašų ir atsiskaitymo lapų ir juos tikrinti.

7. Platintojai turi pasistengti jau metų pradžioje išrinkti visus I-ojo pusmečio prenumeratorius ir tuojau pasiūsti juos Adm-jai. Kur dėl kurių nors priežasčių nepasisiektų tai padaryti, galima atsilyginti ir ketvirčiais, bet už pirmąjį ketvirtį ne vėliau kaip ligi vasario m. 29 d., ir už II-rajį — ne vėliau kaip ligi gegužės m. 15 d.

8. Po šešis (6) litus „Atelčių“ galima skaityti tik tose kuopose, kur ją prenumeruojaši visi ligi vieno kuopos nariai, o visiems kitiems — po 8 lt. metams. Adm-ja seks, kad šitas jos nusistatymas būtų vykdomas.

9. Platintojams draudžiama prenumeruoti „Atelčių“ ar „Židinėj“ moksleivio kalna nemoksleiviams.

10. Visų kuopų Valdybos prašomos dėti pastangų paremti „Atelčių“ aukomis (surengti vakarėlių ar šiaipjau aukų parinkti).

11. Pusmečiui pasibaigus, atsiskaitymo lapo nuorašas reikia prisiūsti Adm-jai sutikrinti su jos vedamais užrašais, o metams pasibaigus, tų metų prenumeratorių sąrašus ir atsiskaitymo lapą, perkėlus, kas reikia, į naują atskaitomybės lapą visai gražinti Adm-jai.

12. Slunčiant pinigus, visumet reikia aiškiai žymėti, kiek ir už ką slurčiama.

13. Ne vėliau kaip ligi 1928 m. sausio m. 25 dienos (pageldautina anksčiau) pranešti Adm-jai, kiek egzempliorių „Atelties“ ir „Židinio“ siuntinėti kuriai kuopai. Nemoksleivių prenumeratorių adresus reikia pranešti Adm-jai, kuri „Atelčių“ ir „Židinėj“ siuntinės ir atsiskaitys su jais tiesiogiai.

14. „Atelties“ ir „Židinio“ platavimo reikalu prisilaikyti mano aplinkraščių 3 ir 4 Nr. Nr. („Atelties“ 11 Nr.) nurodymų.

Turėdamas vilties, kad naujieji metai „Atelčiai“ ir „Židinėj“ visų mūsų pastangomis bus sėkmingesni, sveikinu visus šiuo

ar tuo būdu „Atelčiai“ ir „Židiniai“ padedančius, dabartinius ir būsimus savo talkininkus su Kalėdų šventėmis ir netolimaus Naujaisiais metais. Tebūna jie, Dievui padedant, visiems mums džiaugsmingi ir sėkmingi.

1927 XII. 15
Kaunas

S. Zareckis
Ateitininkų spaudos administratorius.

Pranešimas.

Moksleivių At-kų S-gos Centro Valdyba ruošia moksleivių kuopoms 1928 m. sausio 5, 6 ir 7 dienomis organizacinius kursus Kaune. Vieta — „Saulės“ Rūmai; Kursų programa labai įvairi, įdomi ir turininga. Lauklame kuo daugiausia atstovų iš kuopų. Kursų pradžia sausio 5 dieną 10 val. ryto.

Programa:

- 5 dien. 10—11 v. „Tautybė ir Krikščionybė“ — p. Ed. Turauskas
11—13 „ „Meno reikšmė ir jo panaudojimas organizaciniame veikime“ — prof. J. Eretas.
13—14 „ Pietūs
14—16 „ Čiurlionės Galerijos apžiūrėjimas
16—17 „ „Jaunesniųjų at-kų organizacinis veikimas“ — Dr. K. Ruginis.
17—18 „ „Vilniaus vadavimo reikalas“ — Dr. J. Leimonas
19—23 „ Gražusis Trijų Karalių vakaras
- 6 dien. 9—11 „ Apžiūrėjimas Karo Muzėjaus
11—13 „ Pamaldos Studentų Bažnyčioj
13—14 „ Pietūs
14—15 „ „Kuopos vadas ir jo privalumai“ — p. E. Turauskas
15—17 „ „Vyriškumas ir jo ugdyimas“ — Dr. K. Pakštas
15—17 „ Mergaičių posėdis ir p. Krikščionienės paskaita
17—19 „ „Skautų reikalai“ V. Villamas
19— „ Teatras papiginta kalna
- 7 dien. 9—10 „ „Fizinis lavinimasis organizacijoj“ Dr. Jurgelionis
10—11 „ „Lėdo ir raštinės vedimas“ V. Kazlauskas ir K. Klelva
11—13 „ „Visuomeninis ir abstinencinis veikimas“ — prof. Vysk. M. Reinys
13—14 „ Pietūs.
14—15 „ „Organizacinio veikimo religiniai ir doriniai pagrindai“ — prof. Vysk. M. Reinys
15—16 „ „Tolimesnis veikimas“ — p. K. Šapalas
- M. A. S-gos Centro Valdyba.

1927 m. „Ateities“ turinys.

1. Eilėraščiai.

Kl. Dulké Vėjai... 3 p. Gėlės 275. Manoji sodo 492	
A. Miškinis Sudrumstas sapnas	4
M. Ilgesys Baltos lėlijos	66
G. P. Jūroj	66
P. Gintalas Ilgėjimas	229
Šešuoė Saulei 230, Kur mano keltas 253	
Sešelis Topolis	230
Ramūnas O plauki, dalnele...	231
A. Dičpetris Oltai 193 Kryžkelėj 194 Lūkesio vingis	489
Būties keltu 490, Atodūsis 554, Iš praūžusių valandų	554
Faustas Prieš aušrą 195, Dar saulė netekėjo 195	
Salomėja Neris Saulei 257. Ilgos, liūdnos... 321. Su- grįžtu 385	Su-
Parajus Rožės	322
Motiejus Vakarų žvilgsnis 323, Pirmosios snaigės 584	
Sakalas Rudenlo žingsniai	386
M. Linkevičius Jaunos dienos	515
H. Heine Lorelei. Vertė Girdenis	556

2. Beletristika.

J. Kriaušė Kerštas	5
St. Gr. Dainų bernužėlis	67
A. Valčiulaitis Ponla 68 p., Tešlinis žmogutis 240, Ug- nis 324, Meškinas vestuvės kella 356, Rachelė 387, Žvejai 557	
Gvazdikas Žmonėms ir Dievui	73
K. Mrs. Aldužiai	231
R. Wagner Kellonė pas Beethovėną. Vertė St. Barzdukas	234
Drugelis Supykėnau draugą	275
St. Tautietis Džiaugsmo šventė	196
Kalnių Smėkla Ateik	197
K. Anastazija Į tikrąjį kella (Vertė Gorainis)	198
V. Lanauskas Stabas	260
Algimantas Žaibavo, trenkė...	264
S. S. Per audrą	266
Sešuoė Baltasis džiaugsmas	342
Fidėlijus Aš ir bitės	517

3. Straipsniai.

St. Lušys Naujuosius metus pradėdant 17, Į naują laimėjimą	207
St. B. Du jubilijatu	20

Prof. Eretas. Beethoveno jaunystė 28, 85, 253, 217, 280, 501	
Stud. J. Pankauskas Kritiškosios pasaulėžiūros pagrindai 42,	
	79, 211, 272
Z. Bendro darbo pažangos uždaviniai	74
A. Jakštas Naujoviškosios poezijos paradoksai	100
J. Barisas I Romai.	104
Antakutis Gyvenimo kovos 112 p., Mūsų gyvenimo drau-	
gai 238 — Naujas žygis 249, Rytojus 515	
M. Gustaitis Proto lavinimas	251
A. Petrauskaitė Keli Beethoveno kūrybos bruožai	266
Z. Ivinskis Del politinės ir kultūros istorijos	270
B. Abraitis Kooperacija mūsų kuopose	226
Atėitininkas Nepamirškime mirusiųjų 227, Dirbsime 355	
S. Rauckinas Studentai at-kai Lietuvos Un-te	228
J. Matusas Sedauskas Vienas Kauno at-kų istorijos	
lapas 231, Lietuvių tautos dokumentavimo klausimu 510	
Žagaras I Palangą	259
A. Tylenis Tuoj išmuš valanda 270, Prie žibintų laužo 392	
K. P. Gyvybės ir mokslas	285
J. Žaliūkas Du pavojai	290
St. Studijos prieš akis	293
Antanas Važiuojam atostogų	299
K. Grafas Mocartc jaunystė. Vertė L. Skačkauskas	300
V. Villamas Niujo darbo angoj 341, Organizacinio darbo	
reikalavimai 564	
Arkivysk. Pr. Karevičius Atėitininkams	343
J. Gudas Religija ir dora	345
Atsišaukimas į visus At-kų F-jos narius	394
prof. M. Reinyš Religijai At-kų slėkimai	406
Dr. jur. Pr. V. Raulinaitis Tautinė ideja ir at-kai 409	
Vado asmenybė 566.	
St. Bardukas A-kai Palangoje	413
Prof. Pr. Dovydaitis Kalba Reorg. Konf. atdarant 441 ir	
baigiant 443, D džio vyskupo V.E. Kettelerio jaunystė, stu-	
dijų ir civilinės tarnybos metai 570	
Dr. D. Jasaitis Kalbos Palangoje	445, 450
J. Paukštelis Tegu skamba mūsų dainos	447
At-kų Fed. vyr. Valdybos Prezidiumas.	473
Vijas Paryžiuje	493
Bičiulis Nesvelki reiškiniai	493
St. B-kas. Kaip tarti žodis „atėitininkas“?	512
Svelki, sulaukę šv. Kalėdų	553
Neantakutis Rimtas darbas, tikras džiugsmas	584

4. Mūsų mirusieji.

Vitulis A. a. Sellius	50
Nullūdęs draugas A. a. K. Kvašinskas	50

A. Valaitis. A. a. kun. P. Matusa	273.
J. Zydrūnas A. a. P. Grybauskas	273.
M. V. A. a. A. Pretkutė	274
Ažuolaitis A. a. V. Mickus	354
P. Kapsalis A. a. J. Kaminskas	513.
K. J. A. A. a. A. Brazdžius	582

5. Apžvalga.

115, 277, 246, 302, 361, 520, 597^b psl.

6. Mūsų veikimas.

56, 367, 528 psl.

7. At-kū gyvenimo kronika (mūsų gyvenimas).

51, 117, 281, 249, 309, 370, 478, 531, 605 psl.

8. Knyga ir menas.

A. Jakšta: Putinas. Tarp dviejų aušrų 59 psl., P. Juodelis: K. Binkis 100 pavasarį 63, J. A.: Jaunoji Lietuva 123, V. Viliama: Santūra 126. Kosmos 287, K.: Silių Jonukas. Į priekalštus taip atsakyk. 127, P. Kirvelaitis: S. Neris Anksčiau Rytą 285, Žvilguolis: Pr. Meškauskas Lietuvių rašomosios kalbos vadovėlis 286. P. Zydrūnas: Iš mūsų kūrybos 283, Mūsų kūryba 279, J. Gobis, Meilė ir gyvenimas 380, Z. Samančius: Nala ir Damayanti. 382, P. Karuža: P. Vaičiūnas Gimtuosiu vieškeliu 525, St. T.: Kun. J. Matusas Penktos žinotinės sekotos 527, Z. Smn.: Rolando giesmė 527, V.: Jaunimo kalendorius 527, I. P., „Satrija“ 601, A. V.: Pasakėčios. Viktoraitis: „Jaunoji Lietuva“ 600, 601.

9. Kiti dalykai.

S. Aloyzo 200 m. sukaktuvė- 58 Sarada 128, Mūsų olimplada 233, Komiškas sportas 294, Mes žengiam į priekį 292 Ekskursijos reikalai 319, Naujausios žinios. 277, 543, At-kū principai ir pareigos 453, A-kū Federacijos įstatai 458 Moksl. At-kū S-gos įstatai 461, Moksl. At-kū S-gos statutas 466, Jaunesniųjų at-kū Statutas 470, Moksl. At-kū sporto sekc. S-gos statutas 539, Sporto sekcijų regulaminas 540, L. K. M. A-kū vyr. bern. kuopelių regul. 541, Moksl. at-kū regulaminas 589, Abstinencijų sekcijų regulaminas 590, Eucharistinių regulaminas 591, Meno sekcijų regulam. 593, Mokslo sekcijų regul. 595, Visuomenininkų sekcijų regulam. 596, Mozarto Requiem 585, Žava „Baltasis Latvija“ 587, Lietuvos žymenybių žodynas 548, Įvalrenybės 518, 588.

10. Ilustracijos.

Prof. Pr. Dovydasaitis 24 psl., kan. P. Dogelis 25, Koelno Katedra 31, Ark. J. Matulevičius 49, Vienuolis po kryžiumi 77,

Louis van Beethoven 93, Lietuvos jaunimo eucharist. centras 111, Ludvig van Beethoven 233, Nameliai, kur gimė Beethovenas 225, Kambarys, kur gimė Beethovenas 263, Basanavičius su Vilniaus moksleiviais 268, A. Zalvarnis 209, L. U. Stud. At-kų S-gos Valdyba 229, Sportininkų pratimai 233, 234, 235, K. Simonio Vaidilutės 259, L. U. St. At-kų S-gos 5-rių m. sukaktuvių prezidiumas 279, Mariampolės abst. at-kų darbuotojai 279, Mariampolės at-kal eucharistiniškai 337, L. K. At-kų S-gos C. Valdyba 353, Prof. St. Salkauskis 295, E. Turauskas 413, Prof. Pr. Kuraitis 417, K. Sapalas 421, Dr. D. Jasaitis 429, Dr. P. V. Raulinaitis 429, Mariampolės Vaidotiečiai 435, I at-kų olimplada Palangoje 435, „Nuvalnik. Vaidilutės“ artistai 441, At-kų choras Palangoje 417, At-kų dainų šventė 419, At-kal Nidoje 465, At-kal Sventosios uoste 465, A. Galdiko Kauno Dv. Seminarija 497, Mocartas 503, Haydnas 507, Rygos at-kal abiturientai 509, A. a. Kamlnskas 513, Didžlokienės Jurgio portretas 520, K. Simonio Kariūnas 563, V. E. Ketteleris 571, A. a. A. Brazdžius 582.

Redaktorius **Antanas Januševičius.**

„Raidės“ spaustuvė Kaune, Kęstučio g. 44. Telef. 158.

Ateitininkai!

Per Kalėdų šventes Jūs galėsite parodyti, kiek artimi jums „Ateities“ ir „Židinio“ reikalai. Kiekvienas iš jūsų pasistenkite per tą laiką surinkti bent po vieną prenumeratorių „Ateičiai“ ir „Židiniui“, o surinę tiems žurnalams po 5 metinius prenumeratorius, patys per visus metus gausite tuos žurnalus veltui!

Visi turime domėtis mūsų kariuomenės gyvenimu,
kurį geriausiai nušviečia

Lietuvos
karininkų laikraštis **„KARDAS“**

Prenumeratos kaina: met. 36 lt., pusm. 18 lt.

Adr.: KAUNAS, Nepriklausomybės aikštė.

„Krikščionių Demokrata“

Skalto:

- 1) visi partijos nariai,
- 2) visi lietuviai katalikai, kuriems rūpi Lietuvos politinis gyvenimas ir Lietuvos graži ateitis.

REDAKCIJOS IR ADMINISTRACIJOS ADRESAS

Kaunas Mickevičiaus g. 28. tel. 89.

KAINA: — metams — 5 lt.

Atskiras Nr. 1 lt.

Šiomet Beethoveno metai

Skaitykite ir platinkite šiomis dienomis iš spaudos išeinančią *Prof. Dr. J. Ereto* knygą

„Beethoveno Jaunystė“

„Jaunimas tautos ateitis“ — mėgstame dažnai kartoti.

„Jaunimas — mūsų mirtis“ — neretai ir šią tlesą pasakome.

Bet jei jaunimu nieks nesirūpins, jei jis skęs alkoholio ištvirkimo bargoje, jei jis išaugs gyvenimui netikęs, tamsus?

Kad to nebūtų, reikia iš anksto pasirūpinti. Geriausia tam plemonė platinti vienintelį jaunimo laikraštį

„PAVASARIS“

Kaina metams 8 litai, pusmečiui 4.

Administracijos adresas: KAUNAS, Mapų g. nr. 11

MUZIKOS NAMAI C. SCHUETZE Kaunas

Laisvės Alėja 25

Pristato visokius muzikos instrumentus, k. a.:

PIANINUS

GRAMOFONUS

GRAMOFONŲ PLOKŠTELES

RADIO APARATUS

SMUIKUS

GITARAS

MANDALINAS

STYGAS ir tt.

Didžiausias priešsventinis pasirinkimas.
Duoda išsimokėjimu!

Jei nori, kad tave visus metus gerai minėtų,
nupirk Kalėdoms dovanų

„Vairo“ Bendrovės

Kaunas, Laisvės al. Nr. 48, Tel. 1984

išleistusius **1928 metams kalendorius.**

1. MANO KALENDORIUS. 96 pusl. Tinka jaunuomenei, ūkininkams, šauliams ir miestelėnams. Kaina 2 lit.
2. KASDIEN NUPLĖSIAMAS SIENINIS KALENDORIUS. Kaina 2 litai. Tinka visiems.
3. SPALVOTOS LENTELES SIENINIAMS KALENDORiams su Vyties, Lietuvos Kunigaikščių, D-ro Jono Basanavičiaus ir Respublikos Prezidento A. Smetonos atvaizdais. Kaina 25 ct.

Reikalaukite visuose knygynuose ir pas leidėją.

Perkantieji didesni skaičių gauna dideles nuolaidas.

„Raidės“ sp. Kaune, Kęstučio 44. Telefonas 758.

MĖNESINIS MOKSLEIVIŲ ŽURNALAS

1927 M.

GRUODŽIO M.

Nr. 12

T U R I N Y S

	Psl.
1. Sveiki, sulaukę Šv. Kalėdu	553
2. <i>Aleksys Dilepėris</i> : Atodūsis	554
3. . . . . Iš praūžusių valandų	554
4. <i>H. Helne</i> : Lorelei (<i>Girdenio</i> vertimas)	556
5. <i>A. Vaičiulaitis</i> : Žvejai	557
6. <i>Vl. Villamas</i> : Organizacinio darbo reikalavimai	564
7. <i>Dr. jur. Pr. V. Raulnaitis</i> : Vado asmenybė	566
8. <i>Prof. Pr. Dovydaitis</i> : Didžio vyskupo V. E. Kettelerio jaunystės, studijų ir civilinės tarnybos metai	570
9. <i>K. J. A.</i> : A. a. Antanas Brazdžius	582
10. <i>Motiejus</i> : Pirmos snaigės	584
11. <i>Neantakutis</i> : Rimtas darbas, tikras džiaugsmas	584
12. <i>Stendhal</i> : Mozarto Requiem (<i>A. Vaičiulaičio</i> vert.)	585
13. Žūva „Baltasis Laivas“	587
14. Įvairenybės	588
15. Moksleivių atkių regulaminas	589
16. Abstinentų, eucharistininkų, meno, mokslo visuomenininkų sekcijų regulaminai	591
17. Apžvalga	597
18. Knyga ir menas	600
19. Mūsų gyvenimas	605
20. Redakcijos žodis, Administratoriaus aplinkraštis, pranešimai	610
21. „Ateities“ 1927 metų turinys	613

„Atelites“ Redakcija: Kaunas, Laisvės Alėja 61 Telefonas 345,

„Atelites“ Administracija: Kaunas, Laisvės Aleja 3 Telef 15—80,

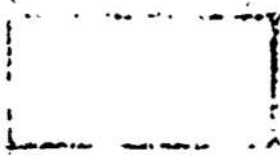
„Atelites“ kaina: Lietuvoje metams	15 lt.
Užsieniuose metams	20 lt.
Atskiras numeris	1 lt. 50 c.
Moksleiviams imant kuopose	1 lt.

Atelitininkai!

Atvažiuavę į kursus per Kalėdas, nepamiršk, kad

Radio aparatus

ir jų dalis parduoda techn. **J. BARISAS**,
Kaunas Laisvės Alėja 64.

24-91

ATEITIS

Mėnesinis mokslėvių žurnalas

Nr. 12.

1927 m. Gruodžio mėn.

XVII

Sveiki, sulaukę Šv. Kalėdų!

*Garbė Dievui aukštybėse ir ramybė žemėje
geros valios žmonėms! Šv. Luko 2.14.*

„Rasokite dangus iš aukštybių ir debesis teislyja Teisūji. Teatsiveria žemė ir tepagimdo mums Išganytoją“.
— kartojo pasaulis Izajo žodžius.

Ir prieš du tūkstančių metų Betliejaus padangė su-
žibo skauti žvaigždė, jos spinduliai pasiekė vargų prislėgtą
juodąją žemę. Gimė Kristus.

Ilgai laukęs pažadėtojo Mesijo pasaulis nudžiugo.
Vargingoj prakartėlej gimusį Dievą-Žmogų sveikino varg-
šai piemenėliai ir trys turtingi Karaliai iš Rytų. Jų visų
veiduose spindėjo laimė ir džiaugsmas.

Juodą žmonijos gyvenimo kelią nušvietė nauja viltis.
Kristus pasakė: „Aš pasaulio šviesa. Kas mane seka, ne-
vaikščioja tamsybėje: jis turės gyvenimo šviesos“ (Jon.8.12).

Šiandie taip pat, kai tik suskambą Kalėdų varpai,
visas krikščioniškas pasaulis su džiaugsmu ir malda pasi-
tinka gimusį Kristų. Jam neša aukoti savo vargus ir rū-
pesčius, savo džiaugsmus ir laimę. Kristus visų Karalius.

Dažnai ir mus jaunos pasitinka juoda nerimo šmėkla.
Nuodėmingoji žemė nori mus padaryti savo vergais. Nel
Mes ne vergauti juodajai žemei esam skirti, bet savo gy-
venimu turime prisidėti, kad nudžiūtų vargstančių ašaros,
kad suskambėtų jų džiaugsmo giesmės.

Pasaulio Išganytojas mums padės. Štai jo žodžiai:
„Ateikite pas Mane visi, kurie trokštate ir esate suvargę,
— o Aš jus atgaivinsiu!“ Mes jauni ir Kristus su mumis!

Aleksys Dičpetris

Atodūsis

Į menkąją būitį tekrinta lelijos,
kai Tavo tik vardą išstart ketinū,
o skausmė dieneles — kaip žvaigždės toli jos,
už tūkstančių milių mėlsvų vandenu.

Ir šypsosi žemė sužydusiu sodu —
lelijos, lelijos visose šalys —
o tyliąją būitį be verkiančių godų
bučiuoja šventosios aušros spindulys.

Krūtinėj įsidegiau tolimą ugnį,
į žemę atneštą iš Tavo šalies,
ir tekančia saule nušvito bedugnės. —
Žinau, kad čia žemėje mano dalies
naktis tamsiaveidė niekad nebėlies.

Kai nuskriaustas verksi, ar būsi rūstus,
užeiki, keleivi, kur žydi lelijos. —
Nejaučiami vėjai atvers tau vartus, —
be žodžių išgirsi tu vardą Mārijos,
ir pilkąjį tavo gyvenimo kelią
nušvies tolimosios laimūžės saulėlė.

Aleksys Dičpetris

Iš praūžusių valāndų

1.

Tu buvai toks didis aš verkiau mažutė
viešajam kelely, kur tu jaunas ėjai,
kūdikiška meile, lyg brangi motutė
tu mane mylėjai, taip karštai mylėjai.

O paskui galingas su laisvais ereliais
nuskridai pakilti virš aukštų kalnų,
aš slėny žaliajam palikau našlaitė
ginti savo rūtų nuo rudens šalnų.

Aš jau pražiūrėjau viešąjį kelelį,
 rožės sužydėjo... — vis tavęs nėra,
 nors žinau, kad grįši, vėl gėlių darželį
 ir mane lankysi, širdimi tyra.

Aš tada priskinsiu daug baltų lelijų,
 kur tyriausios žydi tik prie vandens —
 ir tu sužinosi, kaip tave mylėjau,
 ir delko darželį gyniau nuo šalnų.

2.

Nuėjoėjo žiedų mergelė —
 senai nuėjo, ilgai negrižta,
 lyg liūdnas kryžius prie viešo kelio,
 jos laukia mano tyra jaunystė.

Senai sudžiūvo žiedai rasoti,
 lankoj užmigo drugių dainelė —
 tik mano jaunó dvasia nesoti
 ir vėlai gula ir anksti kelia.

Jaunučiai žygiai skausme suklupo
 ir plėšo širdį malda ugninė —
 skausme pasilgus sudžiuvę lūpos
 tik vieną vardą — brangiausios mini.

Nuėjoėjo žiedų mergelė —
 senai nuėjo, ilgai negrižta —
 lyg liūdnas kryžius prie viešo kelio,
 jos laukia mano tyra jaunystė.

* * *

O gal nė nėbuvo viliokės mergužės,
 gal nieks nenuėjo į viešąjį kelią —
 tik jaunas berželis nuo vėtrų palūžęs
 tenai gal apverkia viliokę eglelę?...

H. Heine

Lorelei

Nežinau, ką galėtų tai reikšti,
 Kad aš taip nuliūdęs esu,
 Kad pasakos tošios užmiršti
 Senoviškos vis — negaliu.

Jau vakaras: Temsta, migloja;
 Ir Reinas sruvena ramiai.
 O kalnų viršūnės žėruoja,
 Juos puošia rausvi spinduliai.

Gražiausia mergelė ten sėdi
 Viršui, ant pat kranto uolos.
 Retežiais auksiniais ji žėri,
 Šukuojausi aukso kasas.

Auksinėmis šukoms šukuoja
 Ir dainą dainuoja jinai.
 Gaida jos taip žavi, liūliuoja,
 Ir gema tau aukso sapnai.

Taip žveją mažajam laively
 Viliojo dainos jos garsai.
 Net skęsdams uolynų tarpekly,
 Dainos vis dar klauso jisai.

Tikiu aš, jog vilnys praris juos —
 Laivelį ir žveją aną,
 Nes bus Lorelei sužavėjus
 Ji savo aistringa daina.

Išvertė *Girdenis*.

Žvejai

Netoli ežero, įsiterpusi į dvaro laukus, stovėjo maža, apsmilkusiaisiais langais ir pakrypusiomis durimis pirkelė. Senai, prieš penkiasdešimt metų, keletas skurdžių, kuriems įgriso po svetimu stogu sėdėti, sudėjo savo skatikus, nupirko iš grafiinės smiltėtą žemės sklypą ir ten įsikūrė. Neponiškas buvo jų gyvenimas, jauniejiems patgėjus ir ankšta pasidarė. Bet seniems mirus, jų vaikai nepanoro po žmones bastytis, gyveno ir mito draugė. Vyriausias, visų globėjas, buvo Petras.

Ežerą grafiinė nuomodavo, nes pačiai atrodė daug gražiau pinigus išsyk gauti, negu per visus metus rankioti.

Tuo laiku ežeras teko geram poniutės pažįstamam, tos papirijos klebonui. Petras ir jo kaimynai tada nuolatino darbo neturėjo, todėl nuėję pas kleboną, prašė, kad juos priimtų. Tas sutiko, ir nauji žvejai po kelių dienų jau leido į ežerą tinklus.

Iš pradžios dirbė sąžiningai, bet toliau, kaip viskas ilgainiui kinta, ir jie šluo atveju pakito. Ir kur čia žmogus iškęs! Žuvis tokios gražios, tokios riebios, kad nė nepajusdavo, kaip viena kita jų krepšy atsidurdavo.

Bet jų noras sparčiai didėjo, lydekų ir lynų vis daugiau ir daugiau jų pastogėj atsidurdavo, jog klebonas pradėjo abejoti, kodėl ežeras taip nežuvingas. Kad jokios abejonės jo nekankintų, pasamdė užveizdą. Buvo tai žmogus status, sakė visada tai, ką galvoj turėjo. Priėjęs prie Petro, paklausė:

— Ką, ar jau daug žuvų nukaušei?

— Skaityt neskaičiau, bet, kai pats sučiupsi, turėdamas laiko, galėsi suskaiyti.

— Žinoma, kad neištrūksit iš manęs, atsakė pasididžiudamas užveizdas. Pamatysit...

— Pažiūrėsim, pridėjo Petras, o kiti vyrai garsiai nusijuokė.

Kelias dienas sekėsi puikiai. Apvalainasis dėdė (taip žvejai dėl jo drūtumo praminė užveizdą) tolydžio stovėjo prie valčių ir gudria akim į viską smiliai žiūrėjo. Kai darbininkai nuplaukdavo į ežero vidurį, jis irstydavosi sau aplink juos ar, atsigulęs ant smėlio prieš saulę, kaitinosi, leisdamas aukšty iš savo pypkutės melsvų dūmų kamuolius.

Tačiau netrukus pastebėjo, kad darbininkai žuvų ne tiek daug, kaip iš pradžių sugauna, ir rūpestis pradėjo žmogaus galvą graužti. Suprato, kad čia kąs negera, bet niekaip negalėjo kaltininko rasti. Bijodamas, kad klebonas neapsižiūrėtų ir jo nepavarytų, pasiiržo, jo žodžiais, šiūlo galą su galu sumegzti.

Pirmiausia mėgino geruoju darbininkus atkalbinėti, tik nieko iš to neišėjo. Jie ranka numojo, pasijuokė ir vėl savo darė. Paskui griebėsi kitos priemonės: gąsdino juos pavarysias. Bet

jis pavaryti, negalėjo: reikėjo, kad klebonas su tuo sutiktų. O pranešti klebonui buvo nelabai patogu, nes niekas negalėjo patvirtinti, ar ir paties užveizdo neatleis, kad prižiūrėti nemoka. Todėl, pats gelbėdamasis, sukandęs dantis tylėjo, nors širdis pykčiu nerimę. Pagaliau, vienas kelias teliko — sekti. Šis darbas vargšui jokio džiaugsmo ir malonumo nedarė. Užuoť pakrantėj ant smėlio šildėsis ir nuo vieno šono ant antro, lyg karosas, vartėsis, turėjo valty sėdėti ir, kas pikčiausia, dažnai visai negražių juokų klausytis. Bet niekaip negalėjo pastebėti darbininkų vagiant. Jis puikiai matė, kaip tinklus iš ežero ištraukdavo, sugautas žuvis į valtį galą išimdavo. Nieko bloga, nieko įtartina! Krante vėl uoliai žiūrėjo, kad ešeriai ir lynai į svetimus krepšius nesusliuoktų. Bet kur tau — viskas kuō geriausiai! Apdavimo nė šešėlio nematyti.

Ir nejučiomis ėmė užveizdas darbininkais pasitikėti ir net ant savęs pykti, kam toks įžulus buvęs. Mintis, kad šie metai iš tikrųjų baisiai nežuvingi, jam pasirodė labai teisinga. Nekitaip galvojo ir klebonas.

Tik gaila, kad drūtuoliui užveizdui teko netrukus labai nusiminti. Mat, keletas miestėlėnų pirmiau buyp ėmę iš jo žuvų. Kartą paklausus, kodėl dabar, jie neperka, tie visai atvirai pasisakė, jog būtų kvailas daiktas pas jį pirkti, jei gali pas darbininkus daug pigiau gauti.

Užveizdas stvėrėsi už galvos. Viešpatie! Tai tau nežuvingi metai ir patiklūs žvejai! Kad juos kur gražia dieną perkūnėlis trenktų, visus lig vienam išdaužytų! Tik, gera, kad perkūnas nebūvo toks staigus, nes jau artinosi rudenio dienos, kada ir dangaus galybės sparnus nuleidžia.

Su rudeniu žūklė baigėsi. Darbininkai nesiskundė, nes per vasarą buvo gerokai uždirbę, todėl dabar, bauriems orams prasiėdėjus, kiekvienam buvo mieliau namie lindėti, negu vėją ir lietų kęsti. Žiemą, kai ežerą storas ledas padengė, jog skersai ir išilgai rogėmis galėjai važiuoti, jie vėl stvėrėsi darbo. Iškirsdavo didelių ekečių, o pridususios žuvis būriais prie jų plaukė, bet, deja, tučiuojau dar didesnę dusulį pajusdavo, netikėtai ant ledo patekusios. Triūsavo kiaurą dienele, nes darbas nebuvo spartus, o dorų ir ramių piliečių, ypačiai ilgiems pasninkams atėjus, žuvų pasiūgimas taip augo, kad jie vos-ne-vos gaudyti spėjo. Zinoma, niekas jų godu nekaltins, nes jie ištikimai tebevygino, o jų sąžinė nebuvo tokia rami, kaip tų, kurie prie nieko neprieina, tuo labiau, kad gavėnia artinosi, o su ja ir velykinė.

Taip, velykinė! Kad ją Petras su bičiuliais būtų seniau atsiminę! Teisybę pasakius, taip baisiai jos primiršę nė nebuvo, nors nuo to meto, kai pradėjo žuvauti, išpažinties nėjo. O tai dėl mažo dalykėlio: nueisi pas kleboną, bala žino kas gali būti; nueisi pas kitą kunigą, lieps gražinti. Ir gražink žmogau, jei toks gudrus: iš kur imsi neturėdamas?

Tačiau pusanthro mėnesio prieš velykinę taip sąžiningai dirbo, jog daug žmonių ėmė manyti, kad žuvis ir žiemą po ledu veisiasi. Veltui taip galvojančiams miestelio mokytojas kiekviena proga aiškino, kad, kaip lapė negalinti oru lakioti ar žvirblis po vandeniu gyvas tris dienas čirkšti, taip žuvis jokia būdu negalinčios po ledu veistis.

Pavasaris po šaltos žiemos atėjo netikėtai: vieną rytą atsibudę, žvejai pamatė, kad keletą savaičių, kol ištirps ledas, galės pasilsėti.

Velykos artinosi. Ir juo arčiau jos buvo, tuo labiau Petras nerimo. Vakarais ilgai neužmigdavo, vis mąstydavo, ką čia padarius. Neiti išpažinties? Jam nė galvoj tokia mintis netilpo. Eiti? Ir jis, versdamasis lovoj ant kito šono, pradėdavo nuodėmes skaityti. Bet vos tik pasiekdavo žuvis, tuoj jį šaltas prakaitas išpildavo, raudoni paukščiai akyse šmėkščiodavo. Tačiau ilgainiui apsiprato ir jau galėjo ramiai, kaip koks mokslininkas, visus nelemtus įvykius suskaityti ir apsvarstyti. Po kiek laiko Petras visų metų nuodėmes taip puikiai mokėjo, kad nė nemirktelėjęs galėjo visas iš eilės pasakyti.

Vieną vakarą, jam prie mažo rūkstančio žiburio besėdint, atsidarė durys ir į kambarį įėjo seni jo bičiuliai. Iš jų galėjai spręsti, kad svarbių reikalų turi, kad ir jų dvasia nerami.

— Žinai ką, Petrai, tarė jie, susėdę kur papuolė, būk žmogus kvailas ar gudrus, o kai pamąstai, gerai apsvarstai, nieko daugiau nenusprendi: reikia eiti išpažinties — gavėnia baigiasi.

— Aš juk ne kunigas, tarė Petras, lyg jų būklės nesuprasdamas, ko jums reikia?

— Nieko, brole, nepadarysi, atsakė jam. Mums ramiau būtų, jei visi sykiu nueitume. Lyg smagiau, lyg ką...

— Reikėjo šitaip ir sakyti, prabilo Petras. Puiki mintis! Kur daugiau, vis drąsiau.

Jie susitarė, kada eis, o paskui ligi gaigystės kalbėjosi. Kai jie atsiskyrė, buvo nusprendę ir kur susitiks, ir kokią tvarką priėmė prieš kunigo eis.

Dar neprašvitę, bet rytuos miglos palšėja. Laukuose tuščia. Daiktais dar matyti balti, jau baigia tirpti, karniai. Jokio balso negirdėti, tik kur-ne-kur penkiems keleiviams purptelia sučirškęs vyturėlis. Iš ūkanų išsineria kuosų būrelis ir, tingiai kiauktelėjusios, pralėkia aukščiau jų galvų, vėl tamsoje pranykdamos. Toli, dvare, sukilę bernai retkarčiais surinką, o kampe šuo amtelėja.

Kol miestelij pasiekė, Petras vieną kitą žodėlį iš bičialių teisgirdo. Nė neturėjo apie ką šnekėti. Miestely dar maža kas tebuvo sukilę. Vienur kitur jau spinksojo žiburys, kaj kur pasirodydavo papurusi galva. Tik retkarčiais jie pralenkdavo susikūpinusią senutę, kuri, prie krūtinės sudžiūvusiomis rankomis storas maldaknyges prispaudusi, į bažnyčią skubėjo.

Bažnytėlė nedidelė, medinė. Viduje dar tamsiau, negu ore. Kelios lempos mirkčioja, mažą ratą tenušviesdamos. Iš altorių žiūri tylūs, ramūs šventieji į apsupančias juos sutemas ir lėtai slankiojančius šešėlius.

Bet aplink klausyklą pilna žmonių. Ilga ilga virtinė kantriai stovi. Vieni, sučiaupę lūpas, pasidavę rimties ir šventumo nuotaikai, mąsto, kiti meldžiasi. Retkarčiais kažkas tyliai atsidūsta, ar susigraudinusi moteriškė slapčia skepetaitės kraštu ašarą nubraukia.

Vyrai, į eilę atsistoję, pamatė, kad laukti reikės ilgokai. Klebono klausykloje dar nebuvo. Bet greit iš zakrjistijos pasirodė jo baltas stuomuo. Greita eisena rodė jo karštą būdą. Geras buvo tai žmogus, bet staigus, kaip ugnis. Tačiau kaip greit supykdavo, taip greit ir atsileisdavo.

Kol Petras klausyklą pasiekė, jau visai prašvitė. Daug žmonių išsiskirstė, tik vienas kitas dar meldėsi. Klebonas kelisyk buvo išėjęs, be to, kiekviena ilgai laikė.

Kai jau pirmas prie langelio atsistojo, Petrui pasidarė neįjauku ir sunku. Pas kitą kunigą — tai nieko, gi dabar, žmogau, lyg išmaidos prašyti rengiesi. Netyčia pasisukęs į šalį, pamatė draugų veiduose tą pačią jausmą: ir jie truputį neramūs, lyg nusimineję.

Bet tuo tarpu klebonas subeldė į kitą klausyklos šoną. Petras pakilo, priėjo prie pat klausyklos ir atsiklaupė. Pasakojo akis nuleidęs, viską paeiliui, taip, kaip buvo susiskaitęs, nieko nepraleisdamas. Palengva pakėlęs akis, žvilgtelėjo į jau truputį pavargusį kleboną. Jis sėdėjo ramus, vieno kito dalykėlio kartais paklausdamas. Petras pirmąsias sakė pačius mažuosius nusikaltimus, o toliau didesnius. Bet prie kiekvienos didesnės nuodėmės ramumas iš klebono veido nyko. Kartą pakando lūpą, kitą, negerai taip, vaikel* pasakė. Kai Petras priėjo prie žuvų, valandėlę stabtelėjo, bet greit susigriebė ir pasakė.

— Kieno žuvis, sūnau? tarė klebonas.

— Jūsų, atsakė Petras ir nė nepajuto, kaip šiurpulis per visą perėjo.

— Ką? paklausė nesupratęs kunigas. Kaip mano?

— Mes buvom jūs žvejai, pasakė jam.

Staiga klebonui viskas paaiškėjo. Ir jam prieš akis stoji visa skriauda ir nuostolis. Karštas iš prigimimo jo kraujas užvirė, kaip jis laikė aukštai į klausyklos šoną įrėmęs ranką, taip visų smarkumu ir paleido ją žemyn, kad durelės taip sudundėjo ir apytuštėj bažnyčioj nuaidėjo, jog atrodė, lyg smarki vėtra būtų pro duris į vidų įsiveržusi ir po skliautus sėlus.

Eik saul sušuko klebonas.

Petras visai nesitikėjo, kad pavarys. Ot, mąstė pasibars, ir tiek. Jis pasitraukė į šalį, o atsigręžę žmonės žiūrėjo į jį, kaip į vilką; viena kita moterėlė taip reikšmingai linktelėjo galvą, lyg jai būtų paaiškėję, kada pasaulio pabaiga ateis.

Dar keturisyk, nors netaip smarkiai, sudundėjo klausyklos durelės dar keturi pavaryti vyrai nuėjo į šalį, o geroms kūmutėms pasaulio pabaiga keturisyk aiškesnė tapo.

Kai paskutinis nuleidęs galvą ant galų pirštų nuo klausyklos pasitraukė, Petras pažiūrėjo atgal. Jo žvilgsnis staiga pataikė ant klebono, iškaitusio, bet jau netaip smarkaus ir netikėtai juodviejų akys susitiko. Petras nenorėjo savim tikėti pamatęs, kaip klebonas pakėlė ranką ir jį pamojo.

Vaikinas priėjo, ir kunigas liepė baigti išpažintį. Jis klausė rāmūs, akis nuleidęs, lyg savo pasikarščiavimo gėdydamasis, nė žodžio nesakydamas.

Po Petro prie klausyklos grįžo keturi jo draugai.

Buvo tai garsioji išpažintis, apie kurią ir dabar Petras, jau žilas žilutėlis senis, nesusijaudinęs, negali pasakoti.

Kelios savaitės praslinko. Sausas pietų vėjas pūstelėjo, ir žemė pradžiūvo. Ežere darbas vėl prasidėjo. Vyrai buvo manę, jog jų nesamdys, bet ne tik kad pasamdė, o ir užveizdą atleido. Jie dirbo sąžiningai. Tačiau jiems sunku tapdavo, kai praėjusias dienas atsimindavo. Petrus dažnai rodės, jog klebonas toli kur stovi, lyg kokia dvasia, ir į juos žiūri. Ne, nežiūri, dar pikčiau— jų darbus žino. Tuomet, norėdamas tai pamiršti, taip smarkiai dirbdavo, kad, sulaukus vakaro, visą skaudėjo. Jis jautė, kad tarp jų, darbininkų, ir klebono kažkas stovi. Kažkas nejauku, lyg šmėkla tarp jų stovi ir ramumą drumsčia.

Graži diena. Vyrai pačiam ežero vidury tinklus leidžia, o aukštai saulutė juokiasi ir smulkučiais vilnimis žaidžia. Čia kregždė pro jų galvas pralekia ir balta krūtine į ežero paviršių suduoda, ten naras ant vandens supasi ar balių ančių būrelis irstosi.

Vyrai traukia tinklą ir mąsto, kas galėtų būti, kad toks sunkus.

— Gal akmenį pagavom? spėja vienas.

— Gal koks kelmas? taria antras.

— Kas čia kelmą dės, abejoja trečias.

Prie valtės krašto pasilenkę, stengiasi žiūrėti, bet pro vandenį nieko nemato. Dar kelis syk virves truktelėjo ir giliai pasirodė palša dėmė.

— Žuvis! suriko nudžiugę.

— Didelė žuvis!

Po kelių minučių jie gražiai matė, kaip ilga lydeka tinkle smarkiai daužosi, ištrūkti norėdama. Visi nudžiugo, stiprai virves suėmė ir netrukus valtyje gulėjo didelė lydeka. Ir kas per žuvis! Jie negalėjo atsistebėti, nors prie ežero buvo gimę ir augę.

— Ar nebus ežero žuvų karalius? tarė vienas žvejų.

— Ką gali žinoti, atsakė jam kiti.

— Ir tajp ilgai ji į mūs tinklą nepateko. Žmonės šneka, kad tarp mūs ežerū ir Žalsvių eina urvas, o tam urve pilna didžiausių žuvų, kalbėjo Petras.

— Pasaka, atsiliepė vienas vaikinai.

— Nežinau tarė Petras, bet mano tėvas pasakojo, kad kartą, Žalsvių ežere lydeką pagavę, varpelį parišę ir paleidę, o po kelių dienų vyrai tą lydeką su varpeliu mūs ežere sužvejojo.

Taip kalbėdami, jie pasiekė krantą. Lydeką iš valtios išėmė. Žuvis žiotimis orą gaudė ir smarkiai uodega smėlį plakė, jog tas į visas šalis tiško.

— Palauk, nusijuokė vyrai, neilgai žiopsėsi.

Jie paėmė lydeką ir užmovė ant stulpo, prie kurio paprastai valtis prirakindavo. Nelaimingas sutvėrimas, norėdamas išsivaduoti, rėžė uodega orą, visas virpėjo. Iš tolo žiūrint, prieš saulę ji atrodė kaip nuolat švysčiojās žaibas.

Tuo tarpu ant kelio pasirodė dulkių kamuolys. Vyrai nė nespėjo apsižvalgyti, o prie jų privaziavo karieta, ir iš jos išsoko klebonas. Siandie jis buvo gerai nusiteikęs.

— Ė, kas čia?! linksmai sušuko klausdamas.

— Tai, tėveli, sutvėrimas, kur iš mūs visus metus ištrūkdavo, atsakė Petras.

— Puikus daiktas! stebėjosi klebonas. Tik, vyručiai, nekaninkit, nuimkit nuo stulpo.

Lydeką nuėmė, o klebonas ilgai ją gėrėjosi. Žvejai stovėjo patenkinti už jo, savo laimikiu džiaugdamiesi.

— Vyras esi, prabilo pagaliau klebonas ir paplojo per petį Petrul, kurs pirmutinis stovėjo.

Žvejai pajuto, kad tą valandą tarp jų ir kunigo kažin kas trūko ir pražuvo. Kai klebono karieta po valandėlei dvaro vartuose pranyko, žvejai nuo kranto valtį pastūmė ir nusiųrė į ežero vidurį. Jiems atrodė ir saulė arčiau tą dieną prie žemės prislinkus, ir gamta gražesnė, ir vėjas švelnesnis: dingusi ramybė ir senas džiaugsmas tuo metu pas juos grįžo.

Kariūnas

K. Simonis

Organizacinio darbo reikalavimai

„Aš miegojau, miegodamas sapnavau, jog gyvenimas grožybė tėra: pabudau ir pamatčiau, jog gyvenimas pareigos tėraėjimas“

Kantas.

Mes ateltininkai turime jau aiškiai nustatytą, išdirbtą ideologiją, aiškiai formuluotus principus ir pareigas. Gyvendami pagal tą ideologiją mes tapsime visai tobula organizacija ir galėsime būti pavyzdžiu daugeliui kitų organizacijų. Nors daugeliu atžvilgių mes pirmąją vietą esame laimėję, tačiau giliau pažvelgus į mūsų organizacinį gyvenimą galima rasti dar kai kurių netobulumų, kurie būtinais reikia pašalinti. Čia norima suminėti, keletas praktinio pobūdžio pareigų, kurios organizaciniame gyvenime valdina nemažą vaidmenį.

1. *Veiklumas* ir energingumas gimdo gražiausius kultūros žiedus; apsilaidimas ir nedarbas pasmerkia žūti didžiausius ir gražiausius sumanymus. Susnūdimo ir tinginystės yra pas mus dar gana daug. Mes ateltininkai turim sulaužyti tas vergovės liekanas, pilko gyvenimo rutiną ir sukelti visoje tautoje energijos pasireiškimą ir veiklumo nuotaiką. Mūsų kuopos turi būti neišsenkančios energijos šaltiniai. Mes neprivalome bijoti didelių darbų ir nueiti prieš juos rankas. Turi dirbti ne vien vadai, bet visi nariai. Tik visi veikdami geriau įsisaugonsime į mūsų organizacijos kilniuosius uždavinius ir atsileksime didesnių laimėjimų. Mūsų veikimas neprivalo būti monotoniškas vienodas, bet vis turi pasireikšti naujomis lytimis, naujais žyglais ir užsimojimais. Mes visuomet privalome atsiminti, kad darbas yra geriausias mokytosas ir kad dideli darbai yra mūsų gyvybės reikalas.

2. *Tvarkingumas.* Neuztenka veiklumo, bet reikia ir tvarkos. Netvarka organizacijos pančiai, jos stabdis ir net žudytojas. Mes dažnai neįvertiname ir pamirštame tvarkingumą ir gyvename tik ideališkais susižavėjimais. Tačiau tvarkingumas reikalingas visur, kad ir mažiausiuose dalykuose. Visos kuopų raštinės, vedamos knygos ir susirašinėjimai turi būti kiek galima tvarkingai vedama. Kuopos dažnai neįsivaizduoja, kokią jos netvarką daro neatsižadamos laiku pranešimų, anketų, neišpildydamos kitų reikalavimų. Palmėm pavyzdžiui ankletas. Kiek jų mūsų organizacijoje buvo daryta ir išleista! Tuo tarpu nei vieną kartą jų daviniai negalėjo būti tikslūs ir apibrėžti, nes kiekvieną kartą vis rasdavosi kuopų, kurios anketų laiku arba net visai neatsižadavo.

Tvarka mus turi lydėti kiekvienam žingsny. Taip pat neprivalome pamiršti punktualumo, kuris yra vienas didžiausių tvarkos palaikytojų.

3. *Sąžiningumas.* Mūsų tautoje dar iš priespaudos laikų yra užsilikusi bloga tradicija žiūrėti į valstybės bei visuomenės turtus

labai abejingai, jei taip galima išsireikšti, ultrakomunistiškai. Laisvai tuos turtns naudoti, išsisukinėti nuo įvairių mokesčių nelaiškina jau taip dideltū nusikalėjimu. Tas blogas reiškinys yra pėrėjęs į organizacijas ir sudaro vieną priežastį, kad organizacijose pliniginiai reikalai blogai stovi. Šių reiškinų kartais pasitaiko ir mūsų organizacijoje. Nerangus nario mokesčio ir spaudos organų prenumeratos užsismokėjimas, įvairių skolų laiku neatsilyginimas daro labai blogą įspūdį.

Kad būtume visai laisvi nuo pasitaikomų apsileidimų ir pagundų, reikia visuomet su svetimais plinigais elgtis kuo atsargiau. Juos laikyti griežčiausioj kontrolėj ir tiksliai vesti išdo knygas.

4. *Drausmingumas.* Organizacija be drausmės maža kuo skiriasi nuo paprastos mīnlos. Nedrausmingas asmuo neišvenglamai patenka į neprotingų savo užgaidų ir instinktų verguę, o nedrausminga visuomenė skęsta paprastai netvarkoje bei anarchijoje — sako prof. Šalkauskis. „Kad gyventume ir laimėtume, kalba vienas pedagogas, pasauly turime būti drausmingi. Drausmingas yra tas, kuris tinkamai eina uždėtas pareigas ir moka paklusti išmintingems organizacinės tvarkos reikalavimams. Mokėjimas paklusti net sudaro tam tikrą meną, be kurio negalima visuomeninė kultūra. Gerai supраста organizacinė drausmė visai nepanaši į vergiškumą, kur vien reiškiasi nesąmoningas įsakytojų norų pildymas.

Vadų įsakymai bei drausmės prižiūrėjimai turi būti išmintingai daromi, o tada jie bus visų mielai pildomi ir visoj organizacijoj jausis darnumas ir geras sugyvenimas.

Prie šios progos galima tarti keletas žodžių apie organizacinį mandagumą, kuris visą veikimą daro malonų, gražų ir jaukų. Čia iš vienos pusės turi pasireikšti narių prisirišimas ir gerbimas savo vadų, mokėjimas juos užjausti sunkiame darbe; iš kitos pusės vadai privalo škaltytis su nariais ir mokėti juos prie savęs patraukti.

Balgdamas dar noriu iškelti draugiškumo reikalą. Nors mes ir esame draugiški, bet organizacijoj jaučiama tam tikro šaltumo, šturštumo. Mes per maža branginam savo draugus, greit juos nelaimėje ar nepasisekime apleidžiame. Nemažas mūsų savymėllės jausmas draugiškumui taip pat labai kenkia.

Ateltininkas ateltininkui turi būti geriausias draugas.

Balgiamė 1927 metus. Greit ateis Kalėdos ir Nauji Metal. Pasiryžkim nuo Naujų Metų atsikratyti senų klaidų ir su nauja energija, nauju pasiryžimu, suglaudę elles žygiuokim į Naują Rytojų.

Dr. jur. Pr. V. Raulinaitis

Vado asmenybė

(Paskaita, laikyta ateltininkams visuomenininkams Palangoj per Reorganizacinę Konferenciją 1927 mt. liepos 15—20 d.)

1. Vadų reikalingumas. Jau ne nuo šandien privatiniame ir viešajame gyvenime mes matome atskirus asmenis, kurie turi pareigas ir rūpinasi ne vien savais, bet ir kitų bendrais reikalais valdo atskiras įstaigas ar įmones, turi savo žinioje žmonių ir turtų.

Tokia gyvenimo santvarka yra neišvengiama, nes jei visi žmonės imtų visu kuo rūpintis, tai išeitų didžiausias nesutarimas ir netvarka. O tvarkos ir darnumo gyvenimas reikalauja taip, kad tam ir atskiri, tuo dalyku besirūpiną žmonės reikalingi. Juos mes galime vadinti vadais. Tuos vadus mes randame kaip draugijose, taip visuomenėj, kaip šeimoj, taip ir valstybėj. Šitie vadai yra socialiniai—visuomeninė ir politinė būtenybė, be jų socialinis ir visuomeninis gyvenimas pakriktų, valstybėje būtų anarchija ir suirutės, šeimynos ir draugijos negalėtų gyvuoti, iširtų ir virstų ne susitelkimo, bet ardymo židiniais, kuriuose viešpatautų visokia negera dvasia.

Mūsų organizacinis, visuomeninis ir valstybinis gyvenimas taip sparčiai tvarkomas ir naujai kuriamas, reikalingas daugiau nekaip kitose valstybėse ir tautose gerų vadų. Mažai kultūringoje tautoje daug netinkamų ir žalingų žmonių prasiiveržia į visuomenės vadovybę ir tai visuomenei vadovauja, imdami sau iš to didžiausios asmeniškios naudos. Mes, kaip ateltininkai, kol esame moksleiviai ir ruošiamės į gyvenimą, turime atjausti gerų vadų reikalingumą ir į juos ruoštis, nes pati mokykla šiam tikslui dar nepajėgia savo auklėtinių paruošti.

Pažymėję gerų vadų reikalingumą, mes turime taip pat pabrėžti tą psichologinį dorovingojo jaunuolio ar jaunuolės sielos stovį, kuris verčia jį atsisakyti nuo ruošimosi į vadus. Būtent, matoma, kad socialiniame ir politiniame gyvenime dažnai neverti žmonės vadovauja ir tą vadovybę įgauna, nesiskaldydami nė su jokiomis priemonėmis, tai doras žmogus nenori su tokiais „didvyriais“ konkuruoti ir verčiau pasitraukia iš kovos kelio. Bet čia pat turim pabrėžti, kad tokis manymas yra negeras ir žalingas, nes jei dori žmonės trauksis į šalį, tai nedorėklai—tuojau apims visas veikimo ir gyvenimo sritis ir jose viešpataus. Tada jau daug sunkiau bus juos iš tenai išprašyti. Kol nevelu, reikia pagalvoti, reikia atsikratyti kuklumo ir kartais nemalonumų kovos su nedorovingais vadais.

Ateltininkas-e turi garbingai eiti į šią kovą ir būti jai pasiruošęs. Jo išpažįstamoji religija yra aktingųjų žmonių tikėjimas, kuris skatina į darbą ir žada užmokesnį Amžinybėj. Kovoj už

savus idealus reikalingi vadai, tad pažūrėkime dabar, kokių asmens-savybių tie vadai privalo turėti.

2. Būtiniosios vado savybės. Kiekvienam darbu reikalingas tam tikras gebėjimas, nusimanymas, patyrimas. Kiekvienas gebėjimas turi visą eilę ypatybių, kurios sudaro pamatą. Tos ypatybės yra šios: 1) fizinės ypatybės—sveikata, jėga, miklumas; 2) proto, intelektualinės ypatybės: galėjimas suprasti ir išmokti; sprendimas; jėga ir vikrumas, lankstumas intelektualiniu atžvilgiu; 3) moralinės ypatybės: energija, pastovumas, atsakomybės drąsa; iniciatyva, pasišventimas, taktas, vertingumas; 4) bendras ir specialinis išsilavinimas; pastarasis liečia specialiai kurį nors uždavinį; 5) patyrimas, gaunamas darbe. Čia yra bendras pamatas, kuriuo reikia kiekvienam atsiremti; vadas gi turi dar toliau eiti. Jam privalu dar visa eilė savybių, kurias čia trumpai ir paaiškindamas nurodysiu. Ne kiekvienas žmogus gali ir turi būti vadas, nes jis neturėtų vedamųjų, bet beveik kiekvienas atšalininkas-ė yra tam pašaukti ir ši savo pašaukimą turi sąžiningai atlikti. Geras vadas galima apibūdinti šiais požymiais.

Jis turi visuose jį ir jo uždavinį liečiančiuose dalykuose greitai ir tiksliai orientuotis ir mokėti davinėti gerų nurodymų. Turėdamas išspręsti kuriuos nors klausimus, atlikti vieną ar kitą darbą, vadas privalo nesiblaškyti, per daug neabejoti ir savo pareigų atlikimo neatidėlioti, ką nors darydamas ar suėdamas su kitais žmonėmis, jis neprivalo žadėti tokių dalykų, kurių negali įvykinti arba jau kartą pažadėjęs turi ir atlikti taip, kaip pažadėta. Jei sutarta, pavyk., kur nors nueiti, susitikti, tai kitaip ir negali būti pasielgta, nes priešingai, nustojama pasitikėjimo ir gerbimo. Savo pažaduose ar darbuose per daug skubiam nereikia būti ir sprendimus patiektais klausimais reikia daryti tik supratęs dalyką ir gerai įsigilinus į patiektą klausimą, nes skubus sprendimas dažnai yra reikalingas taisyčių ir atmainymų. Kartais, tiesa, reikia savo darbuose ar sprendimuose ir rizikuoti, nes yra tokių dalykų, kurių visas pasėkas sunkiai galima numatyti, o be rizikos gali nukentėti kuris nors svarbus sumanymas ar darbas. Kad gerai orientuotumės ir veiktume, reikia nuolat vystyti savo protas, nuolat augti ir mokslintis, kitaip sustosime vietoj ir pradėsime žengti atgal.

Privatiname ir viešajame gyvenime reikia nevien žodžiais, bet ir darbais vadovauti. Menkas yra tas vadas, kuris kitus moko gerai daryti, o pats pirmą progą savo žodžiams nugriauti duoda blogą pavyzdį. Tik su gerais nusistatymais ir skelbiamomis idėjomis suderintas pavyzdys gali ir privalo mums vadovauti. Jei kas skelbia dorybes, o jų gyvenime nesilaiko, yra didelis niekšas; geriau tad tylėti ir gyventi, kaip gyvena. Deja, gyvenime ir visuomenėj tokių niekšų pasitaiko, bet čia mūsų šventa pareiga yra pasiruošti jį vadus, kad panašius asmenis iš viešojo gyvenimo kuo greičiausiai pašalintume.

Savo gyvenime ir santykiuose su žmonėmis vadas neturi būti išdidus, kuris nepakenčia kitų nuomonės, o stengiasi taip vadovauti miniai, kad ji visad jo klausytų ir jam tarnautų. Visad reikia išklaustyti ir kitų nuomonės, nors dar tai nesako, kad sulig jomis privalu ir elgtis. Jei kiti klaidingai arba vienpusiškai dalyką supranta, tai nėra būtino reikalo tam supratimui pasiduoti. Žinoma, reikalinga išaiškinti, kodėl viena ar kita nuomonė yra klaidinga arba dėl vieno ar kitų priežasčių nepriimtina.

Vis dėlto reikia draugijos ar visuomenės tarpe duoti progos visoms rimtesnėms nuomonėms pasireikšti, jas apsvarstyti, kad ir kiti asmens, kurie šlandien nėra vadai, rytoj poryt priprastų ir atėjus reikalui, vadų vietas užimtų. Savo sumanymuose, darbuose ir santykiuose su kitais žmonėmis reikia visados būti savų principų ribose. Galima nepripažinti kitų nusistatymo, galima kovoti su savo idėjiniais priešais, nekęsti jų klaidų, bet juos reikia mylėti, kaip savo artymą.

Geras vadas su dorovingais žmonėmis moka susitarti ir sugyventi; jis žino, kaip ir kiek reikia kitiems nusileisti, kur reikalinga savo ambicija turėti ir išlaikyti. Tam tikslui vadas auklėja savo vailą, ją kasdieniniais darbais ir pareigomis užgrūdina; jis pasirenka geras knygas skaityti, skaito tik tas, kurios skatina į darbą, į aktingumą, duoda optimistinių minčių ir nusiuteikimų, o pesimistinių knygų, neturiningų ir nenaudingų gyvenimui ir darbui neskaito, nes gyvenimas trumpas, o knygų daug ir jų visų visvien niekados neperskaitysi. Tad geriau yra skaityti kas naudinga, o ne kas gali papulti. Vadas turi mokėti gyvenime susitvarkyti. Jis privalo žinoti svarbiausius kiekvieno, o ypač vado, veikimo elementus. Tai visa trumpai suglaudus bus: pramatymas, dalykų sutvarkymas, sugebėjimas nusistatyti, paskui vykdyti ir turėti darbe patvarumo bei mokėjimo savus darbus, savas mintis, jausmus ir sumanymus kontroliuoti. Be to dar, vadas turi mokėti savo veikimui nustatyti tikslą, jį organizuoti, pasirinkti padėjėjų, mokėti visų darbus derinti, juos valdyti, kontroliuoti ir dėti atitinkamą sankcijų. Reikalinga išmanyti kolektyvus, visuomeniškas gyvenimas ir žinoti jo pagrindai, kas pasiekama sociologiniai visuomeninėmis studijomis ir savais gyvenimo stebėjimais. Veikimas reikalauja, kad visuomenė ar draugijoje esančių žmonių siekimai ir valios būtų suderinti į vieną didelį, kitus vyranjantį siekimą ir vieną pasiryžusią vailą, kitaip darbas nesiseks. Patsai darbo atlikimas reikalauja padalinimo: visa atlikti vienas vadas nesugebės, jam turi bendadarbiauti ir kiti, kuriems padalintas uždavinys, ir kaskart privalo mokytis, kaip įvairius darbus tiksliau ir geriau atliktus arba, trumpai tariant, kaip turi būti darbo metodai tobulinami.

Jau ir jaunutis moksleivis-e gali savajame gyvenime pratinintis būti vadu. Čia galima mokytis iš savo darbų ir pareigų sutvarkymo, iš draugavimo su kitais, iš sunkių ir saulėtų bei džiaugsmingų gyvenimo valandų. Čia, pav., gali būti naudinga

mokyti tvarkyti savas kambarys, knygos, nustatymas darbo ir poilsio valandų, gebėjimas duoti komandą draugų tarpe, kaip va—ekskursijos, žaidimų, šokių metu... Reikia stropliai saugoti save nuo jaunatvės, kad nepakriktum moraliniu atžvilgiu, nenu-pultum skalstybėje, nesuvystum fiziškai. Neigiamosios būdo savybės turi būti tuojau šalintamos, pav., beveik daugumai priprastas iš-didumas mažintinas ir naikintinas, nes išdidumas šalina nuo žmonių ir verčia savy užsidaryti. Dora, sveika savigarba ir išdi-dumas yra lelstinas ir būtinas.

3. Vado asmenybės ugdymas. Mes kalbėjome apie tai, kokių savybių turi būti vado asmenyje, dabar pažūrėkime, kaip šias savybes galima ir reikalinga išauginti. Žinoma, čia aš nematau nurodyti smulkiai visų galimumų ir duoti konkrečių patarimų. Mūsų reikalui pakaks bendrų minčių. Ruošiantis į vadus, yra būtina sąlyga geras intelektualinis prisirengimas, kuriuo paskui galima būtų pajėgti tvarkyti kaip savo privatinis taip ir bendras, viešas gyvenimas, kad būtų galima nusimanyti viešojo gyvenimo reikalais ir reikalavimais ir juos derinti į užsibrežtojo tikslo atsiekimą. Viešųjų reikalų geras vedimas ir įlėms visuomenės palenkimas galimas tik tinkamu ir mokslingu išsilauklėjimu, nes demokratijos laikais jėga negali būti įtikinantis ir atsveriantis motyvas ir akstinas. Mokslas yra tiek svarbus, kad ši jo svarba net jau Senajam Įsta-tyme pažymėta, kur sakoma: Mokslas duos vietos tarp didno-merės (EccI. XI,1), net amžius nesvarbu, ir jaunas bus senų gerblamas (Sap. VIII,10); žinome, kad 12 metų Jėzus Kristus sužavėjo visus savo mokslingumu Jeruzalės bažnyčioj.

Prie bendrojo mokslingumo ir savo profesinio kompeten-tingumo reikia, kad geras vadas nusimanytų ir religijos dalykus ir turėtų drąsos būti ir rodytis katalikas mūsų gyvenimo sąlygose, deja asmenišku žvilgsniu dažnai yra žalinga, bet tikras katalikas to neturi baugintis, kaip daro liberalai, ir kiti, kurie bijo kovos už religiją ir geriau laikosi neva neutraliai, nors iš tikrųjų neutra-lumas nėra galimas.

Mūsų studijoms turi vadovauti šūkis — Ad hoc volunt intelligere, ut bene faciant — visa tam, kad gera darytų. Tautos didybė ir atspara pirmiausia yra jos atskirų narių moralinėje vertybėje, nes aukšta technika ir dideli turtai nesudaro to lobio, kuris mus ugdytų. Tiesa, visa tai reikalinga, bet prie jų būtina reik turėti moralinę asmenybę mokslas, žinią, kas kartoduoda tautai kultūrinį augimą ir materialę gerovę. Visuomenės auklėjimas sąmoningu t. e. ir principų vienuroje yra sąlyga, kuri ligainui sudaro visuomenės ir tautos stiprybę. Ši stiprybė gali būti visuomenėje bendra viešąja nuomone atremta.

Anot jezuito Felix, viešojo opinija yra pasaulio karalienė, bet šią karalienę valdo ir jai nurodymų duoda kalbą, kuri išteka faktipoji pasaulio valdovė. Todėl reikia mokyti savo mintis formuluoti, parašyti ir reikia išmokti kalbėti, kas duoda progos

velkti jausmus, žaldžiant gražiais žodžiais, taip ir pavergti valią ir protą. Gera kalba tur būti sklandi, darni ir suprantama, laisva nuo svetimų žodžių ir atskirų sakinių.

Prie kalbos turi būti priderinta taip pat kalbėtojo nuotaika, jo veido išraiška, judėjimai ir t. t.

Kai kurie jaunuoliai-ės, sugebėtų kalbėti ir gražiai savo mintis išdėstyti, bet bijo pradėti. Patariama kiekvienam-ai suprantama ir veik visus pradedančius apimanti baimė nugalėti; ją nugalėjus, bus galima toliau laisvai pradėti kalba ir savo mintys reikšti. Norintieji ilgesnę ir rimtą kalbą pasakyti, turi ją paruošti, savo mintis gerai sutvarkyti, pravartu net pasirašyti, bet patartina jau laisvai išmokti, kad nepasidarius dirbtinai savo kalbos įrankiu.

Vadams ir visiems kalbėtojams reikia atsiminti, kad be reikalo ir tuščiai nepravartu kalbėti ir kitus savo kalbomis varginti. Pačios kalbos turi būti klausytojams prieinamos ir neperilgos, kad jų nenuvargintų. Mūsų tarpe, lietuvių, pastebėta, kad per daug kalbame, savo kalbomis norime pasirodyti, kad ir kartais nesame toki, koki turime būti ir kokias mintis skelbiame. Geriau rečiau ir mažiau kalbėti, vis pasirenkant tikrą ir neabejotiną reikalą, negu kad daug tuščiai kalbėti, tuo kitų ir savo brangų laiką gaišinti.

Prof. Pr. Dovydatis

Didžio vyskupo V. E. Ketteler'io jaunystės, studijų ir civilinės tarnybos metai

(Atleiskamams susipažinti jo 50 metų mirties sukaktuvių proga).

Šių 1927 m. liepos m. 13 d. sukako lygiai pusšimtis metų, kai visa katalikiškoji Vokietija stovėjo liūdėdama prie karsto savo žemės didžio vyro—Majnc'o vyskupo V. E. Ketteler'io. Šiųmetinės jo sukaktuvės taip pat buvo katalikiškoj užsienų spaudoj plačiai prisimintos. Lietuvių katalikiškoj spaudoj šias sukaktuves teko minėti šias eilutes rašančiam. Tuo tikslu ir parašiau paskubomis šios straipsnelius:

- 1) „Ketteleris—darbininkų vyskupas“¹⁾, apibūdindamas Kettelerį iš atžvilgio jo nuopelnų darbininkų būviui gerinti;
- 2) „Ketteleris—socialinis vyskupas“²⁾, liuddamas daugiausia, jo socialinės politikos ideologiją; ir
- 3) „Ketteleris—tikrai modernas kunigas ir vyskupas“³⁾, vy-

¹⁾ Darbo Žmonių Kalendorius 1928 m. (Darbo Federacijos leidinys).

²⁾ Krikščionis Demokratas 1927 m. gruodžio mėn. Nr. (L. Krikščionių Demokratų Partijos leidinys).

³⁾ Tiesos Kelias. Religijos bei doros mokslo ir visuomenės gyvenimo mėnesinis laikraštis. 1927 m. gruodžio mėn. Nr.

Vyskupas V. E. Ketteler'is.

riausiai valzduodamas, ji kaip ganytoją visuose hierarchijos laipsniuose ir iš ganytojo šono jo įsidirbimą į socialinę gyvenimo sritį.

Po šių visų stralpsnių tariasi ir „Atelties“ skaltytojams būtų pravartu susipažinti su Ketelerio tuo gyvenimo laikotarpiu, kurį įdomiausias jaunuomenei. Tada mėginu čional padaryti.

* * *

Vilhelmas Keteleris gimė 1811 m. Kalėdų švenčių pirmąją dieną (gruodžio m. 25 d.) šeštuoju kūdikiu Ketelerių šeimynoj Mūnsterio mieste Vestfalijoje, tuo laiku ji valdant prancūzams. Keteleriai buvo bajorų kilmės—grafai, tačiau ne iš pačių gukštųjų ne „grynojo kraujo“, bet iš žemesniųjų, kurie susiformavo viduriniai amžiais iš tos gadinės didikų tarnų. Keteleriai Mūnsterio mieste didumoj gyvendavo tik žiemomis, o vasarą šalia Mūnsterio — savo pily Harkotten, puslankely tarp Warendorf'o ir Iburg'o. Kai Vilhelmo tėvas atsisakė iš valstybinės „landroto“ tarnybos ir apsigyveno privatiu gyvenimu, tai ši pilis virto tikruoju visos Ketelerių šeimos židiniu.

Vilhelmo (jis, kaip „atneštas“ per pačias Kalėdas, dar buvo gavęs ir Kalėdų vardą „Emanuelis“, ty „Dievas su mumis“) gimdytojai buvo puikūs žmonės ir kaip bajorai, ir kaip krikščionys katalikai. Mums, lietuviams, kurių bajorija didžiausioj daugumoj virto savo tautos išgamomis, nepilgu valz dintis ir kurio kito krašto bajorą telgiamais brožais. Tačiau Vestfalijos bajorijos būta visais laikais kitokios: ji savo aukštesnę luominę būklę visuomenėj suprato kaip ją didesnių krikščioniškų pareigų už dė jimą žemiau stovinčios visuomenės atžvilgiu (kaip patsai paskiau buvusi vyskupas Keteleris žiūrėjo į bajorystę ir bajorų pareigas, plačiau minėjau pirmiau — „Tiesos Kely“).

Ketelerių namuos viešpatavo tikras dievobaimingumas su namų sąmone ir griežta drausme. Šeimynoj buvo kalbama bendra malda. Kasdien kalbėdavo rašančių. Gimdytojai pirmoj eilėj buvo susirūpinę savo vaikus (jų viso buvo devynetas) auklėti tikroj krikščioniškoj dvasioj Dievui ir amžinajam gyvenimui. Berniukai ir mergaitės nebūvo lepinami kaip tai dažnai daroma toliuose didikų namuose. Harkottene „diena anksti prasidėdavo“. Valkų apdaras buvo paprastas ir kuklus. Bernalčiams kepurų visuos namuos nebūdavo, o apsiaustus jaunieji bernalčiai (buvo 6 bernalčių ir 3 mergaitės) tegaudavo 18-tais amžiaus metais. Drabužių papuošalams ir smaguriams nebūvo vietos. Kadangi gimdytojai iš savo vaikų norėjo turėti ne lepšes ir ištižellius, bet tvirtu būdu žmones, tai juos nuo mažens ir pratindavo grūdintis bei marintis. Gimdytojai, reikalaudami iš vaikų drausmės, betgi ir patys švietė jiems atsižadėjimo paveikslu.

Ketelerių riteriška pilis stovėjo tarp girių, todėl vaikų būrys, džiugindamas savo tėvučius, augo atviroj gamtoj, ore ir saulėj. Tėvas buvo alstringas medžiotojas, kurį pamėgimą buvo iš tėvo

paveldėjęs ir Vilhelmas. Ir iš visa Vilhelmas skyrėsi iš kitų vaikų savo gyvumu, buvo toks išdykėlis, toks wilder jūnge, kuris dėl savo ūmaus, alstringo būdo savo auklėtojams ir mokytojams buvo nepigu suvaldyti. Tačiau jis buvo geros širdies, niekam nieko bloga nepadarydavo. Kaip jam pyktis veikiai užėldavo, taip veikiai ir praėdavo, ir jis buvo linkęs taikytis, paslrenkęs atsiprašyti tų, kuriems buvo padaręs nemalonumo.

Pirmasis mokslas ėjo gimtuose namuose pasamdyto mokytojo teikiamas. Bavo griežtai reikalaujama išmokyti užduotas pamokas ir padaryti uždavinius, kad būtų mokytojų malonumo. Šitai nepadarius, mažas išdykėlis Vilhelmas buvo baudžiamas neduodant jam jo mėgiamo valgio. 1823 m. Vilhelmas lankė katedrinę mokyklą, o paskui trumpą laiką gimnaziją Mūnstery. Tačiau gimdytojai, matydami Vilhelmo smarkų būdą, nusprendė jį išskirti iš kitų vaikų ir atiduoti į kietesnes rankas. Todel trylikos metų Vilhelma, atėmę iš gimtinės gimnazijos, atidavė jį jėzuitų auklėjimo įstaigon Brig'e (Wallis'o kantone, Šveicarijoje), kurią ir šilap daugelis lankė iš Vokietijos. Ketelerių Vilhelma su sąlyga paslėmė taip pat tuomet ten važlavęs jaunas grafas Stolberg'as, vėliau vienas iš šv. Bonifaco sąjungos įkūrėjų. Vilhelmas džiaugėsi kelione; tačiau kai reikėjo atsiskirti su gimtine, liejo graudžias ašaras, kurias tačiau veikiai išdžiovino kelionės įspūdis.

Keltas ėjo per Maincą, kame keleiviai buvo apsisutoję viename viešbuty. Kas tuomet būtų galėjęs pamanyti, jog šis gyvas, jaunuoliška jėga trykštantis moksleivukas sėdės šlame mieste Šv. Bonifaco vyskupiškame soste? Tačiau Dievo keltai, tai ne žmonių keltai; ir Dievas yra stebuklingas ne tik savo šventuosiuose, bet ir visuose, kurie nori toki būti.

Brige naujas auklėtinis veikiai apsiprato, kaip tai matyti iš jo laišku gimdytojams ir broliukams su sesutėmis. Jo nesuvaldoma prigimtis, jo pirmuonis gamtiškumas, vertęs taip susirūpinti jo tėvučius, rodo ir čia nekartą pasireiškė, tačiau su savo draugais jis betgi galėjo gerai sugyventi. O rūpestingai ir energingai vadaujamas savo mokytojų, jis pamažu išmoko save nugalėti, nors ir iki subrendusio amžiaus kai kuomet turėdavo sau daryti prievartos, iki visiškai save apvaldė.

Brigo įstaiga buvo internacinis institutas, kurio auklėtiniai buvo susirinkę iš daugelio kraštų; daugiausia tačiau čia buvo prancūziukų ir vokietukų. Svetimame krašte esant ypač kyla gimtojo krašto meilė ir pasilgimas. Tai ir Ketelerukas stipriai jautėsi esąs vestfalielis ir prūsas (mat, tėvas buvo Prūsų tarnybos valdininkas). O kai prancūziukai draugai jam kumšteldavo ar pešteldavo, tai ir jis duodavo jiems pajusti savo prūsiskumą su vestfališka kumščia.

Atostogomis mūsų mokiniai būtų labai buvę malonu parodyti gimtinę, tačiau Keteleriai buvo protingi ir taupūs žmonės. Keltas iš Šveicarijos į Vestfalią buvo tolimas ir kelionė buvo

brangi. Todel ir neleisdavo Vilhelmui važiuoti namon; užtat atsi-lyginimui jam tėvai leisdavo atlankyti savo gimines Švabuose, kame jis galėdavo eiti ir medžiuoti.

Moksiniai gerai sekantis, po ketverių metų Vilhelmas 1828 m. rugpjūty baigė įstaigą su gerais pažymiais. Aple savo mokytojus jis iš aikė gera atminimą per visą gyvenimą; jis, atsiskyręs nuo jų, kaip paskiau pats rašė, „su giliausia pagarba ir neabejotiniausiu įsitikinimu, kad jų būta tokių žmonių, kurie kasdien patys sau statydavo aukščiausių dorovinių reikalavimų“.

Džiaugsmingai jis parvyko Harkotten'o pilyn (VIII dt), kame gimdytojai jį nuoširdžiai priėmė ir kame jį „džugines kiekvienas medis“. Dabar tai prasidėjo džiaugsmingas medžiokimas po girias ir pievas. Bet čia ir vėl atsitikdavo, jog jį apvaldydavo sena aistra—pyktis. Jis gyvenime kovojo ne vieną kovą, jį pavadino „karliaujančiu“ vyskupu, tačiau sunkiausia kova jam teko kovoti su pačiu savim, bet ir šioj srity jis buvo laimėjęs puiklausią kovą.

Polsio dienomis veikia praėjus, teko vėl užgulti ant knygų. Gerai padirbėjęs, jis stoji laikyti subrendimo egzaminus ir juos išlaikė 1829 m. rugpjūty. Tik dabar tat 18-kos metų grafitis turėjo jau dokumentą, įgalinantį studijuoti universitete. Laikinas tikslas buvo atslektas, pasaulis buvo atviras. Dabar jis jau bus laisvas, nebe tiesioginėj tėvų ir auklėtojų priežiūroj. Dabar jį laukė platus pasaulis su visais jo malonumais, bet ir su visais pavojais.

* * *

Savo motutės gerų norų ir tėvelio rimtų įspėjimų palydėtas, Vilhelmas 1829. XI. 29 išvyko į Goettingeno universitetą. Ilgai negalvodamas dėl pasirinktinio mokslo, jis nuėjo savo tėvo ir vyresniojo brolio pėdomis: pasirinko teislių mokslą, kuris ir jį turėjo nuvesti į Prūsų valstybės valdininkus. Tame pat universitete šiuo metu buvo studijavęs ir paskiau išgarsėjęs Vokietijos katalikų vadas Ludvikas Windhorst'as*), su kuriuo tačiau Keteleris tuokart, rodos, arčiau nebuvo susiėjęs.

Jau ir ano meto universitetuose gana buvo įsivyravęs religinis indiferentizmas, ypač pavojingas studentams katalikams, kadangi tuomet nebūta nei katalikiškų studentų sąjungų, nei korporacijų. Užtat gana buvo tokių sąjungų, kuriose studentai politika, laidokavo ir menzūravosi (kažojosi kardais dvikovose). Tokio sen stodavo nariais ir daugel katalikų, kadangi ir iš katalikiško požiūrio čia nebuvo matoma esant daug bloga.

Tatal ir Keteleris tapo vienos tokios grupės—„Guestphalia“—narys. Dėl savo ūmios prigimties nelgal trukus ir jis už įžeidimą buvo pašauktas dvikovon, iš kurios išėjo netekęs savo nosies galo ir dar pelnęs keturiolikos dienų karcerio, kurią bausmę jis vėliau turėjo atsėdėti Heidelberge. Galima suprasti, kaip

*] Aple jį buvo rašyta prieškarinė „Atelty“.

rimtai gimdytojai pažūrėjo į šlokį sūnais žygi; tėvas pareiškė nesileisias jo į akis tol, iki jis nebūsiąs susigydes. O gydymas truko ilgokai, nes gydomasis nelurėdavo kantrybės būt su apraišlotu veidu ir viską nusidraskydavo. Viename savo laiške tėvams jis rašė, kad juk jiems netaip jau esą svarbu, ar jų sūnais nosis truputį ilgesnė, ar trumpesnė. Tačiau tėvas šio juoko juokais nenuleido. Todel jau Berline Vilhelmui teko pasiduoti itin nuobodžiai bei įkyriai kuracijai, kuri tikrai taip pat būtų nedavusi vaisių, jei jo geroji motutė nebūtų paskubėjusi pas savo sūnelį ir jį apaminusi savąja motiniška mielle bei rūpestingumu. Pagaliau suželstasis tiek apsigydė, jog veldas galėjo būt neaprašiotas ir galima buvo vykti tėviškėn. Paprastu būdu praleidęs atostogas Harkottene, rudenį jis grįžo Berlinan toliau studijuot. Tačiau ir čia jam nepatiko, ypač dėl čionykščių paprčių palaidumo. Todel po dviejų semestrų jis ir Berlinui parodė nugarą, persikeldamas į Heidelbergą, kame gavo pažymėjimą, jog „pažymingai uoliai“ buvo lankęs paskaitas. Tačiau kadangi universiteto teismas jį čia priverstė atsėdėt Goettingene pelnytą karcerio bausmę, tai ir iš čia jis nukratė dulkes nuo savo kojų, atsikeldamas studijuot į Muncheną, kame paskaitų klausė pagrįtinu uolumu.

Nemalonūs jaunuoliškos lengvamanybės padariniai telgiamai paveikė jo būdą. Nuo šio laiko jis pasižymi rimtomis studijavimo pastangomis. O čia dar visą Ketelerių šeimyną išliko skaudus smūgis — tėvo mirtis 1832. VII. 30. Studentui Ketelerinui teko ir savo materialinės išlaidas sumažint. Visa tai jis priėmė su vyrišku rimtumu ir krikščionišku nusizeminimu. Surimtėjęs grįžo jis namon atostogų. Net nuo savo mėgiamiausios medžlokės dabar atsisakė, kad pasilikų su knygomis. Studijas baigti vėl nuvyko į Berliną, kame dvejetas jo brolių lankė karliniukų mokyklą. Baigimo egzaminą išlankė Mūnstery, gaudamas gerą pažymėjimą, jog yra visai kvalifikuotas būti jūridiniu valdininku.

Apie vidujinį studento Ketelerio gyvenimą yra žinoma, kad jis šnuo laiku nors „nebuvo uolus katalikas“, tačiau „aukščiausia pagarba šventai religijai“ jame nebuvo išnykusį. Taip jis pats paskiau vieną kart apie save pasisakė artimam dvasininkui. Kitą kart jis taip rašė apie savo studentavimo laikus: „...aš buvau ein flotter Student, bet nuo tokių dalykų, kurių aš būčiau turėjęs gėdytis prieš žmones, Dievas mane apsaugojo“. Naujaušias Ketelerio biografas Vigener'is (sakoma atpuoles katalikas), nors, matyt, ir labai norėtų studentą Ketelerį turėt palikusį be tikėjimo, betgi, ir šiaip ir taip vingiuodamas, pagaliau turi pripažint, „jog tikėjimas jame nebuvo dingęs, bet tik buvo išblukęs in atšales“, o sugrįžimas gimtinėn jį vėl privedęs „prie uolėsnių bažnytiškumo“.

1833. V. 29 d. jaunas juristas Keteleris Mūnsterio teisme atliko tarnybinių priesaiką ir pradėjo praktikos darbą. Jis buvo

uolus ir punktualus valdininkas ir, kaip paliudijo jo viršininkai, dirbo „labai uoliai ir sutelkdamas patenkinimo“ Šiuo laiku (1833/34) jis atliko ir vienerius metus karo tarnybos husarų pulke. Ir čia viršininkai juo buvo patenkinti. Atsitarnavęs, gavo pažymėjimą, jog galiis būt tinkamas į atsargos karininkus. Dar ir 1838 m. vasarą jis atliko atsarginių pratybas kaip poka- rininkis. Nes į karininkus jis nesiekė, kadangi kareiviškos tar- nybos iš visa nemėgo. Vienaime savo laisvų jis kareivišką mun- dierą sulyginō su pamisusiems ilgoniams prilevartos drabužiu (Zwangsjacke). Jis turėjęs igimto prikľumo kareiviškam gyvenimui taikos metu. Jo prigimčiai daug daugiau būtų tikęs rimtas žygis tėvynel arba kitam aukštesniam laubl ginti.

Balgęs savąją karo tarnybą 1835 m. pavasarij, tų pat metų rudenj jis, išlaikęs tam tikrą egzaminą, buvo paskirtas Aukštes- nlojo Telsmo referendaru. Ir savo naujose pareigose referenda- rās Keteleris pasižymėjo uolumu ir pareigoms ištikimumu. Jis dabar turėjo 25 m. amžiaus. Jo kilmė ir turimoji pozicija, jo dvasios ir kūno savybės laidavo jam garbingą, visuomenėj vietą. Jam—aukšto ūgio, gražaus veldo, gyvam, vikriam apsiėjime šyp- sojosl pulki ateltis, ir jo tokia pozicija nevienam turėjo atrodyt tikrai pavydėtina.

Aple jauno referendaro vidaus būklę ir plėtotę šiuo metu vlenas jo biografų, prelatas Forschner'is, taip rašo: Jo apsigyve- nimas Münsterj, jo ramus nuolatinis darbas, jo artimesuloji aplinka, mieste ir ypač aukštesniuose luomuose įsigyvenusi tikrai katalikiška dvasia, darė jam galingo poveikio. Visa gera, kas jo širdy buvo pasėta puiklu išauklėjimu, dabar šiomis apystovo- mis, Dievo malonės rāsai vilgant bet saulėi šviečiant, turėjo sudygt ir taip pat pasireikšt aikštėn. Neretai jis tuomet ankstybą rytą kellaudavo į Telgtę*), idant ten priimtų šv. Komuniją. Ir tik po to žengdavo jis į savąjį būrą. Buvo matyt, kad jame įvyko rimtas pasikeitimas.—Bet jei kas būtų galėjęs paskaityt, kas buvo įrašyta jo širdy, tai būtų sakęs, kad jis nesijautė patenkin- tas. Nepalsant viso darbo ir visos energijos, jame buvo kažko- kia tuštuma. Jo dirbamas darbas, kame buvo daug popieros o maža širdies, neatatikō jo vidujinį geismą kelt liaudies gerovę. Tarnyba jam išrodė monotoniška ir nuobodl. Jam atrodė, lyg turėtų įvykt kažkas nepaprasta ir jį iš viso to nuobodžlavimo ištraukt... Taip Foršneris.

Kogi dar galėjo trokšti jo jauna širdelė? Gal skaisčios mergelės mellės? Rods, ir šito jam nebuvo stigę. Tiktai kadangi iš keleto manųjū šiuo momentu turimų Ketelerio biografijų apie tai užsimena tik tledvi, kurių dviejų autoriai yra nedvasininkai (prof. Vigener ir Dr. Maria Mágdalena Neufelnd), ir tai užsimena labai trumpai ir neaiškiai, tai aš negallu nustatyti, kokio povei-

*] Münsterio priemiestis su stebūkinga Dievo Motinos koplyčia.

kio jo dvasios plėtotel tatal yra padarę,—kas buvo priežastis, o kas padarinys.

Antal Dr. Neufelnd'altė spėja, jog tam Ketelerio didesniam suvidujėjimui (pagilėjimui, surimtėjimui) sukelti kuris jame pradėjo reikštis jo studijų galop, be tėvo mirties, galėjo dar prisidėti „auch die Liebe zu einer jungen Dame seiner Kreise, die er äusserer Verhältnisse wegen nicht ehelichen konnte“ (taip pat ir vienos jaunos jo sluoksnių moteriškos meilė, kurios jis negalėjo vesti dėl išorinių kliūčių). Vadinaisi, jo dvasinis patobulėjimas lyg būtų buvęs kaip ir vienas iš padarinių jo negalėjusios įsikūnyt mellės.

Tuo tarpu Vigener'is prie šito Ketelerio gyvenimo įvyklo prieina iš kito šono. Antal, jis taip ir tiek rašo: „Tikra yra tiek: būsimasis vyskupas šiuo (referendaravimo) laiku buvo artli to, kad neatskiriamai susirištų su pasauliu. Jis mylėjo ir buvo mylimas. Tikėjimas, vidujinis nusistatymas, taura kilimė, visa rodėsi laimingai derinosi. Ablejų pažūros buvo panašios ir blaiviai suvokiant išorines gyvenimo sąlygas; (betgi) ekonominuose santykiuose, kurie stovėjo skersai kello judviejų ryšul, juodu matė esant Dievo valią“.—Daugiau žinių apse šitai nepaduoda nė Vigener'is. Taigi, jauno valdininko Ketelerio mellės dalykas mums palieka reikiamai neišaiškintas.

Kaip ten bebūtų buvę, betgi ir Vigener'is, linkęs tikėti vieno protestantų bajoro atsiminimams, būsią Keteleris tuo metu gyvenęs „nur als flotter Referendar“, rodydamas mažiau dvasinių bruožų už savo maldingą vyresnįjį brolių Vilderichą, — ir Vigener'is taip pat pripažįsta, kad iš savo negalėjusios įsikūnyt mellės Keteleris nepadarė jokių nerimtų išvadų. Taip pasielgiant ir reikėjo laukt tokį vyrą, kuris po keleto metų (1842) paskiau rašys savo mylimai seseriai Zofijai: „Yra ir pasilieka mano tvirtas įsitikinimas, jog esmėje esti tik dvejetas luomų: dvasinis ir moterystė. Apie pavojus esant nei šloklame nei toklame luome (ni l'un ni l'autre) jūs, moters, tikrai neturite jokios nuovokos“.

Šiaip ar taip, rimtą jaunuolį Ketelerį ir, žmonių akimis žiūrint, nepavykusi mellė neiškreipė iš rimtumo kello, bet, reikia manyt, bus jį, tuo keltu einantį dar sustiprinusi. Po šito tampa dar labiau suprantama, kodėl turimoji tarnyba jo pradėjo vis labiau ir labiau nepatenkint, kodėl jis jautė tuštumą, kodėl jis laukė ko nepaprasta, kas turėjo jį iš šios aplinkos ištraukt, nes patl ta nepavykusi išsiveikt mellė, rodos, dar nebuvo pajėgusi tai padaryt, bent tuojaus. Tas nepaprasta tikrai artinosi, nors ne iš to šono, iš kurio Keteleris jo laukė.

* * *

Referendaras Keteleris ilgesingai laukė karo su prancūzais, kuris jį turėjęs pastatyti prieš kitus uždavinius. Tačiau vietoj karo su užsieniais, kilo karas valstybės viduj: Prūsų valstybės.

(kuriui buvo priskirta ir katalikiškoji Vestfalija) vyriausybės karas su Katalikų Bažnyčia. 1837 m. lapkričio m. 20 d. Prūsų valdžia suareštavo ir išvežė kalėtį į Minden'o tvirtovę Kelno arkivyskupą už tai, kad jis nesutiko parduoti Katalikų Bažnyčios. Areštuoja-
mojo arkivyskupo ištartas žodis: „Ivyksia smurtas: Garbė Jėzui Kristui“ neapsakomai pavertė visą katalikiškąją Vokletiją. Ypač katalikišką Mūnsterio kraštą, kame Relno metropolijos arkivysku-
pą visi pažinojo ir gerbė. Snūdurlavusieji staiga pašoko tartum iš giliaus miego, rimtesniems kilo teisingos rūstybės. Keteleris, kuris areštuotą arkivyskupą buvo taip pat gerai pažinęs, žinojęs jo visą taurumą, šis įvykis ir buvo tas dūžis, kuris jį išmušė iš ikščilnio gyvenimo vėžlių.

Veikiai iškilo aukštėn visas Prūsų junkerių diplomatijos vy-
lingumas ir nesąžiningumas. Keteleris, kuris savo visame tarny-
biname juristo darbe buvo pasižymėjęs kaip griežtas teisingumo
gynėjas, kuris jau šiaip nevienu atžvilgiu buvo kritikavęs Prūsų
įstatymų vienašališkumą, dabar jau nebegalėjo šio dalyko pra-
leisti tylomis, nusilenkti tokiai sąžinės prievartai, ir todėl nusprendė
su Prūsų valdininko karjera atsisveikinti. Vos dešimčiai dienų
praėjus po sakytojo įvykio, jis paprašė pusės metų atostogų, ir
dar prieš joms pasibaigiant, 1836. V. 26 pareiškė savo vyresny-
bei, jog turįs pareigos išeit iš ikščilnių tarnybinių santykių.
„Tokiai valstybei, kuri reikalauja paaukot mano sąžinę, aš ne-
galiu tarnauti“ — rašė jis paskiau (1838. VII. 9) savo broliui
Vilderichui.

Gallai — kas gal pasakyti. Nes ir kaip valdininkas-juristas
jis buvo turėjęs prieš akis aukštus uždavinius. Savo bajoriško
luomo uždavinį jis buvo statęs sau prieš akis kaip senobiškas
krikščionių riteris: būti teisės ir teisingumo globėju ir rėmėju.
Iš jo riteriškos teisės sąmonės ėjė nepakentimas visokios netei-
sybės ir simpatija vargstančiai bei kenčiančiai laudžiai. Jis upin-
gai kalbėdavo apie „landrotą“ vlietą, kurią pasiekęs valzdavosi
daug galėjęs padaryti žmonių gerovei pakelt. Nes kaip kiek-
vienas kilnus žmogus, taip ir Keteleris, užjautė svetimam vargul,
kurio jausmo sustiprinimą jis buvo, rods, paveldėjęs dar ir iš
savo galingos motutės...

Taip, tai vis puikios savybės. Tačiau, kad šios kilniosios
Ketelerio savybės galėtų išsiviekti plačiausiu matu, daug platesniu
kaip kad jam juridiniu valdininku esant, apvalzda ir buvo paskyrus
mūsų juristui kitokį gyvenimo kelią...

Išstodamas iš valstybinės tarnybos, jis buvo padaręs auką
savo teisybės meilei, savo sąžinei. Bet kas toliau? Ar nepasi-
švęst visiškai Bažnyčios tarnybai, kuri kaip tik šlokiu laiku itin
reikalinga ne ištižėlių, bet drąsių išpažintojų, netgi kankinių?...
Viena padaryta auka traukė paskui save kitą. Prusidėjo milži-
niška vidurinė kova. Padaryt sakytaį žingsnį ilgal jį sulaukinėjo
ne tiek šios didelės aukos, kaip reikalas visiškai atsisakyt nuo

sukūrimo šeimynos, nuo didellai pamėgtos medžlokės, nuo gimtojo sklypo su visais atsiminimais ir viltimis, bet kitoki dalykai: jo akyse kunigystės idealas buvo toks aukštas, jog prie jo nevalia skverbtis niekam nepasauktam. O save jis laikė kaip tik netinkamu dėl savo ydų ir silpnumų. Įsitikinimas savo silpnumu šį kuklų bei nužemintą žmogų lydėjo ir per visą gyvenimą.

Po ilgos kovos, pagaliau vieno gerbiamo draugo patariamais, 1841 m. pradžioj Keteleris nusilėmė stot į kunigus. Šį jo pasiryžimą dar daugiau sustiprino 1841 m. spalio mėn. rekolekcijos Jėzuitų Kolegijoj Insbruke. Juk ir Jėzaus Draugijos įkūrėjo keltai buvo ne be panašumo su Ketelerio keltais...

Išėjęs teologijos studijas Müncheno Universitete, Keteleris 1844. VI. 1 buvo išventintas kunigu, nuo tų metų rudens vikaravo Beckum'e, nuo 1847 m. pradžios klebonavo Hopsten'e, nuo 1849 m. rudens apaštalavo Berlyne, nuo 1850 m. vyskupavo 27 metus Mainzce. Du kart (1848 ir 1871) sutiko būti išrenkamas atstovu į parlamentą, bet kai gaudavo įsitikint neatsieksias ko tikėjosi iškovoti, velkial grįždavo į savojo veikimo tikrąją sritį—kunigavimo ir vyskupavimo.

* * *

Kaip jau pradžioj pasakiau, apie Ketelerio kunigavimą ir vyskupavimą rašiau „Tiesos Kely“. Tą savo raštą ten baigiau šokia malda: „Gerasis ir galingasis Dieve! Netrukdamas atsiųsk ir mūsų Tėvynę tokių vikarų, klebonų, kapitulos narių ir vyskupų kaip Keteleris ir bus atnaujintas jos veldas. O tik atsinaujinusi Kristuje ji įstengs susikurti ir tą nepriklausomos valstybės gyvenimą, į kuri Tu ją nevertą esi maloningai pašaukęs!“

Nors kai kam gali šital atrodyt ir keistoka, betgi, kai, aną straipsnį rašydamas, Ketelerį arčiau pažinau iš to šono, tai kitai savo rašinio baigt negalėjau. Ir nuo to laiko yra susiformavęs manų giliausias įsitikinimas, jog tik keteleriškas veikimas gali mūsų Tėvynę padaryti tokią, kokios trokšta visi gerieji jos sūnūs. Mes vis dar save apgaudinėjame manydami, kad dideli dalykai atsiekami ir be didelių pastaukojimų. Reikia, pagaliau, visiems įsitikint, jog taip nėra ir negali būti. Mūsų bažnytinio, valstybinio ir visuomeninio gyvenimo veikėjai gali turēt ir kažin kokių geriausių norų, tai dar tas nieko mums nepadės, jei nebus atitinkamų darbų. Nes „tikėjimas be darbų yra negyvas“, sako apaštalas, o „gerais norais ir pragaras grįstas“, priduria žmonių patarlė.

Kokis gi buvo kunigas ir vyskupas Keteleris savojo kunigiško ir vyskupiško veikimo atžvilgiu? „Tiesos Kely“ aš jį pavadinau tikrai modernu kunigu ir vyskupu, ir gale paaiškinau, kad modernas jis yra tuo atžvilgiu, jog turėjo atviras akis visiems reikalams, kokių tik jo gyvenimo ir veikimo aplinkuma iškeldavo. Šlokiu — pozityviu — modernumu privalo pasižymēt ir kiekvienas

rimtas veikėjas. Papildydamos, kas tenai pasakyta, šioj vietoj pridursiu, jog kunigo ir vyskupo Ketelerio veikimą reikia dar pavadinti piln utiniu kunigišku ir vyskupišku veikimu. Piln utinal Kristaus apaštalo darbą kunigas ir vyskupas Keteleris dirbo todėl, kad jis atminė ir tai, jog Kristus, žemėj gyvendamas, neapsirėžė vien tik savo dievišką mokslą skelbdamas, bet taip pat ir alk an us valgydino, ir lig on ius gydė ir, vienu žodžiu, kur tik žengė, visur visokį gerą darė. Aure, šv. Morkaus evangelijoje (8 sk.) aprašyta, kaip prie Jėzaus vėl esant didelei miniai ir neturint jai ko valgyt, jis pasakęs „gaila man ꝑnios“ (misereror super turbam), ir pavalgydino ją, stebuklingai padidindamas duoną ir žuvį.

Taip ir Keteleris šiuo atžvilgiu buvo ištikimiausias Kristaus sekėjas, kuris sau pavestuosius maitino ne tik Dievo žodžiu, bet rūpinosi, idant jie ir duonos turėtų, ir šiaip viską aukojo kentėjančių ir dirbančių vargul bei jų kentėjimams mažint. Todėl ir Keteleris „perėjo gerą darydamas“. Jo darbo vietos (Bekume, Hopstene, Berlyne, Maince) tai buvo kaip geradarybės stotys.

Ketelerio darbo dvasiai apibūdinti suminėsimė čia keletą jo pareiškimų. Nuo to akimirkio, kai tik jis buvo įžengęs į dvasinį luomą, jis buvo sau pasakęs: „Nuo šio laiko tau neprivalo žemėje niekas daugiau rūpėti, kaip tik žmonių sielų išganymas ir jų vargo mažinimas“. Šiaip nusistatęs jis dirbo savo darbą būdamas Bekumo vikaras.

Paskirtas Hopsteno klebonu, jis pirmame savo pamoksle tarp kitka šiaip papaplečiams užsirekomendavo: „Del Jėzaus Kristaus aš būsiu jūsų tarnas, tarnas kaip neturtingiausių taip ir turtingiausių, kaip vaikų, taip ir suaugusių. Aš jums tarnausiu manuoju laiku, jis visas turi jums priderėti. Aš jums tarnausiu manomis įelgomis ir manąja manta. Aš jums tarnausiu manomis fizinėmis pajėgomis. Aš jums tarnausiu manuoju protu. Aš jums tarnausiu manąja širdžia“.

O savo pirmąjį vyskupišką raštą savo diecezijos kunigijai ir tikintiesiems jis baigė šokių iškilmingu užtikrinimu. „Iš tikrųjų, aš nieko neieškau sau tarp jūsų. Jei ką aš turėsiu mirdamas, tatau visiškai priderės jums ir jūsų pavargėliams, o iki tol aš nesiekiu nieko daugiau kaip tik darbo ir triūsio jums tarnaudamas. Aš tik siekiu jus ir jūsų sielas laimėti Jėzaus meilei ir per Jėzaus meilę padaryt laimingus laikinai ir amžinai“.

Visą Ketelerio veikimą galima, trumpai kalbant, šiaip apibūdinti: Patsai stekdamas šventumo, visas paskendo pastangose jam pavestoms sieloms išstarpinti kaut amžinąjį išganymą ir sumažint laikinus jų kentėjimus. Šiam darbui jis atidavė visą savo asmenį, visas savo dvasios bei kūno pajėgas, taip pat ir visą savo iš vyskupiškos vietos ir kitokiais uždarbiais (honorarais už raštus ir k.) įgyjamą mantą. Paskutinuoju atžvilgiu jis gyveno kaip

tikras krikščioniškas komunistas ir mirė beveik jokio turto nepalikdamas, kuo stebėjosi ir jo priešininkai.

Šloks tą būdamas kunigas ir vyskupas Keteleris, pirmą galvą visur ir visuomet būdamas tik dvasininkas, bet modernas ir pilnutinis dvasininkas, ir nebūdamas joks socialinis veikėjas profesionalas — rodo, neabejotina, kad jam daug padėjo jo juridinis teorinis išsimokslinimas ir praktikinė teismo tarnyba — Keteleris ir patapo tuo, kuo jis yra: savo sužalotos diecezijos veido atnaujintoju, didžiu socialiniu vyskupu, darbininkų vyskupu, Vokietijos katalikiško socialinio judėjimo pirmataku, darbo žmonių apsaugos įstatymų sumanytoju, Katalikų Centro Partijos programos sustatytoju, kuri partija paskiau vykdė jo sumanymus, ir daug, daug dar kuo yra užsidirbęs būti kunigas ir vyskupas Keteleris... Šiek tiek apie tai mėginau rašyti mano minėtuose straipsniuose, kuriuos „Ateities“ skaitytojai, tarluosiu taip pat perskaitys...

* * *

Mūsų brangioji Tėvynė Lietuva šiandien nevienu atžvilgiu gyvena tokius laikus, kaip anuomet Ketelerio Tėvynė Vokietija, kuomet ir tenai formavosi nauja valstybė naujais pagrindais. Taigi, ir mums šiandien keteleriški veikėjai yra būtinybė. Be šitokių veikėjų mes tik skursime, trypsime vietoj, riesimės partijomis pasiskirstę, girsimės savo pricipingumu, vienas kitą arba suėstinau esime arba vergiškai prieš vienas kitą šliaužiosime, ir iš visa būsimė panašūs į tą pasakėčios malūnininką, kuris malino vandenį išleidęs, per savo apsilaidimą, paskui ir savo paties vištas išdaužė, kad vandens negertų... Mums šiandien ne vištos daužyti reikia, bet pulti tvenkinį taisyti, kol dar paskutinis vanduo neišsekė...

Ketelerio gyvenimas — tai tikrai žmogaus vertas gyvenimas. Vertas ne tik kad vyskupiško sosto buvo pasiekęs — Keteleris į kiekvieną aukštesnę bažnytinę vietą buvo keltamas prieš savo didžiausią nenorą — bet kad ir visą gyvenimą vikaru būtų palikęs.

Ateitininkai, ypač jūs, studentai juristai, kurie taigi jau pirmąjį žingsnį esate nužengę paskui Ketelerį, gal būt, taip pat kaip ir jis, ne iš kokio didelio apgalvojimo, bet iš inercijos, — pagaivokite dažniau, ar nesate, kaip tas poetas sako, „gimę kam geresniam“! Duok, Dieve, kad iš jūsų daugelio susilauktume bent vieno Ketelerio!

1927.XII.11.

A. a. Antanas Brazdžius

Aplink mus teka gyvybės šaltiniai. Aplink mus verda visu smarkumu nykstančio pasaulio žmonių gyvenimas, padabintas auksinėmis viltimis ir išsagstytas saldžios laimės blizgučiais. Tik nevisuomet ir nevisiems lygiai tenka tals laimės blizgučiais gėrėtis. Rugplučio penkfolikta neatneša to džiaugsmo Brazdžių šeimai. Ant jų pasvyra gedulo vėlavos. Į jų namus tyliai įsilenka piktas žmonių gyvybės vagis, ir savo šaltomis lūpomis šurpulingai pabučiuoja jaunatvę žydinčius skruostus. Vakarais. Agonija. Ant tėvo kelių miršta mylimas sūnus, gesta šio gyvenimo žvakė, kad amžinai degtų...

Antanas Brazdžius gimė 1906 m., rodos, kovo mėnesį Misiškų sodžiuje Vabalninko parapijoje (Biržų apskr.). Nuo mažens gyveno pavyzdingai ir parodė gabumų į mokslą. Tėvai, nors ir nepasiturį ūkininkai, davė progos savo sūneliui mokytis. Tiesa, dėl tam tikrų aplinkybių jam neleko lankyti pradžios mokyklos suolo, bet jo gabumai tą spragą greitai užlygino. Jis rengėsi privačiai. 1921 m. rudenį įstojo į II Biržų gimnazijos klasę. Mokėsi gerai. Tačiau slidūs ir pavojingi pirmieji jo gyvenimo takai. Sunkią kovą turėjo pakelti prieš medžiaginio pasaulio įsravas ir laisvo gyvenimo bangas, kurios jį tykojo užlieti. Bet laimėjimas buvo jo pusėje. Jis savo gyvenimo vairo pasukė nauju keliu, nauja kryptimi. Aukščiausiu idealu išsirinko idealą — Kristų, ir per Jį pasiryžo visą atnaujinti. 1923/4 m. m.

Išrinktas jaunesn. at-kų kuop. pirmininku. Nuo to laiko Antanas jau visuomet aktyviai dalyvavo idėjiniame darbe. Nebebuvo kuopelės, nebebuvo sekcijos, kuriose jis nepasireiškė. Vadovavo bernaikių kuopelėi, meno sekcijai, skautų draugovei ir tt. 1925/6 m. m. jau patsai stovėjo viso Biržų at-kų būrio, prišaky, kalpo vadas ir uolus darbininkas. Jo darbiningumą matome iš paskaitų, prakalbų ir jo privačio gyvenimo. Antanas dirbo daug ir visuomet buvo energingas ir paslaukojas at-kų kuopai ir jų idealui.

Antanas buvo dar jaunas, bet jau gerokai buvo apsipažinęs su savo idejos principais, mokslu, menu, dailė ir kūryba. Paskutiniu laiku jis yra parašęs pluoštelį eileraščių, kurių keletą atspaudė laikraščiui. Be to, jis turėjo išlavintą protą, lakią vaizduotę ir gražią tareną. Laisvai, nesivaržydamas galėjo reikšti gilią mintis ir nagrinėti mokslo dalykus. Buvo rimtas, šaltai galvojęs ir drąsus. Su pasitikėjimu žiūrėjo atelėjai į akis. Jis buvo tvirtos valios ir tvirto būdo. Pažymėtina dar viena jo būdo ypatybė — neatviramas, kuris jį, mažiau ar daugiau, pastūmėjo į kritišką sveikatos padėtį. Antanas nemėgo almanų ir skundų ir niekad niekas neišgirdo ir jo lūpų panašų žodžių. Jis — kantrus. Tyllai nešė sunkųjį gyvenimo jungą, duodamas save gerai išbandyti kovose. Jis nežiūrėjo jokių kliūčių, jokių pavojų, trukdančių jo siekimus ir aukštą pašaukimą. Su viltimi tikėjo prasimušti į gyvenimo viršūnę ir pasidžiaugti išaugintais savo darbo vaisiais. Tuo tarpu jo kūną jau džiūva krinto. Bet jis vis dirbo.

1926 m. pablogėjo materialinė padėtis. Mokslo tęsti nebegalėjo. Tada Antanas sumanė tokį dalyką: rengtis laikyti egzaminus pradžios mokytojo cenzui įsigyti. Tarnavo viename knygyne ir mokėsi. Gyvenimas ten pasidarė nepakenčiamas. Iš vienos pusės klaidiai žiūrėjo pilkasis alkio dievaitis, o iš antros — kankinūs baisūs ligos mikrosas. Apsirgo. Tai buvo lapkričio mėnesį. Tris savaites išgu'ėjęs Panevėžio apskr. ligoninėje sugrįžo į namus. Devynius mėnesius kankinosi lovoje, negalėdamas iš jos pasikelti, dešimto jau nebesulaukė...

Vieną vakarą, kai leidosi saulė, jis mirė, kad amžinai gyventų, patikdamas pasauliui vargą ir skausmą.

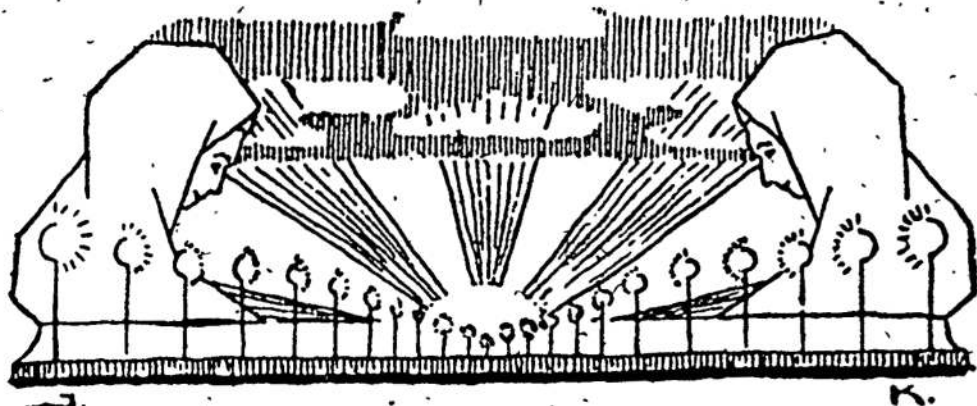
Rugplučio mėn. 23 d. Deikiškių kapuose įvyko laidotuvės, į kurias prisirinko nemažai apylinkės žmonių, studentų ir mokslievių. Ant kapo pasakė pamokslus: Vabalninko „Pavasario“ kuop. globėjas kun. Blažys ir Biržų gimnazijos kapellonas kun. J. Lomanas. Atelėtininkų vardu atsisveikino K. A., pavarėtininkų — Karoblis, J. Narvidas ir klasės draugų vardu — J. Matulis.

...Kastuvas pakilo į darbą ir išaugęs naujas gelsvų smilčių kapas paskendo gėlių vainikuose, kurių kaspinuose mąrgavo amžino atminimo parašai.

Taip netekome Antano Brazdžiaus asmeny didžio atelėtininko ir rimto žmogaus.

Džlaukis, drauge, amžinos Balties didybėje ir laimink mūsų žyglus šios žemės keliuonėjel

K. J. A.

J a u n ū j ū ž i e d a i

Motiejus

Pirmos snaigės

Tyliai leidžias iš padangės

Pirmos snaigės,

Kugžda žemei mažutėlės:

—Ruduo baigės.

Leidžias leidžias lengvutėlės.

Išsisklaistę,

Apsisukę susikimba —

Audžia skraistę.

Ir bežiūrint ir bematant

Supa žemę,

Kur laukai giliai nuliūde

Ir aptemę.

Bąla bąla—ir pabalo...

Lygūs kelias,

Juo išeiti žvilgsniai tölūs

Dvasją kelia.

Neantakutis

Rimtas darbas, tikras džiaugsmas

Neseniai išsikaibėjau su vienu draugu; prisiminėm kartu savo pragyventas valandas. Jis buvo gyvenime daug matęs, patyręs, Baigęs kelias klases išvyko į užsienį, kur teko gyventi tarp svetimųjų. Kaip jam buvo sunku. Pamatė, kad jis visur silpnas. Kiti buvo daug labiau prisirengę. Jie buvo gerai sutvarkytų užsienių mokyklų auklėtiniai.

Nenorėdamas turėjo save kaltinti už veltui praleistą laiką gimnazijoje. Nejauku jam buvo prieš kitus savo mokslo draugus. Ir mes, jaunieji draugai, pagalvokime, ar nesame į jį panašūs. Štai kad ir šiandien, ar daug mes padarėm. Na, jau raustam. Vadinas, kalti. Juk kelias valandas linksmai pračiauskėjom, ir ne tik nieko daugiau nepadarėm, bet net ir pamokų neparuošėm. Dabar paklauskite mano recepto: kasdien rytą pasiryžkim būti per visą dieną darbštūs ir skruzdės, o vakarą pasiūrėkim, ar savo

pasiryžimų neapvylėme. Jei nusikaltom, nubauskim save. Pabandykim!

Neįtrukus važiuosim šventųjų Kalėdų. Į savo tėvučių namus parnešim jaukaus džiaugsmo. Mumis džiaugsis, mus glostys tėvelis, motutė. Kartu su jais pasitiksime gimusį Kristų. Man kartą skundėsi viena motina, kad jos dukrelė gimnazistė niūri, nekalbi, rodos devyni vargai ją slėgtų. Negalimas daiktas, kad ir su mumis taip būtų. Mes jauni turim parnešti į tėvų namus tikrojo džiaugsmo. Kaip gražu, kai parvažiuavęs Kalėdų sūnus ar duktė taip ilgais vakarais jaukiai su namiškiais laiką praleidžia, paskaito, savo brolius, sesutes pralinksmina.

Per šventes tenka susitikti ir su savo amžiaus draugais. Būkimę ir jiems neponaičiai ar miesto pramuštagalviai, bet linksmi malonūs draugai. Mus tada gerbs ne tik jie, bet ir vyresnieji. Man peršasi prieš pora metų matytas pavyzdys. Vienam Žemaičių kaime 3. klases baigęs jaunas vaikinys kas vakaras atsivesdavo viso kaimo jaunimą, suaugusius vyrus gegužinių pamaldų giedoti. Jo visi klausė, nors buvo jaunutis, pats jauniausias. Seniau to kaimo jaunimas vėjais eidavo. Ir taip mes, nors visai jaunučiai, galime pasidaryti per atestogas savo apylinkės jaunimo vadai. Į savo gimtąjį kaimą neškime tikro nuoširdumo.

Tuoį pat pasitiksime Naujodsius Metus. Laikas atvers naują gyvenimo knygų lapą. Mes taip pat N. Metų naktį varpui išmušus 12 perverskim savo praėjusių metų knygų lapus. Gal daug bus tuščių. Pasiryžkime, žengdami per N. Metų slenkstį, afsisveikinti su senais įpročiais, nukrypimais ir drąsūs, jauni ženkime pro naujo gyvenimo angą.

Gyvenimas mums skirtas ne vien juoktis, be rūpesčio džiaugtis, bet ruoštis į rimtą darbą. Juk po metų, kitų turėsime būti jau ne be rūpesčio vaikai, bet rimti darbininkai. Rimtas darbas, tikras džiaugsmas ir nuoširdumas—mūsų kelio vadovai.

Stendhal

Mozarto Requiem

Vieną dieną Mozartas sėdėjo svajonėse paskendęs, tik staiga išgirdo ties durimis vežimą sustojus. Pranešė, kad nepažįstamas žmogus nori su juo pasimatyti. Žmogų įvedė, ir jis pamatė puikiai apsiređžiusį vyrą, kurio pastatas rodė kažką kilnu ir patraukiamo.

— Vienas labai garbingas žmogus mane prašė pas jus atvykti...

— Kas jis toks? nutraukė Mozartas.

— Jis nenori, kad kas jo vardu žinotų.

— Vistiek! O ko jam reikia?

— Tas žmogus neseniai neteko asmens, jam amžinai brangaus. Todėl kasmet nori jo atminimui kuomet nors pasitarauti ir jus prašo, ar negalėtumėt Requiem sukurti.

Mozartą tie žodžiai, balsas, kuriuo buvo jie tarti, sujaudino ir jis prižadėjo Requiem sukurti. Nepažįstamasis tarė:

— Įdėkite į šią darbą visą savo genijų; jūs dirbsite muzikos žinovui.

— Dar geriau.

— Kiek laiko užtruksite?

— Keturias savaites.

— Gerai! Po keturių savaitių sugrįšiu. Kiek reikia už darbą?

— Šimtą dukatų.

Žmogus pinigus atskaitė ir išėjo.

Mozartas valandą sėdėjo, giliose mintyse paskendęs, pasukęs greitai paprašė plunksnos, rašalo, popierio ir pradėjo rašyti. Toks karštas darbas truko daug dienų. Jis kūrė dieną ir naktį taip užsidegęs, jog rodė jo jėgas nuolat augant. Bet silpnas kūnas šio dvasios pakilimo negalėjo išstūrėti. Vieną rytą jis pargriuvo be sąmonės ir darbą turėjo nutraukti. Po dviejų ar trijų dienų, kai žmona norėjo jo sunkias mintis išblaškyti, jis ūmai atsiliepė: „Aišku, kad šitas Requiem man pačiam kuriamas, jis pravers per mano laidotuves. Ir niekas neįstengė jį nuo šitos minties atitraukti.“

Dirbdamas jautė, kaip jėgos kasdien nyksta, o jo kompozicija didėjo pamaži. Keturios savaitės praėjo, ir jis vieną dieną išvydo pas save nepažįstamąjį įžengiant.

— Jokiu būdu negalėjau savo žodžio tesėti, tarė Mozartas.

— Nieką bloga, pasakė tas vyras, kiek laiko dar dirbsite?

— Keturias savaites. Veikalas man darosi daug įdomesnis, negu buvau manęs, todėl jį išplėčiau daug labiau nekaip pirma tikėjaisi.

— Tuo atveju ir užmokesnis didesnis. Štai, dar penkiasdešimt du atų.

— Pone, klausė nustebęs Mozartas, kas jūs esate?

— Tai nėra svarbus daiktas. Po keturių savaitių aš vėl ateisiu.

Mozartas tuojau pašaukė tarną, liepė tą žmogų sekti ir sužinoti, kas jis per vienas. Bet netikęs tarnas sugrįžo pranešdamas, kad negalėjęs jo pėdsakų rasti. Vargšas Mozartas įsikėlė sau į galvą, kad nepažįstamasis nėra paprastas žmogus, kad jis turįs santykių su kitu pasauliu, kad jis pasiūstas jam apie jo greitą mirtį pranešti. Tačiau Requiem dirbo dar su didesniu užsidegimu. Į tą kūrinį jis žiūrėjo, kaip į patvariausią savo genijaus paminklą. Taip dirbdamas, keletą sykių nuvargęs be sąmonės krito. Pagaliau, veikalas buvo baigtas dar prieš keturias savaites. Kai nepažįstamasis sutartu laiku atėjo, Mozarto jau šiam pasauly nerado.

Vertė A. Valčiulaitis

Žuva „Baltasis Laivas“

Anglijos karalius Enrikas I su savo sūnumi kunigaikščiu Vilium rengėsi vykti į Normandiją, kur jį turėjo supažindinti su bajorais ir apvedinti su grafo Anjou dukterim. 1120 m lapkričio m. 25 d jie linksni Bartileuro uoste sėdė į laivus.

Staiga prie karaliaus priėjo Fitcas Stefanas, vieno laivo kapitonas: „Viešpatie, mano tėvas per visą savo gyvenimą tarnavo Jūsų tėvai. Jis vairavo tą garsų laivą, kurio pryšakį puošė paausnotas vaiko paveikslas ir kuriuo Jūsų tėvas plaukė perimti Anglijos valdžią. Aš prašau leisti ir man tuo pačiu patarnauti. Uostė stovi mano „Baltasis Laivas“ su 50 miklių jūrininkų“.

„Mano drauge, aš gailiuosi pasirinkęs kitą laivą. Bet kunigaikštis su visais savo palydovais plauks su tavo „Baltuoju Laivu“.

Netrukus karaliaus laivas, kelių lydimas, išplaukė iš uosto. Kelionė sekėsi, tik naktį vienas laivas išgirdo toli riksmą, kurio nebegalėjo išaiškinti.

Kunigaikštis įlipo į „Baltąjį Laivą“ su 140 jaunų bajorų ir 18 aukštos kilmės damų. Viso laive buvo apie 300 žmonių.

„Fitce Stefene, — šūktelėjo jis, — duok tris bosus vyno savo garsiems jūrininkams. Karalius jau išplaukė; kada išplaukę mes jį pavyume?“

„Kunigaikšti, — atsakė kapitonas, — „Baltasis Laivas“ su savo 50 jūrininkų dar prieš rytą pavys greičiausius Jūsų tėvo laivus, jei tik mes išplauksim iš uosto vidurnaktį“.

Kunigaikštis liepė linksmintis. Jūrininkai ištuštino duotąjį vyną, o laivo viršuje mėnuliui šviečiant ėjo šokiai. Visi linksminosi. Kai laivas pakėlė inkarą, visi keleiviai buvo girti. Būrės plevėsavo, irklai linksmai taškė vandenį. Laivą valdė pats kapitonas. Skambėjo dainos, juokas. Laivas nėrė it žuvis.

Dūžis! Trenksmas! 300 lūpų kartu sušuko, ir ši šauksmą buvo išgirdęs tas karaliaus laivas. Uola pramušė laivą, vanduo smarkiai veržėsi į vidų. Kapitonas įsodino kunigaikštį su keliais palydovais į valtį. Jis šaukė: „Į priekį, irkluokite stipriai, žemė netoli, o jūra rami. Likusiems mirtis!“. Išsitempė irklai, valtis pašoko; staiga kunigaikštis išgirdo savo sesers Marijos pagalbos šaukiantį balsą.

Valtis grįžo. Princas ištiesė į seserį rankas, o tuoj tarpu į valtį prišoko tiek daug, kad ji pradėjo skęsti ir panėrė į juodus vandenis drauge su „Baltuoju Laivu“. Tik tai du keleiviai, įsikibę į laivo skeveldrą, liko vandens paviršiuje. Į juos plaukė kapitonas, klausdamas: „Kur kunigaikštis?“, Bet jo nebuvo. Kapitonas pabalo irsuškęs: „Vargas man“, panėrė į gelmes.

Iš likusių dviejų vienas buvo žvejų išgelbėtas. Jis buvo vienintelis šios nelaimės liudininkas.

Tris dienas niekas neišdrįso pranešti karaliui ištikusios nelaimės. Galų gale pasiuntė vaiką, kuris puolęs ant kelių verkdamas papasakojo, kas atsitiko. Karalius susivaldė; bet jo liudesy buvo toks gilus, kad jo niekas daugiau nematė juokiantis.

Iš „*La Crotx-Blanche*“.

Ivalrenybės.

Meno kritikas.

Kartą Davidas*), išstatęs vieną savo geriausių kūrinių parodoje, įsimašė į žmones, kurie tuo paveikslu stebėjosi. Jis pamatė vyrą, kurio drabužiai rodė jį vežėją esant, o iš jo išvaizdos buvo nepasitenkinimas matyti. „Man atrodo, jog jums šitas paveikslas nepatinka,“ tarė priėjęs dailininkas. „Žinoma kad ne.“ „Bet juk šituo paveikslu visi žmonės sustoję gėris.“ „Be reikalo. Tik pamanykite, koks kvailas tas dailininkas, visą arklio snukį putomis padengęs, tuo tarpu kai jis nė nepažebotas.“ Davidas nutilo, bet tuoj po parodos putas užtepė.

Valdininkų filosofija.

- Kiek valandų minučių?
- Sešiasdešimt, ponuli.
- O kiek dienoje valandų?
- Aštuonios. Tėtukas ir kiti tarnautojai sako, kad užtektų keturių.

Viskas auga.

- Kaip, sūneli, dusyk du bus šeši. Dar mano augime aiškino, kad tai bus keturi.
- Gal būt, tėvuk. Tik nuo to laiko viskas gerai paūgėjo.

Senatvė.

- Ak, mano drauge, kaip greit aš senstu.
- Taip, bet tai tik džiuginti tegali ... nes tavo vynas drauge su tavim sensta.

Puikl proga

- Šito paveikslo vienam amerikoniui už penkiasdešimt tūkstančių litų nepardaviau, bet tau perleisiu už penkisdešimt, kad tik Lietuvoj liktų.

*) Davidas (1748 — 1825) prancūzų dailininkas.

Moksleivių ateitininkų regulaminas.

I. Tikslas.

§ 1 Mergaičių ateitininkų tikslas yra ruošti pilnutiniam gyvenimui, ypatingai auklėti ir lavinti mergaitės bei moters pašaukimui — tapti kultūringa bei naudinga šeimos ir visuomenės nare.

II. Uždaviniai.

§ 2 Šiam tikslui pasiekti privalu:

1. Mokyti intelektualiai bei savarankiai dirbti ir kurti kilnią asmenybę.
2. Rimtai atlikti moksleivės pareigas.
3. Pratintis aktyviai dalyvauti visuomenės gyvenime.
4. Didinti religinio nusistatymo sąmoningumą bei patvarumą.
5. Auklėti teigiamas asmens savybes ir gyvai rūpintis sveika kūno kultūra.

III. Priemonės.

§ 3 Uždaviniams vykdyti:

- 1) ruošiami referatai, paskaitos, pašnekesiai, diskusijos.
- 2) dalyvaujama bendrose maldose esant svarbiam įvykiui valstybėj, organizacijoje, mokykloje.
- 3) lankoma ligoniai, kaliniai, prieglaudose, neturtingos šeimos.
- 4) rimtai mokomasi mokykloje dėstomų dalykų ir skleidžiama pavyzdžiu mokslo draugijų tarpe rimto darbo idėja.
- 5) remiama katalikiškosios moterų organizacijos.
- 6) steigiami darbo rateliai: gailestingumo, rankdarbių, namų ruošos, pritaikomojo meno ir kt.
- 7) rengiami vakarai, koncertai, šventės, ekskursijos, tautiški pasilinksminimai ir kitos pramogos.
- 8) palaikoma santykiai su kitų mokyklų ateitininkų kuopelėmis ir užsienio katalikių mergaičių organizacijomis.
- 9) leidžiama „Naujoji Vaidilutė“.
- 10) leidžiama laikraščiai, turimi albumai, choras ir kt.

IV. Santvarka.

§ 4. Kuopelę sudaro vienos mokyklos vyresnės ateitininkės.

§ 5. Kuopelė renka vieneriems mėnesiams 3-jų asmenų Valdymą, kuri nustato kuopelės veikimo planą ir pakraipą.

§ 6. Esant kuopelėje daugiau 20 narių sudaromi rateliai, kurie turi savo vedėjas.

§ 7. Mergaitės veikia bendrose sekcijose su bernaičiais, bet gali turėti atskirus būrelius ir sekcijas.

V. Mergaičių Vedėja.

- § 8. Mergaičių Vedėja renka Moksleivių Ateitininkų konferencija. Mergaičių vedėja yra Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Centro Valdybos narys.
- § 9. Mergaičių Vedėjos pareigos:
- 1) susirašinėti su ateitininkų kuopelėmis ir duoti joms nurodymų bei patarimų.
  - 2) kelti aktualius mergaičių klausimus spaudoje ir bendradarbiauti „Naujojoje Vadilutėje“.
  - 3) ruošti kursus, pasitarimus ir rūpintis visais kitais mergaičių ateitininkų reikalais.
- § 10. Mergaičių Vedėja šaukia Moksleivių Ateitininkų Sąjungos bendrosios konferencijos metu Mergaičių Ateitininkų konferenciją, kuri renka Mergaičių Vedėją, „Naujosios Vadilutės“ redaktorę ir sprendžia kitus mergaičių ateitininkų reikalus.

Abstinentų sekcijų regulaminas.

I. Tikslas.

- § 1. Sekcijos tikslas realizuoti abstinencijos idealas savo tarpe ir skleisti abstinencijos idėjas visuomenėje.

II. Priemonės.

- § 2. Tikslui pasiekti:
- 1) Studijuoja ir platina antialkoholinę literatūrą.
  - 2) Daro susisinkimus, ruošia priešalkoholinius kursus, pasilinksminimus, paskaitas, leidžia laikraščius.
  - 3) Seka Lietuvos ir užsienio priešalkoholinį judėjimą.
  - 4) Tiria girtuokliavimą ir jo priežastis ir visais būdais stengiasi jį pašalinti.
  - 5) Rūpinasi blaivių papročių sudarymu.
  - 6) Aktyviai dalyvauja „Blaivybės“ ir „Ange'o Sargo“ draugijose.

III. Sekcijos santvarka.

- § 3. Sekcijos nariu gali būti kiekvienas vyresnysis ateitininkas (ė) prisilaikęs abstinencijos dėsnių ir pildęs sekcijos regulaminą.

- § 4. Sekciją sudaro nariai - kandidatai, tikrieji ir garbės nariai.

- § 5. Naujai įstojęs sekcijon asmuo tris mėnesius laikomas kandidatu ir turi tik patariamąjį balsą. Pavyzdinčiai išbuvęs kandidatavimo laiką Valdybos keliamas tikroju nariu.

- § 6. Narių priėmimą kandidatais sprendžia sekcijos Valdyba, gavusi pareiškimą raštu bent su vieno tikrojo nario rekomendacija.

§ 7. Garbės nariai yra asmenys abstinentiškos ideologijos daug sekcijai pasidarbę arba ją parėmę morališkai ar medžiagiškai.

P a s t a b a: Garbės narius renka sekcijos susirinkimas, jos Valdybai pasiūlius.

§ 8. kandidatas ar tikrasis narys, neatvykęs du kartu iš eilės į sekcijos susirinkimus ir nepareiškęs svarbios priežasties — neblaikomas nariu.

§ 9. Geresniam veikimui sekcija gali skirstytis į oratorių, propagandos, pramogų ruošimo ir kitus ratelius, kurie turi savo vedėjus.

IV. Narių pareigos.

§ 10. Narys: 1) Viešai ir privačiai laikosi abstinencijos dėsnių.

2) Lanko susirinkimus ir pildo sekcijos reikalavimus.

3) Gerai orientuojasi abstinencijos ideologijoje ir gina jos garbę.

4) Uoliai darbuojasi priešalkoholiniam judėjime.

5) Yra pavyzdingas, punctualus, darbštus, linksmas ir malonus.

V. Sekcijos Valdyba.

§ 11. Sekcijos Valdybą sudaro trys tikrieji nariai: pirmininkas, vice-pirmininkas ir sekretorius, išrinkti sekcijos susirinkimo vieneriems mokslo metams.

§ 12. Sekcijos Valdyba palaiko artimus ryšius su Reikalų Vedėju Sąjungos Centre ir duoda kas du mėnesiai veikimo apyskaitą.

P a s t a b a. Atskirų sekcijos narių pareigos nurodytos Moksleivių Ateitininkų Sąjungos statute.

VI. Sekcijų teisės.

§ 13. Moksleivių Ateitininkų abstinentų sekcijos per Sąjungos Valdybą gali įeiti į priešalkoholines organizacijas kaip pilnateisis jų vienetas.

§ 14. Abstinentai turi savo ženklelį ir prie ateitininkų knygynų abstinentiškos literatūros skyrius.

Moksleivių Ateitininkų Eucharistininkų Regulaminas.

§ 1. Tikslas. Pilnutinis asmenybės ugdymas per dažną savęs naujinimą Eucharistija, gilesnį religinių tiesų pažinimą ir jų taikymą savo kasdieniniame bei viešame gyvenime.

§ 2. *Prilemonės.* a) Gilesnis įsigyvenimas į Kristaus tikėjimo tiesas, studijuojant Šv. Raštą, religinio, ypač eucharistinio, turinio veikalus ir sąmoningas bei uolus religinių praktikų pildymas.

b) Apaštalavimo bei gailestingumo darbai draugų ir visuomenės tarpe, skleidžiant karštesnę Kristaus dvasią ateitininkuose ir visuomenėje; lankant kalinius, ligonius, neturtingas ir suirusias šeimynas, fabriku ir laukų darbininkus, rūpinimasis apleistais vaikais, uolus rėmimas misijų stambeldžių kraštuose, bendradarbiavimas labdaringose įstaigose ir t. t.

§ 3. *Nariai.* Nariu gali būti kiekvienas ateitininkas-ė, norįs prisidėti prie įgyvendinimo eucharistininkų tikslų. Nariai gali būti tikrieji ir rėmėjai.

a) **Tikrieji** — sąžiningai pildą visas eucharistininko pareigas;

b) **rėmėjai** — kiekvienas ateitininkas, vietos kat. inteligentai, pasižadėję atlikinėti bendrai su vietos eucharistininkais religinę praktiką ir remią eucharistinį judėjimą.

§ 4. *Narų pareigos.* Kiekvienas tikrasis narys privalo:

a) Uoliai ir sąžiningai pildyti skyriaus regulaminą.

b) Kartą mėnesyje eiti išpažinties ir bendrai priimti šv. Komuniją.

Pastaba. Nariai, negalį dėl rimtų priežasčių bendrai priimti šv. Komuniją, ją priima vėliau ir apie tai praneša vainikėlio vedėjui.

c) Uoliai dalyvauti apaštalavimo ir gailestingumo darbe, prisidedant prie atatinkamų ratelių.

d) Bendrai ar pavieniui iškilmingai priimti šv. Komuniją Didįjį Ketvirtadienį ir Dievo Kūno šventėje, arba artimiausį šventadienį.

Pastaba. Dievo Kūno šventėje daro bendrą užkandį „Agape“ ir tinkamą pramogą, o taip pat kur galima dalyvauja organizuotai procesijoje.

e) Nusistatyti dienotvarkę ir jos laikytis.

f) Santykiuose su kitais stengtis būti švelniu, kantriu ir gailestingu.

g) Naudotis kiekviena proga, kur tik galima, pasiaukoti dėl Kristaus ir tai daryti su džiaugsmu.

h) Kasdieną rytais padaryti pasiryžimą, o vakare sąžinės sąskaitą ir trumpą apmąstymą.

Patarimai:

a) Kasdieną klausyti šv. Mišių, arba kur galima, nors trumpai aplankyti bažnyčią.

b) Nuosekliai ugdyti meilę prie Švč. Eucharistijos ir artintis prie Jos ne tik kas mėnesis, savaitę, bet, kiek galima, dažniau.

c) Skaityti knygas apie būdo lavinimą, Eucharistiją, Šventųjų gyvenimą ir iš to daryti mąstymą.

d) Turėti sau patarėją ir nuo jo priimti pastabas dėl savo ydų.

§ 5. *Skyrius*. Vietos eucharistininkai sudaro skyrių. Skyriaus susirinkime renkama valdyba: skyriaus vadas ir du nariai — pavaduotojas ir sekretorius. Kur veikia du būreliai, ten skyriaus vado padėjėju ir sekretorium estį būrelių pirmininkai.

Pastaba. Skyriaus vadas įeina į at-kų Rajono ar Kuopos Tarybą.

§ 6. *Būreliai*. Kur leidžia narių skaičius, sudaromi, atskiri berniukų ir mergaičių būreliai. Būrelio susirinkimas renka pirmininką, vice-pirmininką ir sekretorių. Kviečia kun. globėją.

§ 7. *Vainikėliai*. Būrelis skirstosi į atskirus vainikėlius. Vainikėliuose gali būti nuo 8—15 narių. Vainikėlio susirinkime renkamas vedėjas, kuris tvarko vainikėlių.

§ 8. *Rateliai*. Apaštalavimo ir gailestingumo darbams atlikti prie skyrių sudaromi rateliai. Rateliai renka sau vedėjus. Rateliuose gali dalyvauti visi vietos ateitininkai.

§ 9. *Vadovybė*. Skyriaus vadovybę sudaro vadas, kun. globėjai, būrelių valdybos, vainikėlių bei ratelių vedėjai. Vadovybei vadovauja skyriaus vadas, sekretoriauja sk. sekretorius. Vadovybė aptaria bendrus skyriaus reikalus, nustato metinę arba laikotarpiams smulkia programą, tvarko būrelių, vainikėlių religines praktikas bei susirinkimus ir įvairius ratelių darbus. Svarsto iš C. V. gautus raštus bei jų realizavimo priemones. Duoda C. V. skyriaus veikimo apyskaitą.

Meno sekcijų regulaminas.

I Tikslas.

§ 1. 1) Ugdyti meniškų sugebėjimus ir lavintis pasirinktoje meno šakoje.

2) Remti lietuvių tautodailę, literatūrą ir kelti dainos meną.

II Priemonės.

§ 2. Daromi susirinkimai, šventės, žymių menininkų paminėjimai, koncertai, literatūriniai vakarai, parodos, tautiški žaidimai, gegužinės, ekskursijos ir kitos pramogos.

§ 3. Ruošjama paskaitos, referatai, savi kūriniai; leidžiami laikraščėliai; nagrinėjama meno istorija, pasauliniai šedevrai; steigiami muziejai, orkestrai.

III Nariai ir jų pareigos.

§ 4. Sekcijos nariai yra tikrieji ir rėmėjai.

§ 5. Tikrieji yra ateitininkų kuopos nariai, norį geriau pažinti meną ir specializuotis atskirose jo šakose.

§ 6. Nariai rėmėjai yra vietos inteligentai, remią sekcijos darbą.

§ 7. Narių pareigos:

1) Uoliai pildo nustatytą programą.

2) Specializuojasi atskiroj meno šakoj (literatūros, muzikos, dramos, paišybos ir kt.).

3) Atostogų metu kolektyviai ruošia savo apylinkėje vakarus, gegužines, iškilmingus susirinkimus, organizuoja chorus, renka tautodailei ir folklorą.

IV. Santvarka.

A. Sekcijos.

§ 8. Kiekvienos ateitininkų kuopos vyresnieji ateitininkai(ės) meno mėgėjai sudaro meno sekciją

§ 9. Sekcija nusistato metinę programą, išsidirba vidaus gyvenimo ceremonialą, turi tradicijas.

§ 10. Sekcija šaukia ne rečiau kaip sykį per mėnesį susirinkimus.

§ 11. Sekcija renka metams 3 jų asmenų valdybą iš pirmininko, vice-pirmininko ir sekretoriaus.

Sekcijos valdyba veda visus sekcijos reikalus. Atskirų valdybos narių pareigos numatytos Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Statute.

B. Rateliai.

§ 12. Sekcijos nariai, norį specializuotis atskirose meno šakose, sudaro ratelius: literatūros, muzikos, pritaikomojo meno, dramos, paišybos — tapybos ir kt.

Rateliai renka metams vedėją, kuris veda visus ratelio reikalus.

§ 13. Rateliai nusistato pradžioje metų darbo programą ir ją vykdo.

§ 14. Literatūros rateliuose skaitoma referatai, paskaitos, savi kūrinių, nagrinėjama žymesnių rašytojų veikalai, naujausioji literatūra.

§ 15. Muzikos rateliuose nagrinėjama žymesnių muzikų kūryba, mokomasi vokalinės ir instrumentalinės muzikos.

§ 16. Pritaikomojo meno rateliuose nagrinėjama pritaikomoji estetika ir mokomasi įvairių darbų.

§ 17. Tapybos ar paišybos rateliuose nagrinėjama tapybos ir paišybos teorija, pašoma sekimai ir originalūs kūriniai, ruošiamas parodos, studijuojamas tapybos ar paišybos menas.

§ 18. Dramos rateliuose studijuojama vaidyba, rašoma dramų kūrinių, ruošiami vaidinimai.

Mokslo sekcijų regulaminas.

I. Tikslas.

§ 1. Sekcijos tikslas yra gilesnis susipažinimas su įvairiais mokslais ir ypatingas specializavimasis vienoj kurioj mokslo šakoj.

II. Priemonės.

§ 2. Ruošiamos paskaitos, referatai, kursai; recenzuojami ir nagrinėjami mokslo veikalai; daromos ekskursijos, tyrinėjimai, renkama mokslo medžiaga.

III. Nariai ir jų pareigos.

§ 3. Sekcijos nariu gali būti kiekvienas vyresnysis ataitininkas(ė), padavęs sekcijos valdybai raštu pareiškimą.

§ 4. Narius priima ir atleidžia sekcijos valdyba.

§ 5. Kiekvienas sekcijos narys turi įsirašyti ir aktyviai dalyvauti bent viename ratelyje

§ 6. Susipažinti su pasirinktos mokslo šakos literatūra ir atlikti praktinius bei teoretinius darbus, kuriuos uždeda išdirbtos programos ir sekcijos nutarimai.

§ 7. Rūpintis pramokti bent vieną iš svetimų kalbų.

IV. Organizacija.

§ 8. Sekcija skirstosi į ratelius pagal atskiras mokslo šakas: gamtos, archeologijos, folkloro, filosofijos, istorijos, pedagogikos ir kitas.

§ 9. Ratelį sudaro nemažiau kaip trys nariai.

§ 10. Rateliai veikia pagal nustatytas darbo programas.

V. Vadovybė.

§ 11. Sekcijos valdyba — pirmininkas, vice-pirmininkas ir sekretorius — renkami visuotiniame sekcijos susirinkime vieniems metams.

§ 12. Valdyba paruošia sekcijos darbų planą ir jį vykdo, prižiūri ratelių veikimą, vadovauja sekcijai ir kas 2 mėnesiai duoda sekcijos darbų apyskaitą Mokslo Sekcijų Reikalų Vedėjui.

§ 13. Ratelių vedėjai renkami ratelių susirinkimuose, kurie kontakte su sekcijos valdyba veda ratelių reikalus.

§ 14. Visuotinis sekcijos susirinkimas yra aukščiausias sekcijos organas, kuriamas ne rečiau kaip du kartu per mokslo pusmetį. Jei sekcija nepasiskirsčiusi į ratelius, susirinkimus daro ne rečiau kas mėnesį.

Visuomenininkų sekcijų regulaminas.

I. Tikslas.

- § 1. 1) Supažindinti narius su visuomeniais mokslais.
2) Padėti nariams plėtoti visuomeninius jų gabumus, ir organizuotai atlikti darbą pasirinktoje srityje.
3) Lavinti ir pratinti narius prie būsimojo produktyvaus veikimo plačiame visuomenės gyvenime.

II. Priemonės.

- § 2. 1) Daro susirinkimus, ruošia paskaitas, referatus, kursus, ekskursijas visuomenės gyvenimui pažinti.
2) Remia ir platina spaudą, ypačiai ateitininkų organus.
3) Reguliuoja organizacinę ir kultūrinę narių veikimą.
4) Palaiko ryšius su katalikiškomis kultūrinėmis organizacijomis.

III. Nariai ir jų pareigos.

- § 3. Sekcijos nariais gali būti visi vyresnieji kuopos nariai.
§ 4. Narius priima ir atleidžia sekcijos valdyba, gavusi raštu pareiškimą.
§ 5. Nariai aktyviai dalyvauja susirinkimuose, ruošia paskaitas, referatus, sąžiningai atlieka sekcijos regulavimo, susirinkimų ir valdybos nutarimų uždedamas pareigas.
§ 6. Palaiko ankštus ryšius su katalikišku jaunimu, ypač savoje apylinkėje.
§ 7. Atostogų laiką išnaudoja artimesniam sugyvenimui su apylinkės žmonėmis, jų papročiais ir reikalais.
§ 8. Prasizengęs prieš sekcijos įstatus, regulaminą ir nepildęs valdybos bei susirinkimų nutarimų sekcijos valdybos nutarimu šalinamas iš sekcijos.

IV. Organizacija.

- § 9. Sekcija įkuriama, susiradus bent 7 nariams.
§ 10. Esant reikalui, sekcija skirtosi į mergaičių ir bernaičių būrelius.
§ 11. Specialiems įvairių sričių darbams vykdyti sekcija pasiskirsto į darbo ratelius — žurnalistų, kooperatininkų, oratorių ir kitus.

Pastaba. Burelių ir ratelių sudaro ne mažiau kaip 5 nariai.

V. Susirinkimai.

- § 12. Sekcijos susirinkimai šaukiami nerečiau kaip kartą per mėnesį.

Pastaba. Sekcijai veikiant pasiskirsčius į būrelius ir darbo ratelius, visuotiniai sekcijos susirinkimai šaukiami bent du kartu per mėnesį.

§13. Susirinkimų dienotvarkę nustato sekcijos valdyba ir praneša iš anksto kartu su susirinkimo paskelbimu.

VI. Vādovybė.

§14. Sekcijos valdyba: pirmininkas, vice pirmininkas ir sekretorius renkami visuotiniame sekcijos susirinkime vieniems mokslo metams.

§15. Sekcijos valdyba:

- 1) Šaukia susirinkimus ir patiekia jiems dienotvarkę,
- 2) paruošia darbų programą ir patiekia susirinkimui tvirtinti,
- 3) kas mėnesį duoda sekcijos veikimo apyskaitą,
- 4) vadovauja visame sekcijos veikime.

§16. Būrelių ir ratelių vedėjai:

- 1) savarankiai, bet kontakte su sekcijos valdyba, vadovauja savo rateliams bei būreliams,
- 2) paruošia darbų programą ir ją vykdo,
- 3) kas mėnesį duoda sekcijos valdybai apyskaitą.

Apžvalga

Krikščionybės Idealas ir jaunimas. Tokia an'rašte prancūzų žurnale „Revue des Jeunes“ Nr. 19 iš 1927 m. lapkričio m. 25 d. atspausdintas M. S. Gillet, O. P. straipsnis, su kuriuo dėl jo gražių minčių ir aktualumo verta ir mums susipažinti. Paduodu jo santrauką.

Nors mūsų laikai labai sūkuringi, tačiau visuose visuomenės sluoksniuose rasim rinktinės katalikiškos jaunuomenės, kuriai krikščionybės Idealas nėra tuščias žodis. Ji gyvena juo ir stengiasi krikščioniška dvasia persunkti visą aplinkumą.

Visi turi savo idealą, ar bent mano jį turi, bet ne visų jis tikras. Vieni džiaugiasi turtais, garbe. Toks idealas tenkina tik materialinius žmogaus reikalus, o palieka šalia jo dvasią ir širdį.

Kada ideja tampa idealas? Paimkim tautybės ideją. Ji labai sudėtinga, sunki aptarti, bet visiems aiški. Ši ideja uždega visus vienos tautos individus, jei tik jie nėra dar gyvenimo sugadinti. Kai suskamba šventas Tėvynės vardas, jaunųjų veiduose įsižiebia ugnis, o seneliai ir moterys susigraudina. Jis tarsi elektros srovė. Vadinas, idealas išjudina ir stumia veikti.

Jei mes turim tautybės idealą, reikia, kad liktume patriotai ne vien žodžiais, bet ir darbais. Nes ne tie, kur visur ir visumet šaukia esą tautininkai, yra tikri savo tautos mylėtojai, bet tie, kur jai tarnauja ir net gyvybę aukoja ant jos aukuro (Deja, ir mūsų Lietuvoj yra panašių žmonių, kurte visur drąsiai afišuojasi esą tikri tautininkai, būsimieji rinktiniai tautos vadai, nors to savo tautiškumo nėra darbu parodę. A. J.).

Tą pat galima pasakyti ir apie krikščionybės idealą. Tas jo neturi, kurio dvasia nėra tikėjimu persiėmusi, o valia neperšviečia šiuo Idealu visų žmogaus veiksmų. Džiaugsmas jma, kad mūsų laikų jaunimas tikrai juo pradeda gyventi. Jie jau ne paviršutiniai, bet tikrieji krikščionys. Jiems tikėjimas ne vergija, bet džiaugsmas. Krikščionybės Idealas jų taip suprantamas, kaip mokė Kristus, o dabar moko Bažnyčia. Jie myli Dievą ir artimą ne žodžiais, bet ir darbais.

Autorius iš savo 20 metinio darbo jaunųjų tarpe įsitikino, kad jaunimas labiau jautrus idealui, kaip vylingam gyvenimo džiaugsmui, kur nespindi idealo žvaigždė. Yra su tuo nesutinkančių; jie mano, kad jauno idealas šioj formulėj: reikia leisti jaunos dienos bet nejaugi jaunas turi ieskoti malonumų, o ne pareigos, šalintis nuo idealo, ar jį mylėti. Autorius š savo patyrimo tvirtina, kad jaunas tik delto, kad jaunas, eis Idealo keliu, o ne vergaus malonumams, nors daug lengviau tenkinti savo jausmus, ne kaip savo širdies begalinius troškimus. Jauno širdžiai reikia daugiau laimės, kaip malonumų, o jie neina kartu. Malonumai tenkina jausmus, o laimė — dvasią ir valią. Delto jaunimas ieško pilnumos ir instinktyviai veržiasi prie krikščionybės Idealo, kuris tenkina pilnutinį žmogaus gyvenimą.

Ir delto jaunimas vis jaunas; jis ten, kur tyras oras, saulė, Idealas. Jis jaučia, kad kelios valandos pakilus su ereliais į saulę atstoja ilgiausius metus, prašliaužiotus žemėje, kur tvanku jaunam gyventi. A. J.

Pšybyševskis. Šie metai lenkų literatūrai nelaimingi, nes neteko dvejų didžiausių „šulų“. Vasarą mirė Jonas Kasprovičius, savo kūryba parodęs, kaip aukštai gali išaugti valstiečio siela, iškėlęs tas sielos jėgas, kurios glūdi liaudy. Jo poezijos reikšmė ta, kad sukūrė naują laikotarpį, kur bajorų ir jų papročių nėra. Lapkričio m. 23 d mirė plačiai pragarsėjęs Pšybyševskis, kilęs iš Kujavijos liaudies, iš kur kilo ir Kasprovičius.

Pšybyševskis gimė 1868 m. Tėvai buvo neturtinigi pradžios mokytojai. Studijuodamas Šarlotenburge vokiečių politechnikume architektūrą, pasidavė vokiečių kultūrai, socializmo idėjoms ir susidraugavo su jaunais vokiečių ir skandinavų rašytojais, ieškančiais naujų meno formų, šaltinių ir įspūdžių. Jų vaizduotę žadina kavinių gyvenimas, moterys ir alkoholis; jų menas buvo laisvas nuo visokių estetikos ir etikos normų.

Bet tos svetimos įtakos nepajėgė išrauti tų dvasios turtų, kuriuos poetas buvo išsinešęs iš liaudies. Iš savųjų Pšybyševskį veikė tik Kasprovičius ir Šopeno muzika.

Savo pirmus kūrinius, apimančius 1890—98 metų laikotarpį, rašė vokiečių kalba ir pragarsėjo dėl modernizmo mėgėjų tarpe. Čia priklauso apysakos, dramos, proza rašytos poemos ir traktatai apie meną, pav., „Šopenas ir Nietzsche“, „Vigilijos“, „Homo sapiens“, „De Profundis“, „Šėtono vaikai“, „Šėtono bažnyčia“. Tie veikalai davė jam „vokiečių sataniko“ vardą. Tai liguistas misticismas ir žmogaus gyvenimo nenormalumų vaizdavimas. Keliamas maištas prieš nusipenėjusius miesčionis „Šėtono vaikuose“ veikėjas Wronskis šaukia: „Kerštas turi būti mūsų galingiausias instinktas... Kerštas yra prakilniausias jausmas, nieko bendra neturįs su nuvalkiota miesčionių dora... Tikrai viena aš trokštu — matyti valandėlę tos didžios laimės, kai viskas aplink grius ir žus su manim“.

1898 m. apsigyvena Krokovoje, paėma redaguoti jaunųjų lenkų menininkų organą „Gyvenimas“ ir daro jiems didelės įtakos. Savo mintis apie meną išdėstė veikale „Confiteor“, kur pasiskelbia esąs amžinojo, laiko ir vietos aplinkybių nepriklausomo ir visumos esmę pasiekiančio meno šalininkas. Menas negalįs reikšti jokių utilitarinių dorovinių pedagoginių tendencijų, laisvas nuo visokių įstatymų. Menas esąs aukščiausiaji religija, o menininkas — aukščiausias žynys.

Pradeda versti savo vokiškus kūrinius į lenkų kalbą ir rašo naujų, ypačiai dramų (dramos — „Del laimės“, „Meilės ir mirties šokis“, „Sniegas“, romanas „Tvirtas žmogus“ ir t. t.).

Pšybyševskio įtaka lenkų dramai ta, kad veiksmą perkėlė į sielos gelmes. Jo asmenys veikia, būdami nuolat bekintančių pasąmonės veiksmų įtakoje, jie negali atsakyti, kodėl taip, o ne kitaip yra pasielgę. Didžiausias nervingumas, valios suirimas, fatalistinis nuotaikos nupuolimas. Pšybyševskis tiek persiėmęs besaikišku išpūdingumu, jog neįstengia suprasti sveikos, normalios sielos, ja susidomėti.

„Meniškumas, pažymįs Pšybyševskio dramas, glūdi puikiame liguistų sielų gyvenimo apsireiškimų sunaudojime tikslu pasiekti sukaupta akcija ir sukoncentravimu vis augančių ir tarp savęs kovojančių palinkimų vis didesnio išpūdžio, vis galingesnio klaiškumo, gimstančio žiūrėtojuose, pagautuose baimės ir susidomėjimo del atsiskleidžiančių jiems dvasios gelmių, kurios jaudina ir drauge stebina, nes šalia žmonių, kiekvienam suprantamų palinkimų ir siekimų jos rodo nepatirtas paslapties galias, kalbančias apie žmogaus likimą, kiekvieno paskirtą“ (Chlebovskis Lenkų literatūra 449 p.).

Pšybyševskio lyringumas svaigina, jaudina ir slėgia. Jis išreiškia sielą, kuri kankinasi del savo moralinio bejėgiškumo, del sąžinės reikalavimų kovoti su determinizmu ir fatališkumu.

Savo laiku Pšybyševskio veikalai buvo plačiai žinomi ir už Lenkijos sienų. Lietuvių kalba turim tik vieną dramą „Sniegas“.

A. Valčiulaitis.

Knygos ir žurnalai

„Jaunoji Lietuva“. Sukaktuvių sąsiuvinis 1922—1927. Lietuvių Studentų Tautininkų Korporacijos laikraštis. Tai yra 9-tas sąsiuvinis nuo korporacijos įsikūrimo iki šių dienų.

Siame 26 pusl. laikraštuky be keleto smulkučių dalykėlių randame vieną P. Vaičiūno eilėraštį, Doc. J. Tumo-Vaizganto sveikinimą ir keleto senesnių korporantų atsiminimus apie korporacijos steigimąsi ir jos pirmuosius žingsnius. Be to, visos sąsiuvinis gausiai iliustruotas fotografijomis iš korporacijos gyvenimo.

Atsiminimai organizacijos istorijai gana įdomūs, bet gaila, kad iš jų visų vis tik gana sunku atspėti korporacijos steigimo reikalas ir jos principiniai skirtumai. Iš 9 „Jaunosios Lietuvos“ numerių bene šis trečias pasvenčiamas istorijai. Iš šių atsiminimų, ypač Dipl. inž. p. Banaičio išeina, kad studentų tautininkų organizacijos atsiradimas yra iššauktas tik priešinimosi krikščonių demokratų įtakai į tuometinius ateitininkus; . . . aš, sako auforius, buvęs ateitininku ir kariuomenėj būdamas galvojau apie tautinės moksleivių organizacijos įsteigimą, kad tuo apsaugojus nepartiškai nusistačiusios moksleivijos dalį nuo krik. dem. įtakos, kuri anot jo buvo besireišianti ateitininkų organizacijoj. Nenoromis peršasj išvada, kad tautininkų svarbiausias principas — nebūti krikšč. demokratais.

Aiškaus principingumo, mokslinės pasaulėžiūros, nuosakios auklėjimosi sistemos mes pasigendame visam tautininkų organizacijos gyvenime. Šis sukaktuvių sąsiuvinis šiuo reikalu irgi nieko nepatarnauja. O tas gali daug pakenkti pačiai organizacijai ir nemaža suklaidinti mūsų tautos žiedus — jaunuomenę, kuri laisviau žiūri į principinius klausimus ir nėra į juos pakankamai įsigyvenusi.

Viktoraitis.

Pasakėčios. Rinkinėlis (1—56) kalbos ir literatūros mokslui. Trečiasis papildytas leidimas „Sakalo“ B-vės leidinys. Kaunas. 1927. 64 p. Kaina 1 lt. 20 ct.

Rinkinėlis redaguotas Rygiškių Jono. Del tos priežasties kiekvienam įdomu su juo susipažinti. Šis leidimas žymiai papildytas, palyginti su pirmaisiais: pridėta 21 nauja pasakėčia.

Turiny randame 7 Aizopo pasakėčių vertimus, 38—Krilovo ir kelias mūsų rašytojų pasakėčias.

Pasakėčių leidėjai kai ką rašo kitaip, negu pirmiau kad buvo rašę, būtent: dėl, dėl to, vis dėlto, kodėl, todėl, rūgščių (7 p.). Kiekvienas, atidžiai skaitydamas šį pasakėčių rinkinėlių, ras ir daugiau labai įdomios medžiagos kalbos mokslui.

A. V.

„Satrija“

Organizaciniai uždaviniai. „Satrija“ yra išaugusi iš to literatūros dalykais susidomėjusių studentų ir pritariančių profesorių būrelio, kuris susikūrė 1924 m. rudenį prof. Ereto sumanymu. Jis rinkdavosi atsitiktinai, neturėjo jokio užliksuoto pamato ir neišėjo iš Teol.-Filosofijos Fakulteto ribų. Darbo programą sudarydavo įvairių literatūros klausimų nagrinėjimai ir bendresni pasikalbėjimai. Eidamas ta pačia kryptim šis būrelis 1925 metų rudenį persiformavo į studentų ateitininkų meno sekciją, visą laiką remiamą ir globojamą prof. Mykolaičio-Putino. Kaiposeccija, ji atsistojo ant organizacinio pagrindo ir praplėtė savo veikimo plotą bei narių sudėtį. Pagaliau 1926 m. rudens semestre, besidiferencijuojant studentų at-kų veikimui mūsų Universitete, ši meno sekcija tapo savarankiška stud. at-kų draugija, pasirinkdama sau „Šatrijos“ vardą. Dabar jos veikimo forma esminiai nepakitėjo. Pati „Šatrija“ pasiliko meno draugija apskritai, kurią sudaro ne vien dailiosios literatūros šalininkai. Tačiau literatinis elementas joje vyrauja ir vyraus ir apie jos veikimą daugiausia šiuo atžvilgiu tenka kalbėti. Dar didelės reikšmės draugijos gyvenime turės ateityj tas faktas, kad baigę mokslus jos nariai nenutraukia visiškai santykių ir neišeina iš draugijos, likdami toliau vyresniaisiais nariais.

„Šatrijos“ bendrųjų uždavinių aptarimas remiasi jos tikslais, kuriais yra subūrimas studentų at-kų menininkų ir meno mėgėjų, jų lavinimas meno dalykuose ir suklėjimas ateitininkų principais. Taigi žiūrint tikslo, šitie uždaviniai yra trejopi: 1) kaip studentų draugijos, 2) kaip meno draugijos ir 3) kaip ateitininkų draugijos.

Kaip studentų t. y. besilavinančio jaunimo draugija „Šatrija“ rūpinasi narių lavinimu atatininkamū būdu, priruošiant juos specialesnių uždavinių vykdymui.

Kaip meno draugijos „Šatrijos“ uždaviniai jau daug sudėtingesni ir užima centrinę vietą. Visų pirma reikia atsižvelgti į tai, kad į draugiją ateina ir ją dauguma sudaro jauni, dažniausiai niekuo nepasireiškę būsimeji kūrėjai arba tik mėgėjai. Iš čia kyla paruošiamasis uždavinys sudaryti ko palankiausias sąlygas narių gabumams aikštėn išeiti, čia įvedant juos į platesnį meno gyvenimą, čia pratinant vertinti įvairias meno apraiškas, čia sekant ir paremiant pirmuosius jų bandymus. Po to tik, kai aiškėja kai kurie nariai kaip savarankiški kūrėjai, telieka savitarpiau bendravimu skatinti jų kuriamuosius nusiteikimus ir kiek tas pareina nuo drauginės veikmės, plėsdinti jų kurybinį akiratį. Ogi tiems nariams, kurie nėra pašaukti dailiajai kūrybai, yra platus laukas realizuoti savo kultūrinį ir mokslinį veikimą, tyrinėjant ir sintetinant meno reiškinius istoriniu kritiniu atžvilgiu ir išviršiniu būdu prisidedant prie meno pažangos mūsų krašte.

Galų gale, kaip ateitininkų draugijai „Šatrijai“ tenka

meno reikalų kėlėjos ir organizuotojos vieta pirmiausiai L. U. atud. at kų Sajungoj. Toliau, esant kontakte su moksleivių ateitininkų kuopų meno sekcijomis, ši pareiga gali būti išplečiama visame Ateitininkų Federacijos plote, kur estetinis momentas privalo būti tinkamai įvertintas ir pabrėžtas.

Tiek ką tiek minėtojo uždavinio, tiek „Šatrijos“ meno kuriamojo ir tiriamojo uždavinio vykdymas negali baigtis keturių metų studijų laiku. Per šią laiką yra daugiausia atliekamas priruošiamasis darbas. Ir štai, vyresnieji nariai, nenutraukdami santykių su studentų „Šatrija“, gali tikrai įvykinti anuos uždavinius savo gyvenimo bėgyj. Todėl kyla būtinas reikalas atitinkamai koncentruoti ir derinti „Šatrijos“ vyresniųjų narių veikimą.

Įženglamasis žodis („Šatrijos“ pirminiuko J. Grušo kalba atidarant literatūros vakarą).

„Šatrija“ šiandien pirmą kartą išėjo viešumon. Pirmame žingsny ji negali kalbėti apie savo nuveiktus žygius, bet gali pasisakyti, kas ji? Ir kokie jos tikslai?

Pasirinkdami „Šatrijos“ kalno vardą norėjom pabrėžti savo tautiškumą ir iš antros pusės — įsimbolinti savo pastangas kilti nuo pilkos žemės plokštumos. Pats „Šatrijos“ vardas amžinai švyti padavimuose, o legendos apie Šatrijos raganas yra gyvastingos tautos vaizduotės liudytojos.

Laikome reikalingu pažymėti tai, jog „Šatrijos“ įsikūrimo priežastis buvo ne noras stoti prieš kokias literatūros sroves, ar kitokios ideologinės orientacijos literatų grupes, bet gyvenimo iškeltas reikalas suburti ateitininkijoj besireiškančias jaunas meno pajėgas. Mes susibūrėme pasiryžę savo darbais išgauti mūsų egzistencijos pateisinimą ir įnešti savo, nors jaunutę, dalį į skurdų ir mūsų estetiškos kultūros lobyną. Juk kiekvienas, kas dirba išlygina gyvenimo sąskaitas ir neturi atsiprašinėti žemės, kad užima joj vietą.

Jeigu „Šatrija“ dabar neturi nei savo ypatingo literatinio veido, nei tradicijų, tai šitaip yra dėl to, kad ji gyvena dar trik antrus savo amžiaus metus ir telkia savyje jaunas žmones, kuojie gyvena literatūros darbo rytmetį. Tačiau, kiekvienoje dailiojoj kūryboj atsispindi žmogaus vidaus pasaulis, jo ideologija ir jo santykis su gyvenimu. Idealistiškai orientuotas žmogus, nuoširdžiai dirbdamas, negali sukurti veikalo, kuris kalbėtų apie materijos viešpatavimą, kaip jis kad negali rasti galutino savo troškimų patenkinimo žemės gerybėse. Iš čia ir plaukia bendriausias ir plačiausias mūsų savitumo formalis apibrėžimas — idealizmas. Aiškiau tariant, idealizmas paimtas bendrąja prasme, t. y. be specifinių apibrėžimų ir be griežto išsiskaidymo į atskiras literatūros kryptis.

Reikia pastebėti, kad sąmoningai mes dar nesistengiame nusstatyti griežtesnių mūsų kūrybos linijų, nes bet koksai aprioristinis nusistatymas varžytų ieškojimą jaunoms jėgoms sau atitinkamų kūrybos formų.

Būdami socialėj literatūros aplinkumoj, mes nenusistatome nė prieš vieną literatūros srovę, nė prieš vieną literatū būrelį. Mes visus gerbiame ir matome visiems gyvenime pateisinimą. Ar rimitas realizmas, ar ilgesio kupinas romantizmas, ar degas nuo širdumo aistra ekspresionizmas, ar didmiesčių akrobatas futurizmas — visi yra gyvenimo sūnūs. Gyvenimas juos pagimdė — istorija juos nuteis. Mūsų santykių su jais normos — estetinių vertenybių normos. Mes vertiname tikrus pinigus ir smerkiame falsifikacijas.

Kiekvienas stilius turi savo dėsnius, principus ir vietą — į tai mes kreipiame daug dėmesio. Jų prisilaikant bet kokio literatūros žanro kūrinys talento pajėgumu gali pasiekti aukštą tobulumo laipsnį. O priešingai — iš puikiausios palmės svetimoje dirvoje ir svetimoje padangėje gali likti nususus karklas. Del to mes laikome netikslinga ir nerimta tupčioti prieš importuotus dievaičius ir visiškai nusigrįžti (kaip kartais pas mus atsitinka) nuo tautiškai individualių kūrybos formų. Mes mylime savo tautos individualybę ir stengiamės vertingiausių universalų turinį suderinti su savo individualėmis lytimis.

Šis vakaras mūsų pirmas žodis į visuomenę. Literato menininko mintis gali gimti vienuoje, bet jai augti ir kvėpuoti reikalinga aplinkuma — reikalingi žmonės su jų meile, teisingumu ir veidmainybėmis. Menininko mintis, izoliuota nuo žmonių — miršta, kaip gražių kraštų paukštė, kritusi į snieguotus kalnus, arba klaidžioja visų bijodama, kaip pelkių liepsnelė. O žmonės sako — nekr. kštytos dūšios vaidenasi.

Jei nūdieninei mūsų visuomenei literatūra (ir apskritai menas) yra tokia nekrikštyta dūšia, kurios reikia bijoti, tai kaltės reikia ieškoti tame vienuj nuo kitų atsiskyrimo.

Literatūros vakarai nors mažą šito suartinimo darbo dalį atlieka.

Ir štai šito tikslo vedami mes stovime prieš tamstas.

Vakarą išklausius. „Šatrija“ pirmą kartą š. mėn. 11 d. literatūros vakaru išėjo viešumon, kaip jaunų kūrėjų grupė. Ir šis jos demonstravimas yra apskritai imant patenkinamas. Jis būtų geresnis, jei kai kurie dalyvavusieji autoriai būtų uoliau pasiruošę, atinkamai parinkdami savo kūrinius.

Vakaro programą atliko „Šatrijos“ nariai.

Be studentų „šatrijiečių“ dalyvavo garbės narys poetas **Liudas Gira**, perskaitęs simbolišką dialoginėj formoj dalyką — „Zemė“.

Juozas Paukštelis skaitė dalį apsakymo „Senas lesventis“ ir pora eilėraščių. Apsakymas yra grynai realistinis, su gausiais provincionalizmais ir neužtenkamai apdirbtas. Iš eilėraščių ypač paskutinis — „Artojas“ darė gero įspūdžio.

V. Romano noveliukė „30 metų“ gali būti laikoma

viena iš geriausių paties jo ir vakaro dalykų. Gražiai stilizuota ir psichologiška.

J. Kriaušės „Aleksandro piršlybos“ yra taip pat išgeresnių jo kūrinių. Turi stilistinių nelygumų.

Salomejos Neries eilėraštis „Paskutinė Don Žuano meilė“ buvo tiesiog siurprizas, kaip pirmas viešas poetės futuristiškas bandymas. Tačiau smarkiu futurizmu pasižymi tik eilėraščio pradžia, o pabaigoj vėl pažįstame tikrąją „Anksti rytą“ autorę. Taigi eilėraščiui trūksta vieningumo.

Ig. Malinauskas, rodos, pirmą kartą iš viso pasirodžiusio poeto eilėraščiai padarė malonų įspūdį, graži yra jo ekspresionistiška neva poemėlė „Kelionė“, skambios — „Vidury nakties“ ir futuristiniu matu vertinant, geras yra futuristiškas „Gatvių rinkas“.

Jauniausiųjų — p. A. Vaičiulaičio „Rachelė“ ir A. Dičpetrio eilėraščiai tebeturi dar ryškių jaunumo žymių.

Be to, A. Vilčinskaitė įspūdingai pradeklamavo vertimą iš rusų rašytojo Leonido Andrejevo veikalo „Anatema“.

Apibendrinant įspūdį iš vakaro, krinta į akis beletristinių dalykų realistiškumas. Siužetai be „Rachelės“ yra imti iš liaudies gyvenimo. Tuo tarpu, pas mus labai laukiami veikalai, kurie vaizduotų inteligentų gyvenimą. Vertinant gi futuristiškas vakaro apraiškas, tenka pažymėti, kad jos yra neprimtinės, nes neteikia tikro estetinio patenkinimo ir nėra laisvos nuo beveik tipiško futuristams pikantiškumo.

Aišku, kad šitas vienas vakaras pilnesnio „Šatrijos“ literatinio vaizdo suteikti negali. Tie patys rašytojai mėgina vienaip ir antraip rašyti, o sau charakteringesnio stiliaus neturi ir jo tebeieško. (Pažymėtina, kad visi literatūros vakaro dalyviai yra „Ateities“ bendradarbiai. Manoma, kad jie išėję į platesnį literatūros gyvenimą mūsų nepamirš. Red). I. P.

Visi skaitykite ir platinkite

Ateitį ir Židinį!

Mūsų gyvenimas.

Dvasios Vadas. Moksl. At-kų S-gos Dvasios Vadu pakvies-tas prof. Dr. Pr. Venckus S. J.

Apdovanotas už pasidarbavimą C. V. pirm. VI Viliamas, Stud. At-kų Abst Korporacijos narys. II laipsnio sidabrinu ženklu.

Rinkimai Universitete. Gruodžio m. 4 ir 5 d. Universitete ėjo studentų atstovybės rinkimai. At-kų S-ga ėjo 1 sąrašū. Gavo 595 balsus (pernai 589) ir pravedė 10 atst (pernai 8). At-kų skaičius visur auga.

Vysk. Baranausko minėjimas Vilkaivišky suruoštas lapkričio 26 d. at-kų meno literatūros būrelio iniciatyva. M. Jurkynas nu-pasakojo velionies biografiją, prel. Laukaitis nurodė jo būdo bruo-žus ir papasakojo daug įdomių atsiminimų. Kun. Juraitis kalbėjo apie jo poetinę kūrybą. Paminėjime dalyvavo 200 su viršum asmenų.

Pagerbė Vyriausiąjį Vadą. Gruodžio m. 4 d. Vilkaiviškio gimnazijos salėje tarp kitų tautos darbuotojų iškabintas kuopos na-rijo V. Počo spalvomis pieštas Vyr. At-kų Vado prof. Dr. St. Šalkauskio portretas. Kun. Dr. Gronis šia proga apibūdino prof. Šalkauskio asmenį ir darbus.

Gruodžio 8 d. Kauno stud. at-kų eucharistininkų būrelis buvo suruošęs iš vakaro konferenciją ir išpažintį, o rytą stud. bažnyčioj per stud. pamaldas bemaž visi at-kai ėjo prie Šv. Ko-munijos. 14 val. prof. Pr. Dovydaitis laikė paskaitą „Eucharisti-ninkų specialybė.“ Paskaitos klausėsi stud., moksl. euch-ai ir daug studentų at-kų. Ši šventė paliko malonaus įspūdžio.

Balgė aukštąjį mokslą. Juozas Ambrazevičius, artimas „Ateities“ bendradarbis, gruodžio m. 15 d. išlaikė baigiamuosius egzaminus L. U. Teologijos — Filosofijos Fakultete. Jo pagrin-dinis dalykas — lietuvių literatūra. Yra uolus L. U. stud. At-kų D-vės narys. Dabar dirba mokytojo darbą Kauno „Aušros“ mer-gaičių gimnazijoj ir yra „Lietuvos redakcijos narys.

Dr. Pakštas ir C. V. Pirm. Šiauliuose. Gruodžio mėn. 11 d. prof. Dr. Pakštas laikė Šiaulių at-kams paskaitą: „Kultūriniai atei-tininkų uždaviniai“. Paskaitos turiningumas, pareikštų minčių gilumas ir graži, lengva prelegento įskalba šiauliečius tiesiog ža-vėjo. Po to įvyko ateigiamasis rajono susirinkimas, kuriame C. Pirm. VI. Viliamas pasveikinęs susirinkimą nusakė svarbesnius ateitininkų užsimojimus. Rajono pirm. išrinkta Jankus, Dvasios Vadu kun. kap. Stonis. Tą pačią dieną dalyvaujant C. V-bos Pirmininkui įvyko Tarybos posėdis, kur pasitarta gyviausiais at-kų reikalais. Nors Šiauliuose ateitininkų veikimas pedagogų truk-domas, tačiau nariū pasiryžę dirbti.

Kedainiuose. Važiudamas į Šiaulius C. Pirm. Viliamas buvo sustojęs Kedainiuose ir čia visuotinam susirinkime laikė

paskaitą: „Aktualiausi ateitininkų uždaviniai“. Išrinktas kuopos pirm. Pr. Kuprys, rimtas ir veiklus at kas. Po susirinkimo įvyko posėdis, kur buvo tartasi apie kuopos būklę ir tolimesnius darbus. Kuopoj nuotaika graži ir gyva. Kuopai daug padeda pedagogai, ypačiai Ant. Tylėnis ir Juozas Paukštelis.

Leido veikti. Biržuose, 1927 XI m. 24 d. Cimnazijos Pedagogų Taryba nepatvirtino Tėvų Komiteto „nutarimo“ uždrausti at-kams veikti. Dabar biržiečiai smarkiai imasi kilnaus darbo.

Nauja kuopa. Panevėžy Amatų ir Ruošos mokykloj įsteigė at-kų kuopa.

Centro V-bos narys Pr. Martišius gruodžio 10 d. aplankė Gruzdžių kuopą. Laikė paskaitą „Organizacija ir visuomeninis gyvenimas“, įsteigė visuomenininkų sekciją. Kuopai padeda veikti energingas Dvasios Vadas kun. Simaška. Nariai ruošiasi prie metinės kuopos šventės.

Panevėžio Rajonas, turįs daug jėgų, šiemet numato didelių darbų. Rajono Valdybą sudaro: Dvasios Vadas kun. J. Tilvytis, pirm. J. Laučka, sekr. U. Būtenaitė, merg. ved. Pr. Maziokaitė, v.-pirm. P. Šilas (gimn. II k. pirm.) išd. ir abstinentų ved. J. Jakubka, encharistininkų ved. Br. Barauskas, visuomenininkų ved. A. Domaševičius ir sporto ved. J. Beinoris, narys A. Račinskas (gim. I k. pirm.), knyg D Urbas (sem. k. pirm.). Rajoną sudaro 4 vyresniųjų ir 2 jaunesniųjų kuopos. Padaryti 8 posėdžiai, keletas Rajono susirinkimų ir 16 m. sukaktuvės. Sustiprinti eucharistininkai, įsteigta visuomenininkų sekcija, numatoma įsteigti mokslo ir filosofijos sekcija. Po Naujų Metų leisiam hektografuoti Rajono laikraštį. Rajone 350 narių.

Centro V-bos sekr. K. Kleiva gruodžio 11 d. lankėsi Jonavoje. Gražiam at-kų būrely panagrinėti „Ateitininkų uždaviniai ir veikimo tvarkymas“. Į kursus mano veik visi atvažiuoti. Kuopos Dvasios Vadas yra kun. Vaitiekūnas, pirm. Pilipavičius ir sekr. Karaliūnaitė.

Iš Giedraičių. Nors giedraitiška jaunučiai, bet labai susirūpinę organizaciniu darbu. Kuopai daug padeda veikti jos globėja mokyt. M. Šokytė. Kalėdų antrą dieną ruošiamas vakaras.

Tur būt nelaiminga vieta. Siauliuose, Suaugusių Gimnazijos at-kams pedagogų Taryba š. m. gruodžio m. 1 d. uždraudė veikti. Keistai!

Pašauktoje Idėjos darbininkai. Vilkaviškiečiai pavyzdingi. Reorganizacijos darbas kuopoj vyksta labai gerai. Kuopos valdyba: M. Jurkynas — pirm., P. Kuraitytė — v.-pirm., V. Koziča — sekr., E. Girdauskaitė — išd. ir St. Grigaitis — arch. Kontrolės komisijoj: P. Karuša, L. Dapkūnaitė ir J. Senkus. Spaudos platintojas uolus nar. Vl. Literakis, vakarų rengimu rūpinasi L. Tamašauskas.

Energingi Sakių visuomenininkai. Čia ne tik berniukai, bet ir mergaitės turi visuomenininkų sekciją. Nagrinėdamos įvairius

klausimus nepamiršta ir savo srities „Moteris visuomenėje“. Visuomeniniai turi turėjo paskaitų: „Ko mums trūksta“, „Apie būdą išsidirbti“ ir k. Sakomos kalbos, skaitomos korespondencijos.

Padeda atkams. Skuodo vidur. mok. direkt. VI Kateiva, visų moksleivių mylimas, padeda ir atkams. Laikė paskaitą „Koks privalo būti ateitininkas“. Kuopa iš'eido laikraštėlį „Sielos žiedai“ 60 egz. (Gaila, kad „Ateitis“ negavo pamatyti R'e'd.). Susirinkimai gyvi ir įdomūs. Energingos kuopos pirmininkės U. Knystautaitės dėka mergaitės gerai susiorganizavusios.

Vyskupo Ant. Baranauskio sukaktuves iškilmingai ir gražiai minėjo daugelis kuopų.

Jaunųjų mūsų draugų veikimas. Būsiantieji Sąjungos darbininkai uoliai organizuojasi. Štai Alytųjų jų yra 106 narių (57 bern. ir 49 merg.) būrys. Kuopelės globėjas kun. P. Kirvelaitis. Lapkr. mėn. padaryti 4 visuotiniai susirinkimai ir 5 būrelių 17 susirinkimų. Susirinkimuose — paskaitos, kalbos, deklamacijos, monologai, žaidimai, savo kūryba, atpasakojami knygų turiniai ir tt. Būreliai turi išsirenkę iš vyresniųjų globėjus. Jaunesniųjų kopelės pirm. P. Vaičiulionis ir sekr. Al. Palietytė.

Paslaukoję vikiščiui. Vilkijos at-kai, nežiūri savo pedagogų nepalankumo: jie pasiryžę iškentėti visas nelaimės ir išeiti nugalėtojais. Kuopa ruošiasi vakarui, organizuoja knygyną. Jame jau dabar yra 480 knygų. Kuopos dvasios ydas kun. J. Stasiulis, pirm. J. Petrauskas, sekr. P. Ročkus.

Ryga. Siemet teko kelis sykius persitvarkyti, bet galų gale, nors vėlokai, kuopa gražiai susitvarkė. Kuopos pirm. išrinktas P. Garška, senas ateitininkas, rimtas ir kilnios dvasios žmogus. Sekret. St. Gžimalauskaitė darbšti narė. Kuopos izdin. Juozas Garška. Knygin. F. Velavičiūtė, kuri jau treči metai rimtai ir tiksliai atlieka savo pareigas. Reviz. kom. pirm. — Vyt. Masilionis. Sekret. — F. Velavičiūtė ir nar. dr. Sevelinskas. Archiv. O. Valentavičiaitė.

Rygos ateitininkai lapkr. 23 d. įdrėjome didelio džiaugsmo. Susilaukėme gerbiamą C. Valdybos pirmininką V. Viliamą. Pirmininkas (gimn. rūm.) laikė paskaitą „Tauta ir jaunimas“, o taip pat papasakojo, apie Lietuvos ateitininkus. Po paskaitos svetyš dar užtruko pasidalindamas savo įspūdžiais. Ateit. pirm. Pr. Garška apibūdino kuopą ir jos darbuotę. V. Viliamas atsilankė ir tarybos posėdyj, kur nurodė kuopai daug reikalingų dalykų. Gerb. svetyš kaip staiga atvažiavo, taipat staiga pranyko iš rygiškių akių. Ilgai būtume džiaugiasi, jei traukinys nebūtų nusivežęs mums braugų žmogų. Gerb. Pirmininkas atvažiudamas iš tėvynės — Lietuvos, atvežė mums amžinai neužgesnamą šventą kibirkstėlę. Padėka už visa tai Rygos ateitin. tegalėjo Jam įteikti tik kelias baltas gėles...

Rygiškiai veikia smarkiai. Visuotin. susirink. buvo 3. Mergaitės turi 35 nares. Jų 3 susirink. Ypač veikli merg. k. pirm.

St. Gžimalauskaitė. Susirinkime mok. p. Raulinaitis gražiai referavo apie moterų pažitūras, jų siekius ir tikslą gyvenime.

Berniukai ir sukruto. Jų skaičius padidėjo iki 20 narių. Valdyboje išrinkti rimti nariai. Pirm. J. R. Garška. Vicepirm. ir išd. — Čikstė. Sekretor. — Gaižauskas. Surengta 2 susirinkimai ir 1 pasitarimas. Į susirinkimą atsilankė mok. p. p. Raulinaitis ir Sužiedelis. Mok. p. Raulinaitis skaitė referatą „Vyriškumas“. P. Sužiedelis padarė įvadą į referatą „Tauta, religija ir kultūra“. Dėkingi savo mokytojams A. Raulinaičiui ir S. Sužiedeliui už paramą. Mes rygiečiai vis į priekį. Telaimina m. kščiausias mūsų žingsnius (A u k s u t ė).

Gižų (Vilkaviškio Vysk. Dvas. Seminarijos auklėtinių) kuopā. S. m. lapkričio mėn. 6 d. savo visuotiniam sus-me, klausė A. Maceinos paskaitos „Klerikų organizacijos klausimas“. Vienas aktualiausių šiais metais kuopos uždavinių yra sujungimas dvasinių seminarijų auklėtinių į vieną organizaciją.

Neužmiršta mirusiųjų. S. m. lapkričio m. 25 d. Gižų auklėtiniai minėjo buvusio kuopos nario a. a. kun. Petro Matusos metinės sukaktuvės. Minimas asmuo yra buvęs vienas uoliausių narių, priklausęs visoms kuopos sekcijoms ir redagavęs kuopos laikraštėlį „Mūrų Aidai“. Savo organizacijos darbą tinkamai suderino su savo tiesioginėmis kleriko pareigomis. Rytą gedulingos pamaldos, po piet gedulingas sus-me, kuriame jo draugai: Karčiauskas, Bagdonas ir Drazdys apibūdino jo moksleivio, kleriko ir kunigo gyvenimą ir darbus. Taip pat paskaityta pora rašinių, pritaikintų momentui. Susirinkimas baigiamas giedant „Requiem“.

Jurbarkas nori būti abstinentai. S. m. XII. 4 d. buvo vyresniųjų ir jaunesniųjų at-kų bendras susirinkimas abstinencijos klausimui išsiaiškinti. Buvo atvažiavęs iš Kauno Stud. At-kų Abstinentų Korporacijos atstovas Piktuižis. Svečias skaitė labai įdomią paskaitą: „Paveldėjimas ir alkoholis“. Nutarta visą kuopą suabstinentinti. Galutinai šis klausimas bus svarstomas dar kitam susirinkime.

Jurbarko jaunesnieji. S. m. XII 3 d. buvo jaunesn. at-kų susirinkimas. Nutarė veikti kuopelėse skyrium mergaitės ir berniukai leisti laikraštėlį ir suruošti vakarą, [o jo pelno didelę dalį paskirti „Ateičiai“. Ar ne taip! R e d.] Svedereskaitė I kl. mok., Bladaitė I kl. mok., Spirauskas II kl. ir kt. gražiai padėk-lamavo. Skaitė rašinėį Almonaitis: „Pamažu, bet spartu“. Sus-me dalyvavo p. Gimnz. Direktorius ir mokytojas Borutaitė. Ji gražiai papasakojo apie draugiškumą. Bendrai, jaun ateitininkai veikia gerai. Jų darbštūs vadai: A. Sabaliauskas, Almonaitis, Vabalnytė ir kt. narių 64.

Centro Rev. Komisija dirba. Centro Revizijos Komisija revizavo gruodžio mėn. pradžioje Centro Valdybą. Pastebėta, kad yra kuopų, kurios nesiunčia laiku savo veikimo planų, apyskaitų ir kitų reikalingų pranešimų ir neatsilygina skolų. Tai, apsileidimas,

kuris trukdo C. Valdybos darbą. C. Revizijos Komisija, atkreipdama at-kų dėmesį ragina būti juos sąžiningais savo pareigose.

Žiežmarėlius. Centro Revizijos Komisijos pirmininkas stud. Vyt. Valiukevičius gruodžio 11 d. lankė Žiežmarių at-kų kuopą. Visuotinam kuopos susirinkime laikė paskaitą „Mūsų uždaviniai ir abstinencija“ ir kalbėjo kitais klausimais. Atskiram visų kuopos vadų posėdy tarėsi organizaciniais reikalais. Revizavo kuopos raštus, išdą ir knygyną. Žiežmariečiai kūpini gražių norų, energijos ir pasiryžę daug nuveikti. Kad geriau pažintų ateitininkų ideologiją ir gyvenimą, nutarė užsisakyti 1928 metams visa kuopa „Ateitį“. (Ot žingsnis! Puikul R e d.).

Manom, jog žiežmariečiai šiuos savo gražius norus ir užsibrėžimus tikrai įvykins.

Žiežmariečiai liūdi dėl kuopos sekretoriaus M. Zubrickaitės ligos ir linki kuo greičiausiai jai pagyti, kad vėl galėtų stoti į mūsų darbą.

Tauragėj vakaras. Š. m. lapkričio mėn. 26 d. p. Kuršo salėje at-kai suruošė šeimynišką vakarą. Suvaidino J. Pleirio keturių veiksmų komediją „Vagys“; jaunesnieji at-kai padeklamavo keletą eilėraščių, ypač gražiai tai atliko M. Bajorinas; mergaičių choras, p. Dirginčiaus vedamas, padainavo keletą dainų; buvo juokingų monologų. Artistai vaidino gana gerai. Ypačiai pasižymėjo J. Juknevičius. Po programos publika kėlė at-kams didžiausias ovacijas. Gryno pelno gauta apie tris šimtai litų, kurio dalis skiriama neturtingiems moksl. at-kams šelpti. Nebus pamiršti ir Centru procentai. (Mes manom, kad ir „Ateitis“ bus nepamiršta. R e d.).

Kybartai. Š. m. 30 d., kuopos globėjo gerb. vicedirektoriaus P. Andriaus Kizevičiaus vardo dieną, įvyko iškilmingas kuopos susirinkimas, kurį atidarydamas kuopos pirmininkas J. Bielevičius gražia kalba paaveikino mylimąjį kuopos globėją ir įteikė jam visos kuopos dovaną. Po to at-kų himnas. P. A. Kizev.čius ilgą ir turtingą kalbą gražiai padėjo savo auklėtiniais ir palinkėjo būti visuomet tikrais ateitininkais. B. P. Murinas referavo kuopos veikimo deklaraciją. Susirinkime dalyvavo mokyklos direktorius, kuopos garbės narys kun. P. Karalius ir kiti mokytojai.

29 d. jaunesniųjų at-kų kuopelė išrinko vadus: Vl. Vilkauskas pirm., M. Kurytė vic. pirm., A. Prapuolenis sekretorius, M. Alytaitė išdin. ir L. Prapuolentė knyg.

Dzūkų At-kų Konfer. pereitą vasarą Alytuje savo vadovybę išrinko iš studentų. Dabar į ją įjonia studentai: Pr. Žabielskas — pirm., Petr. Kázlauskas — vicepirm., Juoz. Jakučionis — išdinink., Vikt. Drūtys — sekretorius ir V. Strempickas — archivarijus. Šioji valdyba nutarė visus Dzūkijos ateitininkiškos dvasios inteligentus suburti į Dzūkų Ateitininkų Sąjungą kultūriniam to krašto darbui. Savo darbą jau pradėjo nuo studentų. Katalikiškoji Dzūkija iš čia galės gauti rimtos paramos.

Redakcijos žodis

Šiuo numeriu balgiam XVII „Atelties“ metus. Džiaugiamės, kad „Ateltis“ kasmet stiprėja, skleisdama tikrą jaunatvės džiugumą. Ją maloniai skaito ir gėrisi ne tik moksleiviai, bet ir inteligentai. Balgdami šiuos metus, kukliai dėkojame visiems „Atelties“ skaitytojams, bendradarbiams, platintojams, savo darbu patarimais ir aukomis padėjusiems „Ateltij“ leisti, tikėdamiesi, kad ir toliau bendram darbe susitiksime.

Stovėdami naujų metų angoje, pasiryžtame dėl visas savo jėgas, kad „Ateltis“ būtų dar įdomesnė, įvalesnė ir daugiau ataktų besimokančio jaunimo reikalus. Bandysime duoti vedamųjų mūnčių mokslo, visuomenės, auklėjimosi ir bendrai praktiškais gyvenimo klausimais; duosime aprašymą iš didžiųjų asmenybių gyvenimo.

Stengsimės sudominti jaunuosius draugus meno, literatūros gyvenimu. Šiam reikalui duosime visą eilę straipsnių iš mūsų ir pasaulinės literatūros, rašysime meno klausimais. Vaizduosime Lietuvos moksleivių gyvenimą, jų org-jas ir užsienio jaunų draugų darbus.

Tikimės, kad malonūs „Atelties“ skaitytojai mus šiam darbe parems ir ne tik patys prenumeruos mūsų žurnalą bet suras dar ir naujų skaitytojų.

Šia proga linkime visiems „Atelties“ draugams laimingų Naujųjų Metų.

Redakcija.

Aplinkraštis Nr 6.

Atskaitomybės reikalu.

Visoms ateitininkų kuopų Valdyboms ir „Atelties“ ir „Židinio“ platintojams.

Kad galima būtų sekti vietoje kuopose ir Adm-joje kuopų ir prenumeratorių atsiskaitymą, „Atelties“ ir „Židinio“ platintojus prašau laikytis šių nurodymų:

1. Prenumeratos metas Adm-ja laikys metus nuo 1928 m. sausio m. 1 dienos ligi 1928 m. gruodžio m. 31 dienos (vadinasi, ne mokslo metus), pirmuoju pusmečiu—laikotarpi nuo 1928 m. sausio m. 1 d. ligi birželio m. 30 d. ir II-uoju pusmečiu—laikotarpi nuo liepos m. 1 d. ligi gruodžio m. 31 dienos.

2. Platintojai turi vesti pas save prenumeratorių sąrašus (blankų yra pasiūsta), kuriuose reikia įrašyti prenumeratoriaus vardas, pavardė, miesto gyvenamasis ir kilimo vietos adresai, kuriam laikui užsisakęs (metams, pusmečiui, kiek ir kada įmokėjęs ir kiek skolingas.

3. Atsiskaitymo lapuose atitinkamose skiltyse (grafose), gavus „Ateltij“ ar „Židinj“, reikia įrašyti, kiek ir kurio n-rio

egzempliorių gauta, kiek išdalinta prenumeratoriams, kiek laisvai išplatinta, kiek pinigų išrinkta, kiek pasiūsta Adm-jai, kiek išleista pašto išlaidoms persiunčiant Adm-jai pinigus, likusius n-rius, laiškus ir t.t. ir kiek kurių n-rių gražinta. Žodžiu, į nurodytą grafoje vietą įrašyti, kas reikalinga. Adm-ja ves ir pas save visai tokį pat atskaitomybės lapą kiekvienai kuopai skyrium, kurioje įrašinės pasiūstą egz. skaičių, gražintą, prisiūstų pinigų kiekį ir t.t.

4. Atsiskaitymo lapus ir prenumeratorių sąrašus vesti skyrium „Ateičiai“ ir skyrium „Židinėjai“.

5. Prenumeratorių sąrašų ir atsiskaitymo lapų vedimą, kur reikia, prižiūri kuopų valdybos, kurios yra taip pat atsakingos už visą „Ateities“ ar „Židinio“ platintojo veikimą ir už padarytus per jo kaltę nuostolius.

6. Lankantieji kuopas Moksleivių Centro Valdybos, Vyriausios Ateitininkų Frakcijos Valdybos ir Revizijos Komisijos nariai taip pat ir Adm-jos įgalioti asmenys turi teisę pareikalauti tų sąrašų ir atsiskaitymo lapų ir juos tikrinti.

7. Platintojai turi pasistengti jau metų pradžioje išrinkti visus I-ojo pusmečio prenumeratorius ir tuojau pasiūsti juos Adm-jai. Kur dėl kurių nors priežasčių nepasisiektų tai padaryti, galima atsilyginti ir ketvirčiais, bet už pirmąjį ketvirtį ne vėliau kaip ligi vasario m. 29 d., ir už II-rajį — ne vėliau kaip ligi gegužės m. 15 d.

8. Po šešis (6) litus „Ateitį“ galima skaityti tik tose kuopose, kur ją prenumeruojaši visi ligi vieno kuopos nariai, o visiems kitiems — po 8 lt. metams. Adm-ja seks, kad šitas jos nusistatymas būtų vykdomas.

9. Platintojams draudžiama prenumeruoti „Ateitį“ ar „Židinį“ moksleivio kalna nemokslieviams.

10. Visų kuopų Valdybos prašomos dėti pastangų paremti „Ateitį“ aukomis (surengti vakarėlių ar šiaip jau aukų parinkti).

11. Pusmečiui pasibaigus, atsiskaitymo lapo nuorašas reikia prisiūsti Adm-jai sutikrinti su jos vedamais užrašais, o metams pasibaigus, tų metų prenumeratorių sąrašus ir atsiskaitymo lapą, perkėlus, kas reikia, į naują atskaitomybės lapą visai gražinti Adm-jai.

12. Slunčiant pinigus, visomet reikia aiškiai žymėti, kiek ir už ką slurčiama.

13. Ne vėliau kaip ligi 1928 m. sausio m. 25 dienos (pageldautina anksčiau) pranešti Adm-jai, kiek egzempliorių „Ateities“ ir „Židinio“ siuntinėti kuriai kuopai. Nemoksleivių prenumeratorių adresus reikia pranešti Adm-jai, kuri „Ateitį“ ir „Židinį“ siuntinės ir atsiskaitys su jais tiesiogiai.

14. „Ateities“ ir „Židinio“ platavimo reikalu prisilaikyti mano aplinkraščių 3 ir 4 Nr. Nr. („Ateities“ 11 Nr.) nurodymų.

Turėdamas vilties, kad naujieji metai „Ateičiai“ ir „Židinėjai“ visų mūsų pastangomis bus sėkmingesni, sveikinu visus šiuo

ar tuo būdu „Atelčiai“ ir „Židiniai“ padedančius, dabartinius ir būsimus savo talkininkus su Kalėdų šventėmis ir netolimaus Naujaisiais metais. Tebūna jie, Dievui padedant, visiems mums džiaugsmingi ir sėkmingi.

1927 XII. 15
Kaunas

S. Zareckis
Ateitininkų spaudos administratorius.

Pranešimas.

Moksleivių At-kų S-gos Centro Valdyba ruošia moksleivių kuopoms 1928 m. sausio 5, 6 ir 7 dienomis organizacinius kursus Kaune. Vieta — „Saulės“ Rūmai; Kursų programa labai įvairi, įdomi ir turininga. Lauklame kuo daugiausia atstovų iš kuopų. Kursų pradžia sausio 5 dieną 10 val. ryto.

Programa:

- 5 dien. 10—11 v. „Tautybė ir Krikščionybė“ — p. Ed. Turauskas
11—13 „ „Meno reikšmė ir jo panaudojimas organizaciniame veikime“ — prof. J. Eretas.
13—14 „ Pietūs
14—16 „ Čiurlionės Galerijos apžiūrėjimas
16—17 „ „Jaunesniųjų at-kų organizacinis veikimas“ — Dr. K. Ruginis.
17—18 „ „Vilniaus vadavimo reikalas“ — Dr. J. Leimonas
19—23 „ Gražusis Trijų Karalių vakaras
- 6 dien. 9—11 „ Apžiūrėjimas Karo Muzėjaus
11—13 „ Pamaldos Studentų Bažnyčioj
13—14 „ Pietūs
14—15 „ „Kuopos vadas ir jo privalumai“ — p. E. Turauskas
15—17 „ „Vyriškumas ir jo ugdymas“ — Dr. K. Pakštas
15—17 „ Mergaičių posėdis ir p. Krikščionienės paskaita
17—19 „ „Skautų reikalai“ V. Villamas
19— „ Teatras papiginta kalna
- 7 dien. 9—10 „ „Fizinis lavinimasis organizacijoj“ Dr. Jurgelionis
10—11 „ „Lėdo ir raštinės vedimas“ V. Kazlauskas ir K. Klelva
11—13 „ „Visuomeninis ir abstinencinis veikimas“ — prof. Vysk. M. Reinys
13—14 „ Pietūs.
14—15 „ „Organizacinio veikimo religiniai ir doriniai pagrindai“ — prof. Vysk. M. Reinys
15—16 „ „Tolimesnis veikimas“ — p. K. Šapalas
- M. A. S-gos Centro Valdyba.

1927 m. „Ateities“ turinys.

1. Eilėraščiai.

Kl. Dulké Vėjai... 3 p. Gėlės 275. Manoji sodo 492	
A. Miškinis Sudrumstas sapnas	4
M. Ilgesys Baltos lėlijos	66
G. P. Jūroj	66
P. Gintalas Ilgėjimas	229
Šešuolė Saulei 230, Kur mano keltas 253	
Sešelis Topolis	230
Ramūnas O plauki, dalnele...	231
A. Dičpetris Ollai 193 Kryžkelėj 194 Lūkesio vingis	489
Būties keltu 490, Atodūsis 554, Iš praūžusių valandų	554
Faustas Prieš aušrą 195, Dar saulė netekėjo 195	
Salomėja Neris Saulei 257. Ilgos, liūdnos... 321. Su- grįžtu 385	Su-
Parajus Rožės	322
Motiejus Vakarų žvilgsnis 323, Pirmosios snaigės 584	
Sakalas Rudenlo žingsniai	386
M. Linkevičius Jaunos dienos	515
H. Heine Lorelei. Vertė Girdenis	556

2. Beletristika.

J. Kriaušė Kerštas	5
St. Gr. Dainų bernužėlis	67
A. Valčiulaitis Ponla 68 p., Tešlinis žmogutis 240, Ug- nis 324, Meškinas vestuvės kella 356, Rachelė 387, Žvejai 557	
Gvazdikas Žmonėms ir Dievui	73
K. Mrs. Aldužiai	231
R. Wagner Kellonė pas Beethovoną. Vertė St. Barzdukas	234
Drugelis Supykinau draugą	275
St. Tautietis Džiaugsmo šventė	196
Kalnių Smėkla Ateik	197
K. Anastazija Į tikrąjį kella (Vertė Gorainis)	198
V. Lanauskas Stabas	260
Algimantas Žaibavo, trenkė...	264
S. S. Per audrą	266
Sešuolė Baltasis džiaugsmas	342
Fidelijus Aš ir bitės	517

3. Straipsniai.

St. Lušys Naujuosius metus pradėdant 17, Į naują laimėjimą	207
St. B. Du jubilijatu	20

Prof. Eretas. Beethoveno jaunystė 28, 85, 253, 217, 280, 501	
Stud. J. Pankauskas Kritiškosios pasaulėžiūros pagrindai 42,	
	79, 211, 272
Z. Bendro darbo pažangos uždaviniai	74
A. Jakštas Naujoviškosios poezijos paradoksal	100
J. Barisas I Romai.	104
Antakutis Gyvenimo kovos 112 p., Mūsų gyvenimo drau-	
gai 238 — Naujas žygis 249, Rytėjus 515	
M. Gustaitis Proto lavinimas	251
A. Petrauskaitė Keli Beethoveno kūrybos bruožai	266
Z. Ivinskis Del politinės ir kultūros istorijos	270
B. Abraitis Kooperacija mūsų kuopose	226
Atėitininkas Nepamirškime mirusiųjų 227, Dirbsime 355	
S. Rauckinas Studentai at-kai Lietuvos Un-te	228
J. Matusas Sedauskas Vienas Kauno at-kų istorijos	
lapas 231, Lietuvių tautos dokumentavimo klausimu 510	
Žagaras I Palangą	259
A. Tylenis Tuoj išmuš valanda 270, Prie žibintų laužo 392	
K. P. Gyvybės ir mokslas	285
J. Žaliūkas Du pavojai	290
St. Studijos prieš akis	293
Antanas Vaziuojam atostogų	299
K. Grafas Mocartc jaunystė. Vertė L. Skačkauskas	300
V. Villiamas Niujo darbo angoj 341, Organizacinio darbo	
reikalavimai 564	
Arkivysk. Pr. Karevičius Atėitininkams	343
J. Gudas Religija ir dora	345
Atsišaukimas į visus At-kų F-jos narius	394
prof. M. Reinyš Religiniai At-kų slekimai	406
Dr. jur. Pr. V. Raulinaitis Tautinė ideja ir at-kai 409	
Vado asmenybė 566.	
St. Barždukas A-kai Palangoje	413
Prof. Pr. Dovydatis Kalba Reorg. Konf. atdarant 441 ir	
baigiant 443, D džio vyskupo V.E. Kettelerio jaunystė, stu-	
dijų ir civilinės tarnybos metai 570	
Dr. D. Jasaitis Kalbos Palangoje	445, 450
J. Paukštelis Tegu skamba mūsų dainos	447
At-kų Fed. vyr. Valdybos Prezidiumas.	473
Vijas Paryžiuje	493
Bičiulis Nesvelki reiškiniai	493
St. B-kas. Kaip tarti žodis „atėitininkas“?	512
Svelki, sulaukę šv. Kalėdų	553
Neantakutis Rimtas darbas, tikras džiangsmas	584

4. Mūsų mirusieji.

Vitulis A. a. Sellius	50
Nullūdęs draugas A. a. K. Kvašinskas	50

A. Valaitis A. a. kun. P. Matusa	273.
J. Zydrūnas A. a. P. Grybauskas	273.
M. V. A. a. A. Pretkutė	274
Ažuolaitis A. a. V. Mickus	354
P. Kapsalis A. a. J. Kaminskas	513.
K. J. A. A. a. A. Brazdžius	582

5. Apžvalga.

115, 277, 246, 302, 361, 520, 597 psl.

6. Mūsų veikimas.

56, 367, 528 psl.

7. At-kū gyvenimo kronika (mūsų gyvenimas).

51, 117, 281, 249, 309, 370, 478, 531, 605 psl.

8. Knyga ir menas.

A. Jakšta: Putinas. Tarp dviejų aušrų 59 psl., P. Juodėlis: K. Binkis 100 pavasarį 63, J. A.: Jaunoji Lietuva 123, V. Viliama: Santūra 126. Kosmos 287, K.: Silių Jonukas. Į priekalstus taip atsakyk. 127, P. Kirvelaitis: S. Neris Anksčiau Rytą 285, Žvilguolis: Pr. Meškauskas Lietuvių rašomosios kalbos vadovėlis 286. P. Zydrūnas: Iš mūsų kūrybos 283, Mūsų kūryba 279, J. Gobis, Meilė ir gyvenimas 380, Z. Samančius: Nala ir Damayanti. 382, P. Karuža: P. Vaičiūnas Gimtuosiu vieškeliu 525, St. T.: Kun. J. Matusas Penktos žinotinės sekotos 527, Z. Smn.: Rolando giesmė 527, V.: Jaunimo kalendorius 527, I. P., „Satrija“ 601, A. V.: Pasakėčios. Viktoraitis: „Jaunoji Lietuva“ 600, 601.

9. Kiti dalykai.

S. Aloyzo 200 m. sukaktuvė 58 Sarada 128, Mūsų olimplada 233, Komiškas sportas 294, Mes žengiam į priekį 292 Ekskursijos reikalai 319, Naujausios žinios. 277, 543, At-kū principai ir pareigos 453, A-kū Federacijos įstatai 458 Moksl. At-kū S-gos įstatai 461, Moksl. At-kū S-gos statutas 466, Jaunesniųjų at-kū Statutas 470, Moksl. At-kū sporto sekc. S-gos statutas 539, Sporto sekcijų regulaminas 540, L. K. M. A-kū vyr. bern. kuopelių regul. 541, Moksl. at-kū regulaminas 589, Abstinencijų sekcijų regulaminas 590, Eucharistinių regulaminas 591, Meno sekcijų regulam. 593, Mokslo sekcijų regul. 595, Visuomenininkų sekcijų regulam. 596, Mozarto Requiem 585, Žava „Baltasis Latvija“ 587, Lietuvos žymenybių žodynas 548, Įvalrenybės 518, 588.

10. Ilustracijos.

Prof. Pr. Dovydaitis 24 psl., kan. P. Dogelis 25, Koelno Katedra 31, Ark. J. Matulevičius 49, Vienuolis po kryžiumi 77,

Louis van Beethoven 93, Lietuvos jaunimo eucharist. centras 111, Ludvig van Beethoven 233, Nameliai, kur gimė Beethovenas 225, Kambarys, kur gimė Beethovenas 263, Basanavičius su Vilniaus moksleiviais 268, A. Zalvarnis 209, L. U. Stud. At-kų S-gos Valdyba 229, Sportininkų pratimai 233, 234, 235, K. Simonio Vaidilutės 259, L. U. St. At-kų S-gos 5-rių m. sukaktuvių prezidiumas 279, Mariampolės abst. at-kų darbuotojai 279, Mariampolės at-kai eucharistiniškai 337, L. K. At-kų S-gos C. Valdyba 353, Prof. St. Salkauskis 295, E. Turauskas 413, Prof. Pr. Kuraitis 417, K. Sapalas 421, Dr. D. Jasaitis 429, Dr. P. V. Raulinaitis 429, Mariampolės Vaidotiečiai 435, I at-kų olimplada Palangoje 435, „Nuvalnik. Vaidilutės“ artistai 441, At-kų choras Palangoje 417, At-kų dainų šventė 419, At-kai Nidoje 465, At-kai Sventosios uoste 465, A. Galdiko Kauno Dv. Seminarija 497, Mocartas 503, Haydnas 507, Rygos at-kai abiturientai 509, A. a. Kamlnskas 513, Didžlokienės Jurgio portretas 520, K. Simonio Kariūnas 563, V. E. Ketteleris 571, A. a. A. Brazdžius 582.

Redaktorius **Antanas Januševičius.**

„Raidės“ spaustuvė Kaune, Kęstučio g. 44. Telef. 158.

Ateitininkai!

Per Kalėdų šventes Jūs galėsite parodyti, kiek artimi jums „Ateities“ ir „Židinio“ reikalai. Kiekvienas iš jūsų pasistenkite per tą laiką surinkti bent po vieną prenumeratorių „Ateičiai“ ir „Židiniui“, o surinę tiems žurnalams po 5 metinius prenumeratorius, patys per visus metus gausite tuos žurnalus veltui!

Visi turime domėtis mūsų kariuomenės gyvenimu,
kurį geriausiai nušviečia

Lietuvos
kariūnų laikraštis **„KARDAS“**

Prenumeratos kaina: met. 36 lt., pusm. 18 lt.

Adr.: KAUNAS, Nepriklausomybės aikštė.

„Krikščionių Demokrata“

Skalto:

- 1) visi partijos nariai,
- 2) visi lietuviai katalikai, kuriems rūpi Lietuvos politinis gyvenimas ir Lietuvos graži ateitis.

REDAKCIJOS IR ADMINISTRACIJOS ADRESAS

Kaunas Mickevičiaus g. 28. tel. 89.

KAINA: — metams — 5 lt.

Atskiras Nr. 1 lt.

Šiomet Beethoveno metai

Skaitykite ir platinkite šiomis dienomis iš spaudos išeinančią *Prof. Dr. J. Ereto* knygą

„Beethoveno Jaunystė“

„Jaunimas tautos ateitis“ — mėgstame dažnai kartoti.

„Jaunimas — mūsų mirtis“ — neretai ir šią tlesą pasakome.

Bet jei jaunimu nieks nesirūpins, jei jis skęs alkoholio ištvirkimo bargoše, jei jis išaugs gyvenimui netikęs, tamsus?

Kad to nebūtų, reikia iš anksto pasirūpinti. Geriausia tam plemonė platinti vienintelį jaunimo laikraštį

„PAVASARIS“

Kaina metams 8 litai, pusmečiui 4.

Administracijos adresas: KAUNAS, Mapų g. nr. 11

MUZIKOS NAMAI C. SCHUETZE Kaunas

Laisvės Alėja 25

Pristato visokius muzikos instrumentus, k. a.:

PIANINUS

GRAMOFONUS

GRAMOFONŲ PLOKŠTELES

RADIO APARATUS

SMUIKUS

GITARAS

MANDALINAS

STYGAS ir tt.

Didžiausias priešsventinis pasirinkimas.
Duoda išsimokėjimu!

Jei nori, kad tave visus metus gerai minėtų,
nupirk Kalėdoms dovanų

„Vairo“ Bendrovės

Kaunas, Laisvės al. Nr. 48, Tel. 1984

išleistusius **1928 metams kalendorius.**

1. MANO KALENDORIUS. 96 pusl. Tinka jaunuomenei, ūkininkams, šauliams ir miestelėnams. Kaina 2 lit.
2. KASDIEN NUPLĖSIAMAS SIENINIS KALENDORIUS. Kaina 2 litai. Tinka visiems.
3. SPALVOTOS LENTELES SIENINIAMS KALENDORiams su Vyties, Lietuvos Kunigaikščių, D-ro Jono Basanavičiaus ir Respublikos Prezidento A. Smetonos atvaizdais. Kaina 25 ct.

Reikalaukite visuose knygynuose ir pas leidėją.

Perkantieji didesni skaičių gauna dideles nuolaidas.

„Raidės“ sp. Kaune, Kęstučio 44. Telefonas 758.